

Univerzita Karlova v Praze
Přírodovědecká fakulta
Katedra aplikované kartografie a geoinformatiky

TISKOVÉ MAPY ČESKÝCH PERIODIK

Diplomová práce

Autor: Zuzana Šiková

Vedoucí diplomové práce: Prof. RNDr. Vít Voženílek CSc.

Praha 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou prací s názvem „Tiskové mapy českých periodik“ vypracovala samostatně. Veškeré použité informační zdroje jsou uvedeny v seznamu literatury.

V Praze 25.4.2007

Zuzana Šiková
.....
Zuzana Šiková

Poděkování

Děkuji panu Prof. RNDr. Vítu Voženilkovi CSc. za vedení diplomové práce, za cenné rady a připomínky. Dále děkuji svým blízkým, kteří mě při vypracování práce podporovali.

VYSOKÁ ŠKOLA : Univerzita Karlova v Praze

FAKULTA: Přírodovědecká

KATEDRA: Katedra apl. geoinformatiky a kartografie

ŠKOLNÍ ROK: 2005/2006

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

pro : **Zuzanu Šikovou**

obor : Kartografie a geoinformatika

Název tématu:

TISKOVÉ MAPY ČESKÝCH PERIODIK

Zásady pro vypracování:

Cílem magisterské práce je analýza všech českých periodik z pohledu tvorby a prezentace map. Studentka naváže kontakty se všemi českými periodiky a sestaví schéma tvorby map v jejich redakcích.³ Provede hodnocení map jednotlivých periodik, tzn. zhodnotí a srovná všechny aspekty map dle návodu pro hodnocení tematických mapových děl, a navrhne změny ve fungování redakcí. Zvláštní důraz položí na obsah, náplň a znakový klíč map. Pozornost bude věnovat i internetovým verzím periodik.

V textové části studentka zdokumentuje použité postupy a metody. Provede diskusi nad metodami, daty a výsledky své práce a nastíní možnosti jejich využití.

ROZSAH GRAFICKÉ PRÁCE:

dle potřeby

ROZSAH PRŮVODNÍ ZPRÁVY:

max. 50 stran textu

SEZNAM ODBORNÉ LITERATURY:

Kudrnovský, E. (2002): Kartografické hodnocení a srovnání cykloturistických map na českém trhu. Bakalářská práce, KGI PŘF UP Olomouc.

Voženílek, V. (2002): Diplomové práce z geoinformatiky. Olomouc, UP, 61 s.

Voženílek, V. (2001): Aplikovaná kartografie I - tematické mapy. Olomouc, VUP.

hodnocení školních atlasů Sekcí kartografie a GIS ČGS – www.geography.cz

VEDOUcí MAGISTERSKÉ PRÁCE: Doc. RNDr. Vít Voženílek CSc.

DATUM ZADÁNÍ: 31.10. 2005

TERMÍN ODEVZDÁNÍ: 1.9.2006

.....
vedoucí katedry

.....
vedoucí práce

OBSAH

1. ÚVOD.....	6
2. CÍL PRÁCE.....	7
3. METODY A POSTUP ZPRACOVÁNÍ.....	8
3.1. Metody.....	8
3.2. Data.....	8
3.3. Postup zpracování.....	9
4. LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	11
4.1. Knižní odborné publikace.....	11
4.2. Diplomové a bakalářské práce.....	12
4.3. Internetové zdroje.....	13
5. VLASTNÍ PRÁCE.....	14
5.1. Česká periodika.....	14
5.2. Sledované deníky a jejich charakteristika.....	15
5.3. Koncepce tematických map.....	16
5.3.1. Definice a rozdělení tematických map.....	16
5.3.2. Tvorba tematických map.....	17
5.3.3. Obsah tematických map.....	17
5.4. Hodnocení tiskových map.....	18
5.4.1. Mapy předpovědi počasí v novinách.....	18
5.4.1.1. Sledované charakteristiky.....	22
5.4.1.2. Hodnocení map předpovědi počasí v novinách.....	23
5.4.2. Mapy předpovědi počasí v internetových verzích deníků.....	34
5.4.2.1. Sledované charakteristiky u map předpovědi počasí v internetových verzích deníků.....	34
5.4.2.2. Hodnocení map předpovědi počasí v internetových verzích deníků.....	35
5.4.3. Ostatní mapy v novinách.....	43
5.4.3.1. Sledované charakteristiky u ostatních map v novinách.....	44
5.4.3.2. Hodnocení ostatních map v novinách.....	44
5.4.4. Ostatní mapy v internetových verzích deníků.....	46
5.4.4.1. Sledované charakteristiky u ostatních map v internetových verzích deníků.....	47
5.4.4.2. Hodnocení ostatních map v internetových verzích deníků.....	47
5.5. Schémata tvorby map v jednotlivých denících.....	48
5.5.1. Oslovení redakcí.....	49
5.5.2. Schéma tvorby map v deníku Aha!.....	49
5.5.3. Schéma tvorby map v deníku Blesk.....	50
5.5.4. Schéma tvorby map v deníku Hospodářské noviny.....	50
5.5.5. Schéma tvorby map v deníku Lidové noviny.....	50
5.5.6. Schéma tvorby map v deníku Metro.....	51

5.5.7. Schéma tvorby map v deníku Mladá fronta DNES	51
5.5.8. Schéma tvorby map v deníku Právo	52
5.5.9. Schéma tvorby map v deníku Sport.....	53
5.5.10. Schéma tvorby map v deníku Superspy.....	54
5.5.11. Schéma tvorby map v deníku Šíp.....	54
6. V Ý S L E D K Y A N A L Ý Z Y.....	55
6.1. Obsahové odlišnosti a převládající metody znázornění obsahu map předpovědi počasí	55
6.1.1. Mapy předpovědi počasí v denících	55
6.1.2. Mapy předpovědi počasí na internetových serverech.....	57
6.1.3. Srovnávací hodnocení obsahových odlišností a převládajících metod znázornění obsahu map předpovědi počasí v denících a na internetových serverech deníků	59
6.1.4. Srovnávací hodnocení ostatních map v denících a na internetových serverech deníků	59
6.2. Rozdíly v tvorbě map v redakcích deníků	60
6.2.1. Tvorba map předpovědi počasí	60
6.2.2. Tvorba ostatních map v denících	61
6.2.3. Pozitiva a negativa sledovaných map	61
6.3. Návrh na změny v tvorbě map.....	63
6.3.1. Změny v tvorbě map	63
6.3.2. Návrh na změny v tvorbě map předpovědi počasí v novinách	67
6.3.3. Návrh na změny v tvorbě map předpovědi počasí na internetových serverech deníků.....	70
7. DISKUSE POUŽITÝCH METOD, DAT A VÝSLEDKŮ	71
8. Z Á V Ě R P R Á Č E	74
9. A B S T R A K T	76
10. A B S T R A C T.....	77
11. S E Z N A M Z K R A T E K	78
12. S E Z N A M O B R Á Z K Ů.....	79
13. S E Z N A M T A B U L E K	80
14. S E Z N A M L I T E R A T U R Y.....	81
14.1. Knihy	81
14.2. Akademické práce	81
14.3. Internet.....	82
15. S E Z N A M P Ř Í L O H.....	83

1. ÚVOD

Dnešní doba je dobou prudkého rozvoje informačních technologií. Pokrok jde dopředu a neustále se objevují a vyvíjí nové způsoby komunikace a sdělování informací. Telegraf nahrazuje postupem času telefon, dopis posílaný poštou nahrazuje emailová komunikace nebo SMS zpráva posílaná přes mobilní telefon. Pomocníkem při jízdě autem už přestává být autoatlas, ale stále častěji se setkáváme s GPS navigací a kvůli nepřehlednému množství informací nemusí člověk pouze do knihovny, ale dnes již snadno vše potřebné zjistí přes internet.

Jsou tu ale média, která i přes tento rychlý vývoj neztrácí svou důležitost. Jedním z nich jsou např. periodika – noviny nebo časopisy. Klasické tištěné noviny oslovují stále velmi širokou část populace. Noviny čtou jak mladí lidé, tak i lidé starších věkových kategorií. Periodika podávají ucelený přehled nejdůležitějších událostí, dají se koupit a číst téměř kdekoliv. Lidé, kteří dávají přednost internetu, mají možnost verze těchto periodik číst on-line na internetu.

A protože s novinami – ať už klasickými, nebo s jejich internetovými verzemi – se setkává snad každý z nás, je důležité, aby informace v nich byly pravdivé. A to se týká jak psaných informací, tak grafů, obrázků i map.

Pravidelně každý den se na stránkách novinových deníků či jejich internetových serverů objevují mapy předpovědi počasí. Rovněž některé články bývají doplněny přehledovou mapou, která čtenáři přibližuje místo, o kterém se v textu pojednává. Jsou ale tyto mapy z kartografického hlediska správné? Neposkytují čtenáři zkreslené informace? Jakým způsobem tiskové mapy v českých periodikách vznikají? Co by bylo vhodné na těchto mapách změnit a zlepšit? Na všechny tyto otázky naleznete odpověď v předkládané práci.

2. CÍL PRÁCE

Hlavním cílem diplomové práce je analýza všech českých celostátních periodik z pohledu tvorby a prezentace map. Dílčími cíli práce jsou hodnocení map jednotlivých periodik dle návodu pro hodnocení tematických mapových děl a sestavení schémat tvorby map ve všech redakcích. Zhodnoceny jsou metody interpretace, pozitiva a negativa map v jednotlivých denících. Důraz je kladen na obsah, náplň a znakový klíč map. Součástí práce je i sledování změn ve fungování redakcí, případně návrh na změny v jejich fungování. Pozornost je věnována rovněž internetovým verzím periodik.

Pro realizaci cílů byla důkladně nastudována literatura týkající se tiskových map, literatura o tvorbě map a byly navázány kontakty se všemi českými periodiky.

Práce byla rozdělena do následujících částí.

V úvodních kapitolách byly vytyčeny hlavní cíle práce.

V další kapitole byly zdokumentovány použitá data, použité metody a postup zpracování. Následuje stručný souhrn stávající dostupné literatury týkající se hodnocení map.

V hlavní části byl čtenář seznámen s vybranými deníky, se sledovanými druhy map a charakteristikami, které byly při hodnocení map použity. Do této části práce bylo zahrnuto i hodnocení map internetových verzích sledovaných deníků. Popsána byla schémata tvorby map v redakcích jednotlivých deníků a rozdíly mezi nimi.

V závěru práce byla označena hlavní pozitiva a negativa map, shrnuty rozdíly v tvorbě a prezentaci map jak v tištěných periodikách, tak i v jejich internetových verzích. Definovány byly rovněž návrhy na změny ve fungování redakcí jednotlivých deníků. V úplném závěru práce byla provedena diskuse nad použitými metodami, daty a výsledky. Pozornost byla věnována také možnostem využití práce a nastínění možného vývoje problematiky tiskových map do budoucna.

V této práci je možné najít odpovědi na řadu otázek, které se kartografovi, geografovi, redaktorovi nebo pouhému čtenáři nabízí při pohledu na tiskovou mapu v periodiku, například:

- v čem se jednotlivé mapy liší nebo co mají společné
- co je obsahem map a jaké jsou použité metody pro znázorňování jevů
- jaké přednosti či zápory jednotlivé mapy mají
- jakým způsobem se mapy v jednotlivých redakcích vytváří

3. METODY A POSTUP ZPRACOVÁNÍ

K dosažení stanovených cílů bylo nutné vybrat nejvhodnější metody, určit postup zpracování a definovat data, která byla při práci využita.

3.1. Metody

Při zpracování diplomové práce byly použity následující metody:

- 1) Metoda sběru informací a dat. Touto metodou bylo vybráno ze všech českých periodik celkem 10 celostátních deníků, ve kterých byly hodnoceny veškeré mapy. Jmenovitě byly vybrány deníky Aha!, Blesk, Hospodářské noviny, Lidové noviny, Metro, Mladá fronta DNES, Právo, Sport, Superspy a Šíp.
- 2) Metoda vyhledání informací pomocí internetu. Na internetových stránkách vybraných celostátních deníků (<http://www.ahaonline.cz>, <http://www.blesk.cz>, <http://hn.ihned.cz>, <http://www.lidovky.cz>, <http://www.metropoint.com>, <http://www.idnes.cz>, <http://www.pravo.cz>, <http://www.deniksport.cz>, <http://www.super.cz>, <http://www.deniksip.cz>) byly vyhledány veškeré mapy, které byly stejně jako mapy v novinách hodnoceny.
- 3) Metoda hodnocení tematických map. Při hodnocení a srovnávání všech získaných map byly použity metody hodnocení tematických map podle Voženilka (2004).
- 4) Metody tematické kartografie. Tyto metody byly použity při hodnocení a srovnávání obsahu, náplně a znakového klíče map a při posuzování vhodnosti použitých barevných stupnic. Ke znázorňování tematického obsahu byly na sledovaných mapách nejvíce využívány tyto metody kartografického znázorňování: metoda bodových znaků, metoda pohybových čar, barevných vrstev (barevná hypsometrie) a metoda izolinií.
- 5) Metoda studia stávající odborné literatury a ostatních pramenů. Základní informace týkající se problematiky tvorby a hodnocení tiskových map podává především bakalářská práce Emila Kudrnovského s názvem *Kartografické hodnocení a srovnání cykloturistických map na českém trhu* (Kudrnovský 2002) a dále pak odborné zprávy obsahující hodnocení školních atlasů provedené Sekcí kartografie a GIS České geografické společnosti (Kaňok a kol. 2000). Studium odborné literatury a ostatních pramenů je podrobně popsáno v kapitole 4 s názvem Literární rešerše.

3.2. Data

V současnosti je v České republice k dostání velké množství periodik. V rámci této diplomové práce byly pro analýzu českých periodik zvoleny pouze celostátní deníky, ve kterých se každý den objevuje mapa předpovědi počasí.

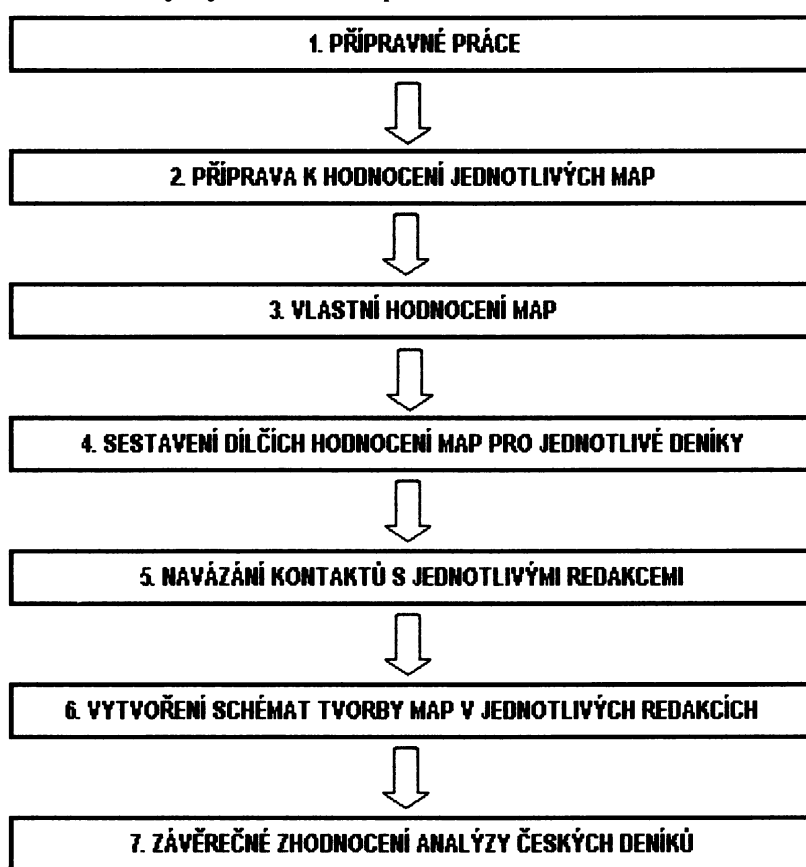
Sledováno bylo celkem 10 deníků: Aha!, Blesk, Hospodářské noviny, Lidové noviny, Metro, Mladá Fronta Dnes, Právo, Sport, Superspy a Šíp. V každém deníku byly sledovány mapy předpovědi počasí a ostatní mapy.

V současné době mají všechny výše jmenované deníky i své internetové stránky a proto byly do hodnocení zahrnuty také veškeré mapy na nich se vyskytující. Mapy byly pro potřeby diplomové práce rozděleny na mapy předpovědi počasí a na mapy ostatní.

3.3. Postup zpracování

Základem analýzy je správný postup zpracování (obr.1).

Obrázek 1: Schéma znázorňující jednotlivé fáze práce

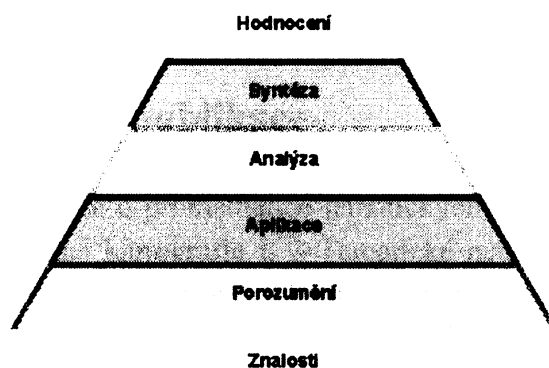
(Zdroj: vlastní zpracování)

Nejdůležitějším bodem fáze *PŘÍPRAVNÉ PRÁCE* bylo studium stávající literatury týkající se problematiky tiskových map. Bylo nutné vytvořit si představu o všech českých periodikách a určit, která budou pro analýzu vybrána. Vybráno bylo deset tištěných deníků, k nimž byly přiřazeny i stránky jejich internetových verzí.

Ani druhá fáze *PŘÍPRAVA K HODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH MAP* se neobešla bez studia stávající literatury. Součástí byl sběr map z tištěných deníků a ukládání map z internetových deníků. Mapy obou dvou skupin byly pro přehlednější a snadnější hodnocení rozděleny na mapy předpovědi počasí a na mapy ostatní.

V další fázi *VLASTNÍ HODNOCENÍ MAP* bylo opět nutné spolupracovat se stávající odbornou literaturou. Důležitou součástí v této fázi bylo studium mapy. Pod tímto pojmem se rozumí zjištění veškerých faktů o mapě (znalost), pochopení a vysvětlení veškerých složek mapy (porozumění), posouzení vhodnosti mapy pro konkrétní účely (aplikace), nalezení charakteristických znaků pro hodnocené kartografické dílo (analýza) a navržení zlepšení mapy a odstranění případných chyb a nedostatků (syntéza). Výsledkem tohoto hierarchického postupu je hodnocení mapy (obr 2).

Obrázek 2: Schéma znázorňující postup při hodnocení mapy

(Zdroj: http://www.gis.zcu.cz/cgi-bin/to.en/studium/tka/Slides/hodnoceni_map.pdf, 17.7.2006)

Důležitou součástí bylo také určení kategorií sledovaných charakteristik a vytvoření hodnotících stupnic pro každou charakteristiku. Pomocí zjištěných postupů a metod a podle určených hodnotících stupnic byly shromážděné mapy zhodnoceny a to jak v rámci skupin, tak i mezi skupinami.

S předchozí fází byla velmi úzce spjatá fáze *SESTAVENÍ DÍLČÍCH HODNOCENÍ MAP PRO JEDNOTLIVÉ DENÍKY*. Tato hodnocení byla potřeba pro oslovení redakcí jednotlivých deníků. Dílčí hodnocení obsahovala pouze údaje o konkrétním deníku, nebylo uvedeno žádné srovnání s jinými deníky.

Následovala fáze *NAVÁZÁNÍ KONTAKTŮ S JEDNOTLIVÝMI REDAKCEMI*. Cílem této a předešlé fáze bylo zjistit od jednotlivých redakcí schémata tvorby jejich vlastních map.

Předposlední fází bylo *VYTVOŘENÍ SCHÉMAT TVORBY MAP V JEDNOTLIVÝCH REDAKCÍCH*.

V poslední fázi *ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ ANALÝZY ČESKÝCH DENÍKŮ* bylo upozorněno na rozdíly v tvorbě a prezentaci map a zmíněny rovněž byly i návrhy na změny ve fungování redakcí, případně zdokumentovány změny, které se v průběhu vytváření práce objevily.

4. LITERÁRNÍ REŠERŠE

Tato kapitola podává stručný přehled literatury týkající se problematiky hodnocení map. Informace byly vyhledávány v knihovnách, na internetu, v odborných časopisech a studiích na toto téma. Literatura, ze které bylo čerpáno, byla rozdělena do tří skupin:

- A) Knižní odborné publikace
- B) Diplomové a bakalářské práce
- C) Internetové zdroje

4.1. Knižní odborné publikace

Základní informace o problematice tematických map poskytují kapitoly skript pro vysoké školy Aplikovaná kartografie I. – Tematické mapy (Voženílek 2004). Skripta se zabývají základními pravidly tvorby a užití tematických map. První kapitola s názvem Koncepce tematických map objasňuje všeobecné zásady, které by měly být při tvorbě tematických map dodržovány. Zmíněno je i rozdělení tematických map a postup při tvorbě tematických map. Náplní třetí kapitoly je obsah tematických map. Další kapitola se zabývá kompozicí tematických map a základními i nadstavbovými kompozičními prvky. Pro hodnocení tiskových map v českých celostátních denících bylo využito i informací z kapitoly páté, která se týkala tvorby legendy (zásadám při tvorbě, procesu tvorby legendy i generalizaci legendy). K vlastnímu hodnocení map byla nejužitečnější kapitola jedenáctá s názvem Hodnocení tematických map, ve které je zaznamenána osnova, podle které by hodnocení map mělo být provedeno. Každý bod osnovy obsahuje výčet prvků, na které by se při hodnocení map nemělo zapomenout.

Mapami s tematickým obsahem se zabývají také publikace Tematická kartografie (Murdych 1987) a Tematická kartografie (Kaňok 1999).

K seznámení se s vyjadřovacími prostředky používanými na mapách byla využita učebnice pro vysoké školy s názvem Geografická kartografie (Čapek a kol. 1992). V kapitole s názvem Kartografické vyjadřovací prostředky je uvedeno základní rozdělení kartografických znaků na mapové znaky, diagramy, barvu a písmo. Mapové znaky se mohou dále dělit na bodové, čárové, plošné a prostorové znaky. Diagramy mohou být bodové nebo stuhové. V osmé kapitole s názvem Tematická kartografie jsou detailně charakterizovány metody znázorňování tematického obsahu.

Další informace z oblasti kartografie byly získány z odborných publikací Kartografie (Hojovec 1987), Kartografie (Mikšovský 1987) a Topografická a tematická kartografie (Veverka 1995).

Důkladné zpracování problematiky hodnocení kvality práce v kartografii a geoinformatice podává odborná publikace s názvem Teorie řízení v kartografii a geoinformatice (Miklošík 2005). Čtvrtá obsáhlá kapitola s názvem Hodnocení kvality

práce v kartografii a geoinformatice je věnována objektivizaci hodnocení kvality výsledků práce všech etap celého kartografického procesu, tj. procesu tvorby i užití kartografických děl. Popsány jsou funkce a obsah map, způsob hodnocení map podle jednotlivých kritérií a hodnocení výsledku zpracování kartografického díla.

4.2. Diplomové a bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce s názvem Kartografické hodnocení cykloturistických map na současném trhu (Kudrnovský 2002) byla komplexní analýza cykloturistických map dostupných v letech 2001 – 2002 na českém trhu. Hlavní důraz byl kladen na srovnání obsahu, náplně a čitelnosti hodnocených map. Hlavním výsledkem byl návrh optimálního cykloturistického obsahu mapy a rovněž byl vytvořen návrh znakového klíče.

Problematiku kartografických vyjadřovacích prostředků aplikovaných na podnebí a vodstvo ve školních atlasech světa přibližuje bakalářská práce Pavla Čabáka s názvem Kartografické vyjadřovací prostředky podnebí a vodstva pro školní atlasy světa (Čabák 2004). V práci byly kriticky zhodnoceny kartografické vyjadřovací prostředky podnebí a vodstva a zároveň byly navrženy optimální metody interpretace těchto témat. Práce poskytuje i porovnání hodnocených atlasů, shrnuje hlavní metody interpretací a upozorňuje i na pozitiva a negativa jednotlivých atlasů.

Hlavním cílem diplomové práce s názvem Kartografické hodnocení obsahu regionálního učiva učebnic zeměpisu (Hudeček 2005) bylo rozvinout a rozpracovat metodiku tvorby tzv. učivových map a jejich možné využití při hodnocení regionálního učiva učebnic zeměpisu. Byl v ní popsán výběr učebnic a způsob provedení srovnávací analýzy.

Hodnocení mapového díla, v tomto případě ortofotomapy, se věnuje i Magdalena Karasová ve své diplomové práci s názvem Ortofotomapa Prahy 1 : 5 000 (GŠ AČR) - kartografické hodnocení (Karasová 2001).

Hodnocení digitálního grafického systému Infomapa 7.0 se ve své diplomové práci věnoval Petr Lambert. Práce nesla název InfoMapa 7.0 firmy PJSOFT - kartografické hodnocení (Lambert 2002) a byla rozdělena do dvou oblastí: na oblast počítačového prostředí a oblast kartografického provedení. V počítačovém prostředí byla hodnocena snadnost instalace, ovládání infomapy pomocí kurzoru a tlačítkových funkcí, testování funkčnosti volitelných parametrů, práce s vestavěnými souřadnými systémy aj. Z kartografického hlediska byla hodnocena kompozice mapy, její matematické prvky, úplnost a obsahová správnost obsahu, čitelnost, estetika a geometrická přesnost mapy.

Hlavním cílem práce s názvem Využití tematické kartografie v cestovním ruchu (Zmrzlík 2004) bylo zhodnocení vybraných komerčních kartografických děl. Hodnocení se týkalo dodržení základních pravidel a principů při vytváření map. V práci bylo hodnoceno šestnáct vybraných map. V práci byla rovněž provedena inventarizace českých kartografických firem.

4.3. Internetové zdroje

Odborný referát prezentovaný na konferenci GIS Ostrava v roce 2002 od Magdaleny Karasové nesl název Specifika hodnocení digitálních map (Karasová 2002). První oddíl referátu se věnoval kartografickému prostředí digitálních map a kartograficky byly zhodnoceny matematické prvky, úplnost a náplň obsahu, správnost a aktuálnost, kompozice, čitelnost, estetika a geometrická přesnost. Druhý oddíl byl věnován hodnocení počítačového prostředí.

Konkrétní aplikace osnovy pro hodnocení map uvedená ve skriptem Aplikovaná kartografie I. – tematické mapy (Voženílek 2004) bylo publikována v odborné zprávě Kartografické hodnocení školního atlasu dnešního světa (Kaňok a kol.). Atlas byl vydán nakladatelstvím Terra v roce 2000 a na jeho zhodnocení se podíleli členové Sekce kartografie a GIS České geografické společnosti (jmenovitě J.Kaňok, V.Voženílek, M.V.Drápela, S.Novák, M.Mikšovský, L.Friedmannová a K.Klečková). Hodnocení upozorňovalo na slabé a silné stránky předkládaného atlasu, hodnotilo vyjadřovací prostředky, legendy, technické provedení, estetiku mapy a rovněž byly uvedeny i didaktické poznámky.

Podle stejné osnovy pro hodnocení tematických map bylo provedeno další hodnocení školního atlasu. Tentokrát neslo název Kartografické hodnocení Školního atlasu České republiky (Kaňok a kol.). Atlas vydala společnost Kartografie Praha v roce 2000. Hodnocení prováděli stejně jako u prvního atlasu členové Sekce kartografie a GIS České geografické společnosti (jmenovitě J.Kaňok, V.Voženílek, R.Dušek, M.V.Drápela, S.Novák, M.Mikšovský, L.Friedmannová a K.Klečková).

Shodným způsobem bylo provedeno i kartografické hodnocení Školního atlasu České republiky od Geodézie ČS a. s. z roku 1999 (Kaňok a kol.). Na zhodnocení obsahu atlasu se podíleli Jaromír Kaňok, Vít Voženílek, Radek Dušek, Vladimír Herber a Miroslav Mikšovský.

Přehled použité literatury a internetových stránek je na straně 81.

5. VLASTNÍ PRÁCE

Na začátku této kapitoly je stručný úvod do problematiky českých periodik. Následuje odůvodnění výběru deseti sledovaných deníků a zmíněny jsou rovněž základní zásady při tvorbě tematických map. Stěžejní částí je pak vlastní hodnocení a porovnávání sledovaných map.

5.1. Česká periodika

V České republice (dále jen ČR) je k 18.4.2007 v prodeji celkem 369 periodik (<http://www.periodik.cz>, 18.4.2007). Termínem periodikum se myslí veškeré tištěné časopisy, magazíny a noviny, které vychází pravidelně v určité periodicitě. Věstníky ministerstev a zpravodaje různých úřadů a organizací nejsou v rámci této práce brány v úvahu.

Veškerá periodika se dají rozdělit podle toho, v jaké oblasti vychází, a to na celostátní a regionální. Dalším rozdělením periodik může být rozdělení podle žánru (periodika např. o sportu, přírodě, počítačích, o vědě nebo o ekonomice). Podle cílové skupiny se dají periodika rozdělit na časopisy pro děti, mládež, ženy nebo muže.

Periodika můžeme dále rozdělit podle periodicity, v jaké vychází. Jedná se zejména o deníky, týdeníky nebo měsíčníky. Přesný počet periodik všech kategorií udává tabulka 1.

Tabulka 1: Počet celostátních periodik

Periodicita	Počet
1 den	11
1 týden	48
2 týdny	25
1 měsíc	206
2 měsíce	47
3 měsíce	22
6 měsíců	2
neuveдено	8
celkem	369

(Zdroj: <http://www.periodik.cz>, 18.4.2007)

Vzhledem k vysokému počtu celostátních periodik byla v rámci této diplomové práce provedena pouze *analýza map v celostátních denících*.

5.2. Sledované deníky a jejich charakteristika

Z velkého množství českých celostátních periodik bylo vybráno 10 deníků, ve kterých byly zhodnoceny veškeré tiskové mapy. Jedná se o tyto deníky:

- **deník Aha!** (dále jen [A]) – barevný celostátní deník, který vychází pravidelně každý den od 1.3.2006
- **deník Blesk** (dále jen [B]) - barevný celostátní deník, který vychází od pondělí do soboty, v neděli vychází Nedělní Blesk, vychází rovněž v regionálních mutacích
- **deník Hospodářské noviny** (dále jen [HN]) – deník, který patří mezi první soukromé deníky vzniklé po roce 1989 a vychází od pondělí do pátku
- **deník Lidové noviny** (dále jen [LN]) - nejstarší český deník založený v roce 1893, který vychází pravidelně od pondělí do soboty
- **deník Metro** (dále jen [M]) – nezávislý deník, který vychází pravidelně od pondělí do pátku, patří mezi největší noviny na světě
- **deník Mladá fronta Dnes** (dále jen [MF]) – celostátní deník, který vychází pravidelně každý den kromě neděle a státních svátků
- **deník Právo** (dále jen [P]) celostátní deník, který vychází pravidelně každý den kromě neděle
- **deník Sport** (dále jen [S]) - celostátní deník zaměřený na aktuální sportovní dění, který vychází pravidelně od pondělí do soboty
- **deník Superspy** (dále jen [SS]) – deník s nejnovějšími zprávami nejen ze společnosti, který vychází pravidelně od pondělí do pátku
- **deník Šíp** (dále jen [Š]) - celorepublikový bulvární deník, který vychází od 4. října 2005 jako nástupce Večerníku Praha, vychází pravidelně od pondělí do soboty

Důležitým kritériem při výběru deníků byl *výskyt mapy předpovědi počasí*. Deník s názvem Haló noviny do hodnocení zahrnut nebyl, neboť se v něm mapa předpovědi počasí nevyskytuje.

Všechny výše uvedené deníky mají své internetové verze. Přehled jednotlivých internetových adres podává tabulka 2.

Tabulka 2: Seznam internetových adres sledovaných deníků

Název deníku	Internetová adresa
Aha!	http://www.ahaonline.cz
Blesk	http://www.blesk.cz
Hospodářské noviny	http://hn.ihned.cz
Lidové noviny	http://www.lidovky.cz
Metro	http://www.metropoint.com
Mladá fronta DNES	http://www.idnes.cz
Právo	http://www.pravo.cz
Sport	http://www.deniksport.cz
Superspy	http://www.super.cz
Šíp	http://www.deniksip.cz

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.3. Koncepce tematických map

Před vlastním hodnocením a porovnáním tiskových map je důležité seznámit se se základními pravidly tvorby map.

Každá mapa má tři stránky: odbornou (obsah mapy), technickou (kartografická interpretace obsahu mapy) a estetickou (kompozice mapy, použité barvy). Všechny stránky mapy musí být zpracovány jednotně a se stejnou pečlivostí. Při hodnocení map je třeba správně určit hierarchii ukazatelů kvality mapy. Někdy může být prioritním ukazatelem geometrická přesnost, jindy její podrobnost nebo naopak přehlednost. Tyto požadavky mohou být někdy protichůdné (například generalizace oproti geometrické přesnosti).

5.3.1. Definice a rozdělení tematických map

Tiskové mapy ve sledovaných tištěných denících i jejich internetových verzích jsou nejrůznější druhy tematických map.

V současné době je *tematická mapa nejčastěji chápána jako mapa, která na topografickém podkladu znázorňuje jedno nebo více zvláštních témat na úkor nepodstatných témat a je určena ke zcela specifickému účelu. Přitom může mít libovolné měřítko a zachycovat libovolně velké území.* Hranice mezi tematickou a obecně geografickou mapou nemusí být ostrá. Obecně geografická mapa je v podstatě mapou polytematickou, v níž jsou různá témata zastoupena v různých proporcích.

Klasifikaci tematických map je možné provést podle různých hledisek, která se liší buď strukturou nebo podrobností členění. Nejčastěji se setkáme s rozdělením map na mapy geologické, pedologické a pedogeografické, geofyzikální, mapy zemského povrchu, mapy meteorologické a klimatické, hydrologické a vodohospodářské, biogeografické, obecně fyzikogeografické, socioekonomické, mapy dopravy, obyvatelstva, terciární sféry, politické a administrativní, historické, mapy krajiny, životního prostředí, mapy pro veřejnost, mapy pro školy a mapy vojenské.

V rámci diplomové práce jsou sledované mapy rozděleny na dvě skupiny map. První skupinou jsou *mapy předpovědi počasí* a druhou skupinou jsou *mapy ostatní*.

Mapy předpovědi počasí patří dle výše uvedeného rozdělení tematických map do skupiny *map meteorologických a klimatických*. Jedná se o předpovědní mapy znázorňující předpokládaný stav počasí.

Ve skupině mapy ostatní se vyskytuje více druhů tematických map. Nejčastěji se v tištěných periodikách setkáváme se skupinou *map politických a administrativních* – převažují mapy administrativní zobrazující administrativní členění území (mapa okresů, mapa krajů). Další skupinou jsou *mapy pro veřejnost*, z nichž se v periodikách můžeme setkat s automapami zobrazující stávající nebo plánovanou silniční síť.

Skupinu ostatní mapy v internetových verzích deníků zastupují skupiny map politických a administrativních, mapy pro veřejnost, *mapy pro školy* a *mapy historické*. Konkrétně se z výše jmenovaných skupin setkáme s mapami okresů, mapami států, družicovými snímky, obrázky historických map. Vyčlenit a zdůraznit musíme výřezy map

z internetových mapových serverů, které slouží jako přehledové mapy pro lokalizaci události, které se na místě vyznačeném na výřezu mapy stala.

5.3.2. Tvorba tematických map

Nedílnou součástí předkládané diplomové práce je navázání kontaktů s redakcemi jednotlivých novin a zjištění schémat tvorby jejich map. Proto je důležité seznámit se s obecnými pravidly při tvorbě tematických map.

Tvorba tematických map je dílem týmové spolupráce řady odborníků. Je nezbytně nutné, aby metodické pokyny pro tvorbu tematických map a návrhy obsahů znakových soustav dodržovaly všeobecné zásady tvorby tematických map. Důležitá je rovněž zpětná vazba od praxe k teorii.

Tvorba tematických map se skládá ze čtyř na sebe navazujících částí: pracovní mapa, podkladová mapa, sestavitelský originál a vydavatelský originál. Po zadání úlohy jsou tyto části rozpracovány v úvodním projektu mapy, kde se řeší konkretizace účelu, název a tematické zaměření mapy, stanovení měřítka, volba kartografického zobrazení, kompozice mapy a klad listů, návrh obsahu mapy, návrh znakového klíče, výběr podkladů, návrh technologie i organizační a ekonomické zabezpečení tvorby nového kartografického díla. Projekt obsahuje textovou část a přílohy.

Při tvorbě map musí být respektovány zásady pro jejich tvorbu. „Je-li jazyk mapy jedním z mnoha vyjadřovacích způsobů a má-li svá pravidla, musí být disciplína dodržování jejich zásad samozřejmostí.“ (Voženílek 2004, s.8)

Mezi devět základních zásad pro tvorbu tematických map patří zásada jednoty, zásada koordinace, zásada jednoduchosti, zásada prostorové názornosti, zásada srozumitelnosti, zásada zvýraznění dominant, zásada výběru, zásada měřítka a zásada generalizace (Voženílek 2004).

5.3.3. Obsah tematických map

Při hodnocení tiskových map byla velká pozornost věnována obsahu, proto se v následující kapitole zmíním o tom, co je obsahem map.

Obsah map zahrnuje všechny objekty, jevy a jejich vztahy, které jsou v mapě kartograficky znázorněny. Je kvalitativním vyjádřením tématu mapy. Obsah map bychom mohli rozdělit na čtyři skupiny prvků a to na prvky matematické prvky, fyzickogeografické, socioekonomické a doplňkové a pomocné prvky.

Pokud bychom prvky chtěli rozdělit z hlediska kompozice, pak by se jednalo o základní kompoziční a o nadstavbové kompoziční prvky. Tohoto rozdělení bylo použito při hodnocení prvků v tiskových mapách.

Základními kompozičními prvky jsou název, legenda, měřítka, tiráž a mapové pole a musí je obsahovat každá mapa.

Mezi nadstavbové kompoziční prvky patří jak grafické marginálie (vedlejší mapy, grafy, profily aj.), tak i textové marginálie (vysvětlující texty, tabulky, přehledy aj.).

Nadstavbové kompoziční prvky zvyšují informační hodnotu tematické mapy i její atraktivnost. Vhodnou kompozicí lze zlepšit i čitelnost, přehlednost a názornost.

Obecně se obsah tematických map dělí na topografický podklad a tematický obsah. Topografický podklad obsahuje pouze prvky topologicky důležité, zejména vodstvo, komunikace, sídla, politicko-administrativní hranice. Tematický obsah je naopak souhrn prvků obsahu mapy tvořící mapovanou tematiku nebo s ní úzce související. Hranice mezi těmito základními složkami tematických map není stálá ani ostrá.

Obsah tematické mapy se vytváří postupně. Návrh znakového klíče a vypracování legendy patří k nejnáročnějším úkolům při založení a zpracování tematického díla.

K hlavním metodám kartografického znázorňování tematického obsahu patří metoda bodových znaků, metoda kartodiagramu, metoda půdorysných čar, metoda pohybových čar, stuhová metoda, metoda izolinií, metoda barevných vrstev, areálová metoda, tečková metoda, metoda kartogramu, dasymetrická metoda a metoda anamorfózy.

5.4. Hodnocení tiskových map

„Analýza a hodnocení mapových děl se provádí vždy s ohledem na jejich využívání pro zjištění jejich vhodnosti, vlastností a kvality pro určitý účel.“ (Voženílek 2004, s.153).

Při hodnocení a srovnávání map byly použity metody hodnocení tematických map podle Voženílka (2004). Hodnocení bude provedeno podle osnovy pro hodnocení map (viz tab. 3). Pro přehlednost a pro snadnější hodnocení a porovnávání byla mapy v jednotlivých periodikách rozděleny na mapy předpovědi počasí a na mapy ostatní.

Tabulka 3: Osnova pro hodnocení mapy

1. <i>Obecné údaje</i>
2. <i>Kompozice mapy</i>
3. <i>Matematické prvky</i>
4. <i>Úplnost a náplň obsahu</i>
5. <i>Obsahová správnost a aktuálnost obsahu</i>
6. <i>Čitelnost mapy</i>
7. <i>Věrnost znázornění reality a geometrická přesnost</i>
8. <i>Kvalita technického provedení kartografické interpretace</i>
9. <i>Estetika mapy</i>
10. <i>Vědecká hodnota</i>

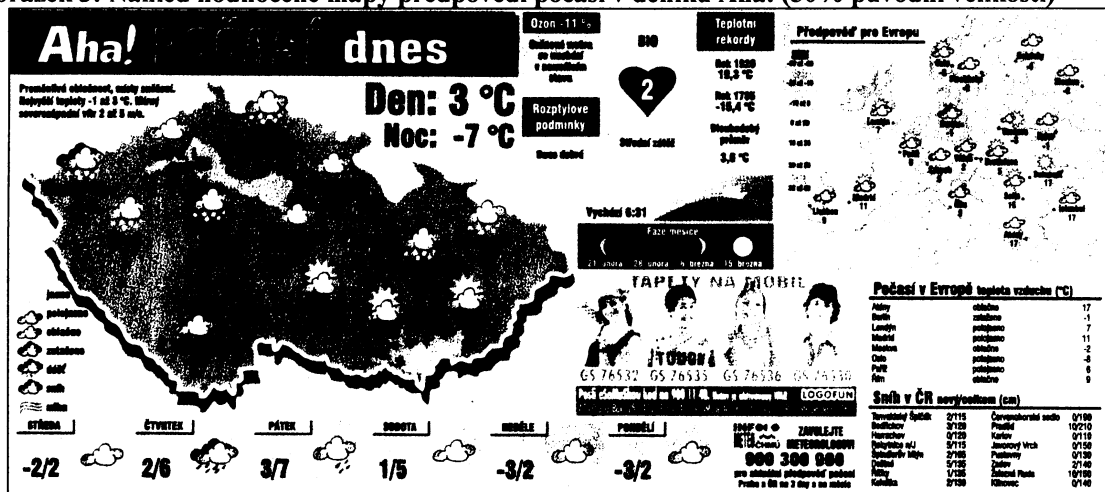
(Zdroj: Voženílek 2004)

5.4.1. Mapy předpovědi počasí v novinách

K hodnocení a zejména pro porovnání tiskových map v novinách jsou nejvhodnější mapy předpovědi počasí, neboť se vyskytují pravidelně každý den ve všech deseti sledovaných denících. Proto jejich hodnocení bylo nejrozsáhlejší a byla mu věnována největší pozornost.

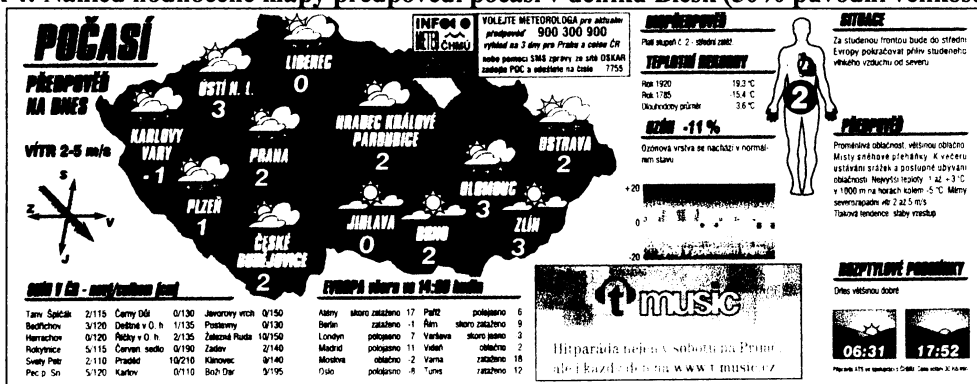
Hodnoceny a porovnávány byly navzájem mapy předpovědi počasí publikované v jednotlivých denících ve stejný den.

Obrázek 3: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Aha! (50% původní velikosti)

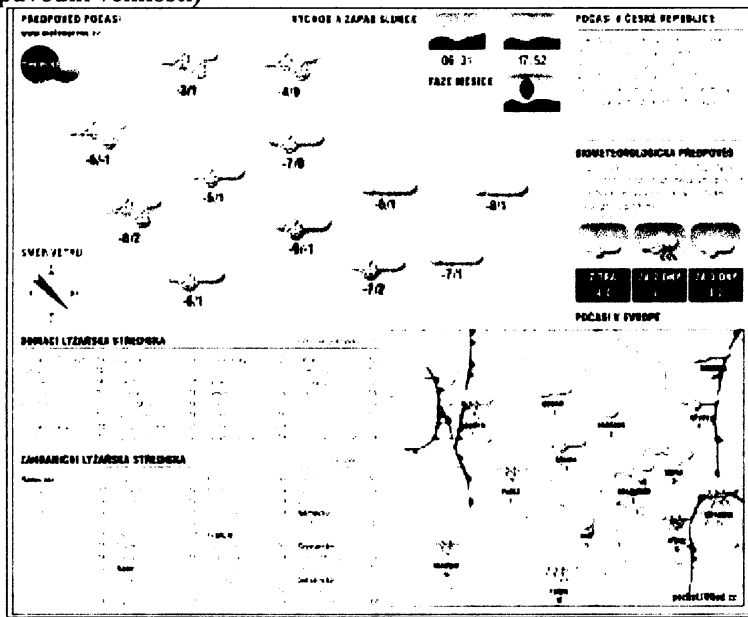
(Zdroj: deník Aha!, úterý 7.3.2006)

Obrázek 4: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Blesk (50% původní velikosti)

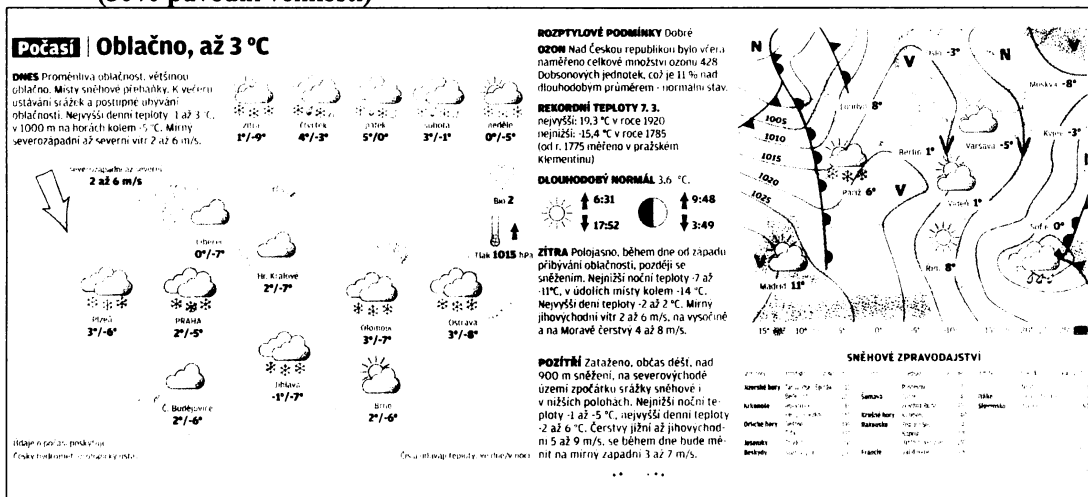
(Zdroj: deník Blesk, úterý 7.3.2006)

Obrázek 5: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Hospodářské noviny (50% původní velikosti)

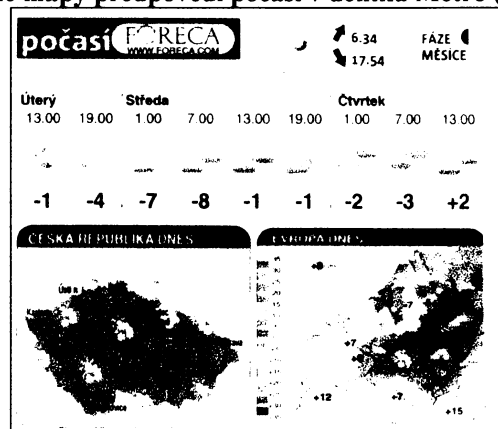
(Zdroj: deník Hospodářské noviny, úterý 7.3.2006)

Obrázek 6: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Lidové noviny (50% původní velikosti)

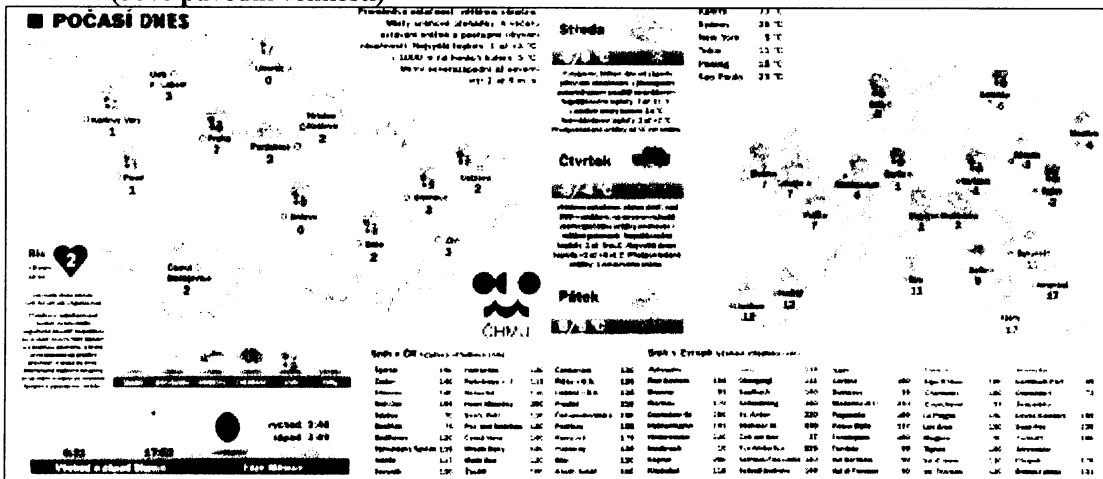
(Zdroj: deník Lidové noviny, úterý 7.3.2006)

Obrázek 7: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Metro (70% původní velikosti)

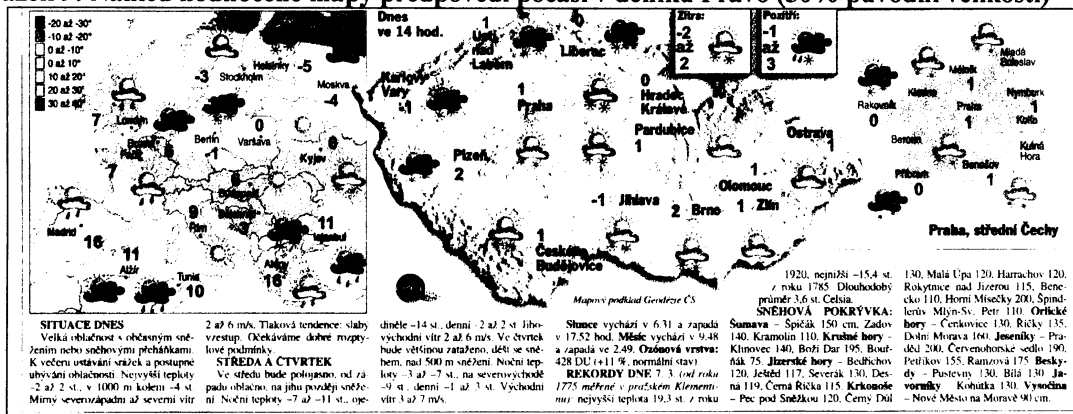
(Zdroj: deník Metro, úterý 7.3.2006)

Obrazek 8: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deniku Mladá fronta DNES (50% původní velikosti)

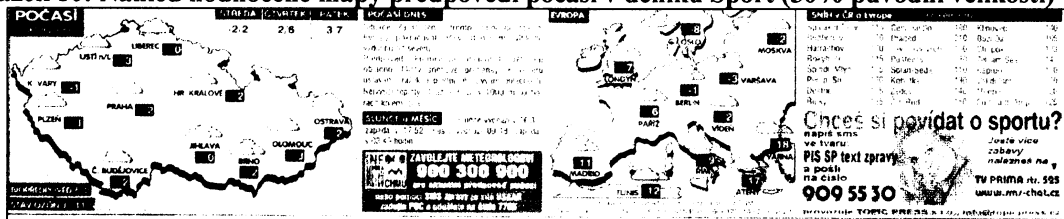
(Zdroj: deník Mladá fronta Dnes, úterý 7.3.2006)

Obrazek 9: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deniku Právo (50% původní velikosti)

(Zdroj: deník Právo, úterý 7.3.2006)

Obrazek 10: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deniku Sport (50% původní velikosti)

(Zdroj: deník Sport, úterý 7.3.2006)

Obrázek 11: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Superspy (vlevo, 70% původní velikosti) a v deníku Šíp (vpravo, 50% původní velikosti)

(Zdroj: deník Superspy a deník Šíp, úterý 7.3.2006)

5.4.1.1. Sledované charakteristiky

Při hodnocení a porovnávání map předpovědi počasí novinách bylo sledováno 10 kategorií charakteristik (viz Tab. 4). Každou charakteristiku bylo nutné přesně definovat a stanovit u ní přesné známkové ohodnocení (viz Příloha 1).

Tabulka 4: Sledované skupiny charakteristik u map předpovědi počasí v novinách

A) Značení zeměpisných míst:
název mapy, legenda ČR, legenda Evropa, měřítko grafické, měřítko číselné
B) Další vizuální prvky:
směrovka, vedlejší mapy, obrázky, fotografie, reklamy, grafy, tabulky, doplňkové textové informace
C) Zobrazené území:
ČR, Evropa, svět, Praha a střední Čechy
D) Typ mapy:
hypsometrie, obrysová mapa, digitální model reliéfu, barva, sídla (počet a lokalizace), řeky, vodní nádrže, hranice států, krajů, okresů
E) Charakteristika počasí v mapě:
teplota den, teplota noc, oblačnost, průběh front, izobary
F) Značky pro oblačnost:
jasno, skoro jasno, polojasno, oblačno, zataženo, déšť, dešťové přeháňky, sněhové přeháňky, sníh, mlhy, bouřky, celkový počet značek pro oblačnost
G) Zbuhodnocení známkové oblačnosti:
počet značek pro oblačnost v mapě ČR, Evropa, Praha a střední Čechy

E) Další informace:
směr větru, východ a západ Slunce, fáze Měsíce, východ a západ Měsíce, biopředpověď, tlaková tendence, rozptylové podmínky, ozón, rekordní teploty, dlouhodobý normál, popis počasí dnes, předpověď na další dny, uveden zdroj informací, celkový počet doplňkových informací
D) Správce zdrojů:
zkreslení tvaru ČR, zákres Gibraltarů, Messinského průlivu, Afriky, Turecka, Islandu, severských zemí, pouze měst Evropy
J) Správce legendy:
mapa Evropy a ČR - počet intervalů v legendě, odpovídající počet intervalů v legendě vzhledem k počtu v mapě

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.4.1.2. Hodnocení map předpovědi počasí v novinách

Na základě charakteristik uvedených v tabulce 4 v předchozí kapitole byla vytvořena tabulka s názvem Hodnocení tiskových map předpovědi počasí v novinách (viz příloha 2).

Na základě této tabulky a s použitím metod hodnocení tematických map podle Voženíka bylo vytvořeno celkové zhodnocení a porovnání map předpovědi počasí ve všech sledovaných novinách. Hodnocená skupina byla psána tučným písmem, samotné hodnocení a porovnání jednotlivých map bylo psáno kurzívou.

Popis sledovaných charakteristik je uveden v příloze 1, proto již při samotném hodnocení uváděn nebyl.

1. Obecné údaje. Hodnocení mapy začíná výčtem obecných údajů, které obsahují název mapy, téma, formát, vydavatele (autora), místo, rok a pořadí vydání, cenu a distributora.

Z 10 sledovaných deníků byl název mapy uveden u devíti. Jednoznačný název mapy zcela chyběl u deníku [P]. Deníky [HN], [LN] a [SS] uvedly pouze, že se jedná o mapu předpovědi počasí, chybělo časové i prostorové vymezení. Deníky [A], [B], [MF] a [S] uvedly pouze jedno vymezení tematického jevu a jen dva deníky ([M], [Š]) uvedly název pro mapu důsledně.

Formát a velikost mapy jsou ve všech denících přizpůsobeny oblasti, do které má být mapa na stránce deníku situována. Ke zkreslení tvaru ČR a Evropy v důsledku nedostatku vyhrazeného místa na stránce dochází pouze u mapy v deníku [S]. Příliš malá velikost map v denících [SS], [M] a částečně i u [Š] může vést k nečitelnosti a nepřehlednosti mapy. U zbývajících deníků je velikost dostačující.

Zdroj informací o počasí u svých map uvádí 8 z 10 sledovaných deníků. Deníky [B], [MF], [LN], [S] spolupracují s Českým hydrometeorologickým ústavem (dále jen ČHMÚ). Deníky [HN], [P], [SS] spolupracují s Meteopressem a deník [M] uvádí zdroj informací foreca.com. Zdroj informací není uveden u deníků [A] a [Š].

Ostatní obecné údaje (vydavatel - autor, místo, rok a pořadí vydání, cena a distributor) již nejsou hodnoceny, neboť se k mapám předpovědi počasí neuvádějí. Uvádí se např. při komplexním hodnocení tematických map a atlasů.

2. Kompozice map. Hodnotí se sestavení, grafické provedení a umístění všech základních i nadstavbových kompozičních prvků, omezení mapového pole a doplňkových prvků mapy.

Z hlediska kompozice jednotlivých map nelze učinit jednotný závěr pro všechny mapy. Mapy předpovědi počasí se v jednotlivých denících liší svou velikostí i kompozicí map a doplňkových informací. 9 z 10 sledovaných map je umístěno v dolní polovině stránky, výjimkou je pouze deník [SS], kde je mapa umístěna v horním levém rohu stránky.

Za základních kompozičních prvků byly sledovány název, legenda a měřítko. Legenda je uváděna především u barevných stupnic u map Evropy. Zde je uváděna ve čtyřech případech z osmi. Ve třech případech je umístěna nalevo od mapy (deníky [A], [M] a [P]), v deníku [LN] dole pod mapou. Pouze v deníku [P] popis legendy zasahuje do mapy Evropy, v ostatních případech nikoliv.

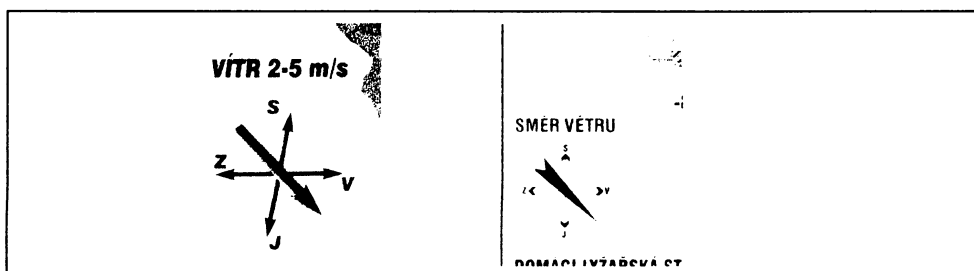
Legenda u map ČR je pouze ve dvou případech a to v denících [MF] a [A]. V obou případech je legenda umístěna pod mapou tak, aby byl prostor co nejlépe využit. Legenda v obou případech nenarušuje mapu ČR.

Měřítko mapy se ve sledovaných denících nevyskytuje ani v grafické ani v číselné podobě u žádné mapy.

Z nadstavbových prvků byly hodnoceny vedlejší mapy, obrázky, fotografie, reklamy, grafy, tabulky, směrovka a doplňkové textové informace.

Směrovka je zakreslena pouze u deníků [B] a [HN] (obr 12). V obou případech je vhodně umístěna u jihozápadní hranice ČR, kde účelově vyplňuje volný prostor. Popis světových stran je uváděn správně v českém jazyce. V obou případech je do směrovky zakreslen i směr větru.

Obrázek 12: Směrovka se zákřesem směru větru u deníků [B] vlevo a [HN] vpravo

(Zdroj: deníky [B], [HN])

Vedlejší mapy jsou ve dvou sledovaných denících [P] a [Š] u mapy ČR. Vedlejší mapy znázorňují výřezy nebo lokalizační mapky, ve jmenovaných denících se jedná se o detail Praha a střední Čechy. V deníku [P] je vedlejší mapa vhodně umístěna vpravo od mapy hlavní a nezasahuje do ní. Nevhodným umístěním vedlejší mapy v deníku [Š] je částečně překryta mapa hlavní v oblasti Slezska.

Obrázky doplňují estetickou stránku mapy u 7 deníků. Deníky [LN], [S] a [Š] obrázky nemají. Ve všech případech se jedná převážně o obrázky podávající informaci o

východu a západu Slunce, o fázi Měsíce nebo o biopředpovědi. Všechny obrázky jsou vhodně zakomponovány a nezasahují do ostatních prvků.

Fotografie nejsou u žádného ze sledovaných deníků.

Reklamy jsou u deníků [A], [B], [S] a [Š] a pouze v případě deníku [B] reklama narušuje hlavní mapu.

Graf nalezneme pouze u deníku [B], kde nijak nezasahuje do ostatních kompozičních prvků. Graf podává informaci o vývoji množství ozónu za uplynulých sedm dní.

Tabulky s upřesňujícími údaji obsahují všechny deníky kromě deníků [M], [P] a [SS]. Jejich umístění nenarušuje ostatní kompoziční prvky.

Doplňkové textové informace doplňují informace o počasí ve všech denících – výjimka je pouze deník [M]. Doplnkové textové informace jsou umístěny vždy s ohledem na ostatní kompoziční prvky.

3. Matematické prvky. Jedná se ohodnocení konstrukčních základů tematické mapy. Hodnotí se měřítko, volba a vlastnosti zobrazení, souřadnicové sítě.

Jak již bylo hodnoceno v předešlém odstavci, měřítko se nevyskytuje ani u jedné hodnocené mapy.

Mapám předpovědi počasí je vyhrazeno v denících vždy určité místo na stránce, měřítko se předem nestanovuje. Malá velikost mapy v deníku [M], [SS] a částečně i v deníku [Š] zhoršuje čitelnost map. V ostatních případech je velikost map dostačující.

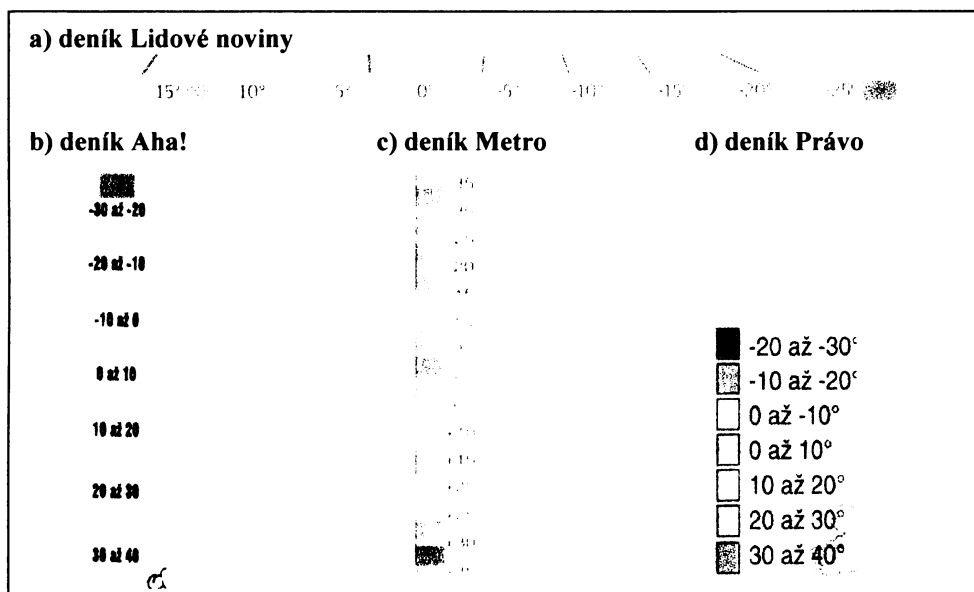
Pro mapu předpovědi počasí pro ČR jsou použita dvě rozdílná zobrazení: deníky [B] a [S] zobrazují mapu v systému JTSK, zbývajících osm map je v systému S-42.

4. Úplnost a náplň obsahu. Uvažuje se nejen struktura a počet zobrazených objektů a jevů v mapě, ale také objem všech podávaných informací. Ten závisí na počtu vyjadřovacích charakteristik v jejich diferenciaci dané značkovým klíčem. Systematicky se hodnotí jednotlivé prvky obsahu mapy a posuzuje se vhodnost jejich zastoupení. Náplň mapy se posuzuje ve vztahu k účelu mapy. Grafické zatížení a únosnost mapy jsou velmi různorodé.

Hodnocení legend

Jak již bylo napsáno, legenda je uváděna především u barevných stupnic u map Evropy. Jedná se o deníky [A], [LN], [M] a [P]. Ve všech případech není dodrženo pravidlo, že počet barev v legendě musí odpovídat počtu barev použitých v mapě. Deníkům [A] a [M] je nutné vytknout i neuvedení jednotek v legendě (viz obr. 12b a 12c).

Obrázek 13: Legendy u map předpovědi počasí pro Evropu

(Zdroj: deníky [A], [M], [P])

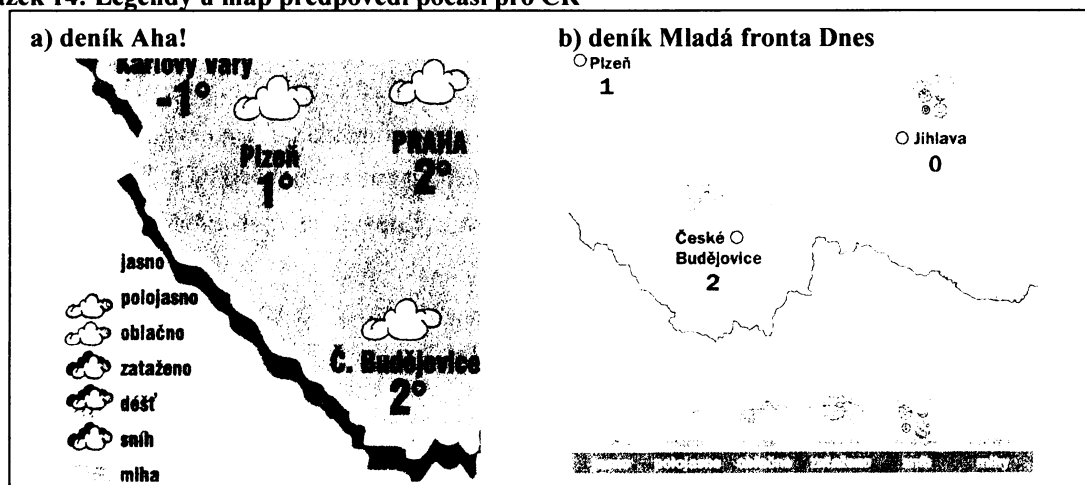
V mapách [A], [M] a [P] dochází k překryvu intervalů v legendě. Dle legendy v deníku [LN] by se jednotlivé barvy daly chápat jako barvy, které znamenají pouze dané teploty – není zřejmé, zda se jedná o rozmezí hodnot! (viz obr.12a) Barvy v legendě deníku [P] jsou ohraničeny černou linkou, avšak ani toto značení se nevyskytuje v mapě Evropy (obr.12d).

Počet intervalů pro znázornění teploty v mapě Evropy se pohybuje od 7 – deníky [A] a [P], přes 9 u deníku [LN] až po 14 u deníku [M]. Počet intervalů u posledního jmenovaného deníku je v kombinaci s malou velikostí mapy zbytečně velký, barvy jsou pak od sebe navzájem špatně odlišitelné (obr.12).

Otázkou je řazení barevných označení teplotních intervalů v legendě. Deník [LN] umístil legendu pod mapu a tím vyplývá nelogičnost řazení teplotních intervalů. Nejvíce vlevo je nejvyšší teplota a napravo nejnižší (obr.12a). Diskutabilní je taktéž řazení teplotních intervalů u deníků [A], [M] a [P]. Legenda je umístěna nalevo od mapy a zde je nejvyšší teplota uvedena nejnižší a nejnižší naopak nahoře. Otázkou je, zda barvy řadit dle zvyku podle teplot na teploměru (nejníže nejnižší teplota, nejvýše nejvyšší teplota) anebo (jak je tomu použito v těchto třech případech) dle teplot, které se vyskytují v Evropě (směrem k rovníku nejvyšší teploty a směrem k severnímu pólu teploty nižší).

Legenda u map ČR je pouze ve dvou případech a to v denících [A] a [MF]. Ani jedna legenda však není zcela v pořádku - jedná o chybějící vysvětlení nějakého prvku v mapě a naopak vysvětlení prvku v legendě, který se v mapě vůbec nevyskytuje. V deníku [A] znaky navíc neodpovídají velikostně (obr.13a). V deníku [MF] znaky v legendě odpovídají velikostně znakům na mapě, v legendě jsou ale doplněny o stín, který by byl logicky použitelný pouze v případech polojasno či oblačno, nikoliv však pro znak jasno nebo zataženo. Stín se navíc v mapě nevyskytuje!(obr.13b)

Obrázek 14: Legendy u map předpovědi počasí pro ČR

(Zdroj: deníky [A], [MF])

Hodnocení podkladové mapy

Co se týká zobrazovaného území, v denících se vyskytují mapy zobrazující území ČR, Evropy a Prahy se středními Čechami. Území ČR je zobrazeno ve všech deseti denících. Detailní mapa Prahy a středních Čech je k dispozici pouze v denících [P] a [Š]. Mapa Evropy je celkem v osmi denících – chybí pouze v [B] a [SS]. Mapa světa není zakreslena ani v jednom sledovaném deníku.

Jako podkladová mapa bylo v pro mapu ČR třikrát použito metody barevné hypsometrie: deník [A] použil ke znázornění pouze tři barvy, deník [MF] šest barevných odstínů a u deníku [SS] jsou pravděpodobně použity čtyři barvy. Dále byla jako podkladová mapa pětkrát zvolena obrysová mapa: deník [B], [HN], [M], [S], [Š]) a dvakrát digitální model reliéfu ([LN], [P]). Pro mapu Evropy nebyla hypsometrie použita vůbec, jedenkrát byl použit digitální model reliéfu a to v deníku [MF]. Deníky [B] a [SS] mapu Evropy neuvádí vůbec, ve zbylých případech je použita obrysová mapa.

Jedna nebo více barev je použita pro mapu ČR a zároveň pro mapu Evropy v devíti denících, černobílé jsou mapy ČR a Evropy pouze v deníku [HN].

Deníky se liší v počtu zobrazených sídel. Sídla ČR jsou popsána celkem v 8 z 10 sledovaných deníků v těchto počtech: deník [LN] - 9 nelokalizovaných sídel, deník [S] a [Š] – shodně po 11 nelokalizovaných sídlech. Deník [M] má zakresleno 12 lokalizovaných sídel a po 13 sídlech mají shodně deníky [A] a [B] – nelokalizovaná sídla, deníky [MF] a [P] – lokalizovaná sídla. Ve všech uvedených denících jsou uvedena shodně sídla: Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Jihlava, Liberec, Olomouc, Ostrava, Plzeň a Praha. V některých denících jsou dále uváděna sídla: Karlovy Vary, Pardubice, Ústí nad Labem a Zlín. V denících [HN] a [SS] názvy sídel uvedeny nejsou.

Mapa Evropy nemá zobrazena sídla pouze u deníku [M]. Počty a lokalizace sídel jsou u zbývajících deníků následující: deník [LN] 11 nelokalizovaných sídel, deník [S] 12 nelokalizovaných sídel, deník [Š] 13 nelokalizovaných sídel, deník [HN] 14 nelokalizovaných sídel, deník [P] 17 lokalizovaných sídel, deník [A] 19 lokalizovaných sídel a nejvíce sídel zobrazuje deník [MF] - celkem 20 lokalizovaných sídel. Popis je ve

všech denících proveden českými vžitými názvy sídel. Jedinou výjimkou je popis hlavního města Rumunska v deníku [HN], kde je uveden název Sofia, přičemž ale pro ostatní města v této mapě byly zvoleny názvy vžité v ČR - Sofie. Otázkou je také, zda-li do mapy Evropy zakreslovat a popisovat města mimoevropská (Alžír, Tunis), jako je tomu v denících [P], [HN], [S] a [Š]. Celkem se na mapách předpovědi počasí pro Evropu objevuje 29 názvů sídel, ale pouze šest z nich se vyskytuje na všech mapách (Londýn, Madrid, Moskva, Paříž, Řím, Varšava).

Co se týká popisu a lokalizace sídel v mapě Prahy a středních Čech, deník [Š] uvádí 8 názvů měst, ale sídla nejsou lokalizována. Deník [P] uvádí a zároveň lokalizuje celkem 11 sídel.

Vodní toky nejsou zobrazeny ani na jedné z map Evropy a pouze na dvou mapách ČR a to v denících [MF] a [P]. Vodní nádrže jsou oproti vodním tokům ještě v deníku [LN], ale zde chybí zákres říční sítě i přes to, že k zákresu řek podkladový digitální model reliéfu přímo vyzývá. Zákres říční sítě v deníku [P] není příliš zdařilý, relativně dobře čitelné jsou pouze řeky Labe, Vltava, Ohře, Berounka a Jizera. Řeky na Moravě nejsou čitelné vůbec. Totéž platí i pro zákres velkých vodních nádrží v tomto deníku.

Hranice jsou na mapě Evropy zakresleny v pěti případech z osmi, chybí v denících [HN], [S] a [Š]. V denících [A], [LN], [M], [MF] a [P] zakresleny jsou. V mapě ČR jsou krajské hranice zobrazeny v jediném případě – v deníku [SS], ale hranice nejsou v podkladové mapě příliš dobře čitelné. Hranice okresů se vyskytuje ze dvou map pouze na jedné a to v deníku [P].

Hodnocení zaznamenání sledovaných charakteristik

U všech map ve sledovaných denících se uvádí teplotní charakteristika. Ve většině případů je uváděna pouze předpokládaná denní průměrná teplota. Teplota v noci je uváděna pouze u deníků [HN], [LN] a [SS], avšak pouze u deníku [LN] jsou obě dvě teploty vysvětleny textem pod mapou (Čísla udávají teploty: ve dne/ v noci). Z deseti sledovaných deníků jsou u teplot uváděny jednotky pouze ve dvou případech, a to v denících [A] a [LN]. V deníku [A] je to ale jen v případě mapy ČR, v mapě Evropy opět uvedení jednotek schází.

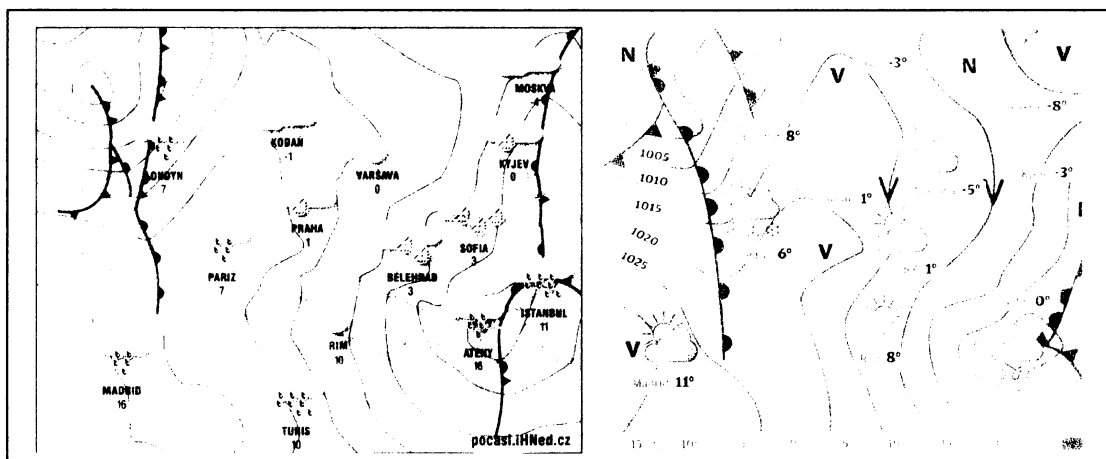
Oblačnost je sledována na všech zobrazených mapách. Počet znaků se v mapě ČR pohybuje od 9 (deníky [LN] a [M]) až po 13 u deníků [A], [MF] a [P]. V mapě Evropy se jedná o rozmezí 6 znaků pro oblačnost u deníku [LN] až po 20 znaků u deníku [MF]. Pro mapu Prahy a středních Čech je u deníku [P] použito šest znaků zachycujících předpokládanou oblačnost a u deníku [Š] je použito znaků 5.

Při hodnocení celkového počtu znaků, které se v mapě používají pro znázornění oblačnosti, bylo zjištěno, že deníky [B], [LN], [S] a [SS] zavedly 7 různých znaků pro oblačnost. 8 různých znaků pro oblačnost bylo možné nalézt v denících [MF] a [Š]. Devět znaků pro oblačnost zavedly deníky [A], [HN], [M] a [P]. Ve všech denících bylo možné najít znaky pro jasno, polojasno, oblačno, zataženo, déšť a sníh. V některých denících byly ještě zavedeny značky pro skoro jasno, dešťové přeháňky, sněhové přeháňky, mlhy a bouřky.

Ve většině případů byly znaky dobře čitelné a od sebe rozeznatelné. Horší čitelnost lze vytnout pouze deníkům [M], [S] a [SS]. U posledního jmenovaného by bylo vhodné změnit znak znázorňující sněžení, neboť světle šedá sněhová vločka pod mrakem nebyla na bílém podkladu téměř skoro viditelná.

S průběhem front a zákřesem izobar se setkáme na mapě Evropy v denících [HN] a [LN]. V druhém jmenovaném jsou fronty i izobary popsány, zakreslen je i směr průběhu front, v prvním deníku chybí popis izobar a neobjasněný je popis meteorologických front písmeny „L“ a „H“ (obr.15).

Obrázek 15: Předpověď počasí pro Evropu – chybějící popis izobar u deníku [HN] (mapa vlevo), deník [LN] uvádí popis izobar i u meteorologických front (mapa vpravo)

(Zdroj: deníky [HN], [LN])

Hodnocení doplňkových informací

Mezi doplňkové informace k mapě předpovědi počasí byly zařazeny informace o směru větru, východ a západ Slunce i Měsíce, fáze Měsíce, biopředpověď, tlaková tendence, rozptylové podmínky, ozón, rekordní teploty a dlouhodobý normál.

Směr větru je uveden celkem v osmi denících z deseti, údaje o směru větru chybí v denících [S] a [M].

Informace o východu a západu Slunce chybí pouze v deníku [SS]. Ve zbývajících denících informace uvedena je. V případě deníků [P], [S] a [Š] jde o informaci textovou, v denících [A], [B], [HN], [LN], [M] a [MF] je údaj o východu a západu Slunce doplněn obrázky.

Informace o východu a západu Měsíce chybí v pěti případech: deníky [A], [B], [HN], [M] a [SS]. V případě deníků [MF], [P], [S] a [Š] jde o informaci textovou, v deníku [LN] je údaj o východu a západu Měsíce znázorněn graficky.

Fáze Měsíce je uvedena v pěti denících graficky [A], [HN], [LN], [M] a [MF].

Biopředpověď je uvedena v sedmi případech z deseti, chybí u deníků [M], [P] a [SS]. Deníky [A], [B], [LN], [S] a [Š] uvádí pouze stupeň zátěže (biopředpověď číslo), deníky [HN] a [MF] stupeň zátěže uvádí spolu s vysvětlujícím textem.

Informaci o tlakové tendenci poskytovalo pět deníků [B], [LN], [P], [SS] a [Š].

O stavu ozónu informují deníky [A], [B], [LN], [P], [S] a [Š].

Rozptylové podmínky, rekordní teploty a dlouhodobý průměr jsou uváděny v pěti z deseti deníků: [A], [B], [LN], [P] a [Š].

Předpověď počasí na aktuální den je v jediném případě znázorněna pouze mapou (deník [M]), v ostatních případech je připojen vysvětlující text.

Co se týká předpovědi počasí na další dny, v deníku [B] se nevyskytuje. V ostatních denících se počet dní pohybuje od jednoho až po šest dní. Předpověď je ve většině případů uvedena pouze obrázkem, ve dvou případech je obrázek doplněn vysvětlujícím textem (deníky [MF] a [SS]).

Zhodnotíme-li doplňkové informace celkově, tak zjistíme, že nejvíce doplňkových informací podává deník [LN]- 15 a nejméně pak deníky [M] a [SS] – shodně po 5.

5. Obsahová správnost a aktuálnost obsahu. Obsahová správnost se hodnotí srovnáním s jinými mapami a nekartografickými zdroji. Hodnotí se výsledky kartografické generalizace. Nejlepším hodnotitelem obsahové správnosti je specialista odborné stránky mapy. V případě hodnocení aktuálnosti obsahu mapy se jedná o zjištění, zda-li mapa zachycuje všechny svůj obsah k určitému společnému datu. Aktuálnosti obsahu nejlépe zhodnotí odborníci na jednotlivá témata mapy.

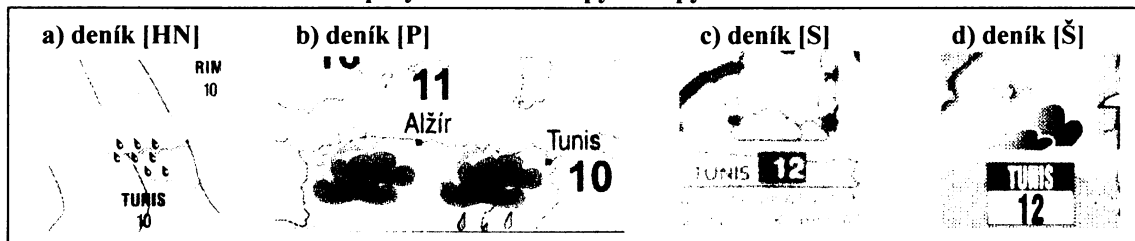
Nejvíce chyb ve správnosti obsahu nesou mapy Evropy. První chybou je nezakreslení Islandu, jakožto součásti Evropy, do map. Island je zakreslen pouze na jediné mapě v deníku [M] (viz obr. 7).

Podobný problém nastává se zákresem severských států. Oblast Norska, Finska a Švédska je celá zobrazena pouze na mapách v denících [M] a [MF]. Ostatní mapy zobrazují pouze část výše jmenovaných států.

Další spornou otázkou je zobrazení okolních kontinentů. Pokud do mapy zahrnujeme Asii (asijská část Ruska, Turecko), pak by pravděpodobně měla být zakreslena i Afrika. Tomu však paradoxně není u map [M] a [MF].

Mapa Evropy by měla také obsahovat pouze údaje vztahené k evropským městům. Mapy deníků [HN], [P], [S] a [Š] však obsahují i mimoevropská města (Tunis, Alžír – obr.16).

Obrázek 16: Zakreslení mimoevropských měst do mapy Evropy

(Zdroj: deníky [HN], [P], [S], [Š])

Správnost zákresu by se měla týkat i důležitých a známých průlivů a průplavů. Gibraltar je správně zobrazen na třech mapách z pěti a to v denících [A], [HN] a [P]. V denících [S] a [Š] není průplav mezi Evropou a Afrikou značen vůbec, ve zbylých denících [M] a [MF] není zakreslena Afrika a v denících [B] a [SS] není mapa Evropy vůbec.

Messinský průliv jako druhý kontrolovaný bod je správně zobrazen v denících [M], [P] a [S]. Průliv není znatelný na mapách v denících [A], [HN], [LN], [MF] a [Š].

6. Čitelnost mapy. Snadnost čtení mapových informací pomocí kartografické symboliky je důležitějším kritériem pro úspěšné využití mapy. Uživatel mapy musí snadno nalézt v mapě konkrétní objekt a vytvořit si správnou představu o prostorovém rozmístění znázorňovaných objektů a jevů. Zde se projeví vhodnost kartografických vyjadřovacích prostředků, jejich tvarové, rozměrové i barevné provedení, čitelnost a umístění popisu, hierarchizace a strukturovanost i dominantnost nejdůležitějších prvků obsahu mapy.

Nejméně zdařilou a nejméně čitelnou mapou je mapa ČR v deníku [SS]. Různobarevný podklad překrývají nepřilíš čitelné znaky pro oblačnost. Ostatní mapy mají podklad jednoduchý a čitelný.

Za zmínku ale ještě stojí mapa ČR v deníku [S], kde na bílém podkladu jsou špatně čitelné světle šedé znaky pro oblačnost vyjadřující sněžení nebo sněhové přeháňky.

Pro znázornění oblačnosti byly zvoleny kartografické znaky. Jejich počet se pohybuje od šesti do devíti. Většina deníků má zavedeny znaky pro jasno, polojasno, oblačno, zataženo, déšť, sníh. Některé deníky rozšířily svou škálu o znak pro dešťové nebo sněhové přeháňky (např. [HN]). Se znakem pro bouřky se můžeme setkat v deníku [MF] a [P]. Znak pro mlhy lze objevit v denících [A], [MF] a [P]. Deníky [A], [M] a [Š] zavedly také značku pro skoro jasno. Zaplnění mapy znaky pro oblačnost s teplotními charakteristikami a názvy měst je přiměřené, mapa není v žádném deníku informacemi přeplněna.

Všechny výše jmenované znaky jsou od sebe dobře odlišitelné a dobře čitelné. Problém s interpretací a čtením by mohl nastat u deníku [S], kde v symbolu pro oblačno na první pohled splývá sluníčko s mraky!

Barvy použité v legendě v deníku [LN] by měli znamenat rozmezí teplot, ale v tomto případě jim lze porozumět tak, že jednotlivé barvy znamenají teplotu, která je u nich uvedena.

K překryvu intervalů v legendě dochází u mapy Evropy v denících [A], [LN], [M] a [P]. Příliš velký počet intervalů v legendě u mapy Evropy lze vytknout deníku [M] (viz obr.12c), vhodnější by bylo použít menší počet barev tak, aby byli od sebe snadněji rozeznatelné tak, jak je tomu v denících [A], [LN] a [P].

7. Věrnost znázornění reality a geometrická přesnost. V podstatě se jedná o hodnocení kvality kartografické generalizace. Jde o objektivní vyjádření reality v daném stupni generalizace pro jednotlivé mapové prvky a s přihlédnutím k účelu mapy. Nezbytné je i srovnání se spolehlivými podklady.

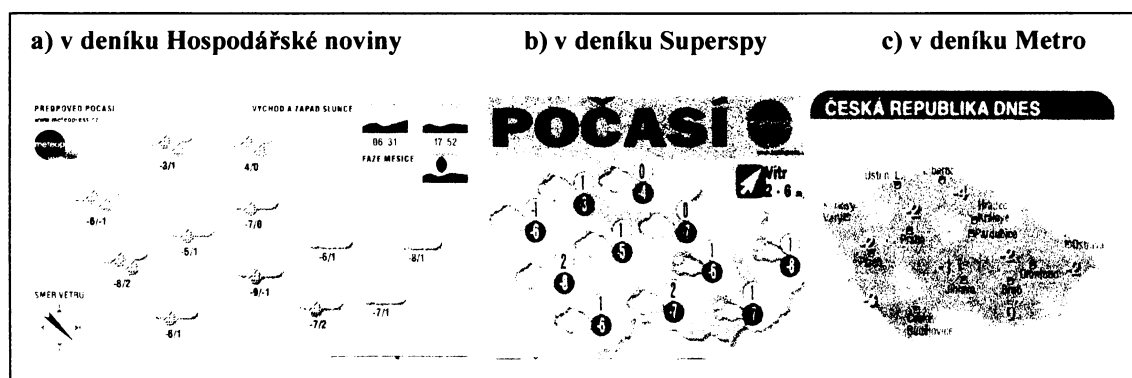
Generalizace a zobrazení Gibraltaru a Messinského průlivu byla zhodnocena již výše v kapitole 5.4.1.2. Hodnocení map předpovědi počasí v novinách v sekci 5.

Nejednoznačná a nevysvětlená je lokalizace jednotlivých znaků pro oblačnost společně s teplotní charakteristikou na mapě předpovědi počasí pro ČR. Na osmi mapách

z deseti sledovaných jsou uvedeny názvy měst a k nim je připojena informace o oblačnosti a teplotě. Není ale zřejmé, zda-li se uváděný údaj o stavu počasí vztahuje pouze k danému městu, nebo či údaj platí pro celý kraj. Tato informace na každé mapě chybí a tím může dojít k mylné interpretaci údajů. Většina českých krajů nemá krajinu stejného rázu a pak se tedy může oblačnost a teplota ve vyšších nadmořských výškách zcela odlišovat od níže položených míst. Vhodné by bylo uvádět, pro které místo jsou symboly uvedeny (jestli se jedná o předpovídanou průměrnou hodnotu v sídle, nebo zprůměrnovanou předpovídanou teplotu pro celý kraj)!

Tento nedostatek je ještě zesílen v případě map předpovědi počasí pro ČR v denících [HN] a [SS], kde je popis měst úplně vynechán a znaky oblačnosti s teplotními charakteristika rozmístěny náhodně (obr.17a, 17b) nebo v deníku [M], kde jsou znaky dokonce lokalizovány mimo území ČR (obr. 17c).

Obrázek 17: Nejednoznačná lokalizace znaků pro oblačnost společně s teplotní charakteristikou na mapách předpovědi počasí pro ČR

(Zdroj: deníky [HN], [SS], [M])

Při studiu map předpovědi počasí pro Evropu není rovněž na první pohled jasné, zda je znak pro oblačnost a teplotní údaj uveden pro dané město nebo jestli platí pro celý stát.

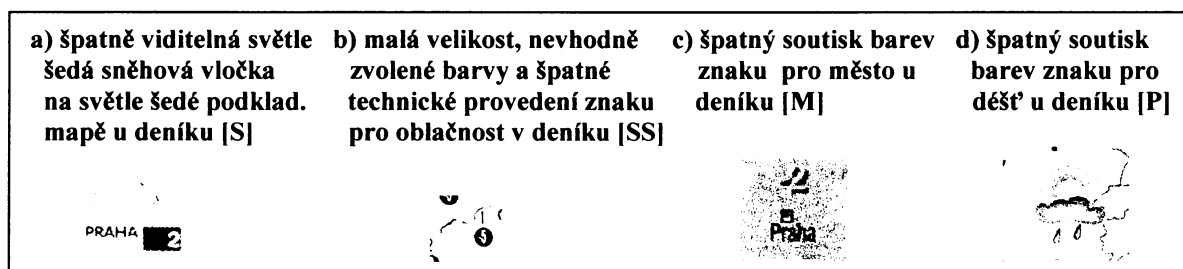
8. Kvalita technického provedení kartografické interpretace. Posuzuje se technické provedení jednotlivých vyjadřovacích prostředků a to jak jednotlivě, tak i v celém značkovém klíči.

Celkem devět z deseti map je barevných. Jedna mapa je pouze černobílá (deník [HN]). V denících [S] a [Š] je použita jedna doplňková barva. U deníku [Š] je to barva červená a je použita pro zvýraznění názvu sídel. U deníku [S] je to barva modrá a tvoří pozadí mapy a teplotních hodnot. U zbylých deníků se jedná o jednobarevnou podkladovou mapu a znaky pro oblačnost.

Kvalita technického zpracování znaků pro oblačnost není u všech deníků dostačující. Dobře technicky provedené, dostatečně velké, čitelné a navzájem lehce rozeznatelné jsou znaky pro oblačnost v denících [A], [B], [HN], [LN], [M], [MF] a [Š]. U deníku [M] to ale platí pouze pro mapu ČR, na mapě Evropy ztrácí znaky svůj informační potenciál, neboť už jsou kvůli malé velikosti špatně čitelné. Za nejhůře

technicky provedené lze považovat znaky pro oblačnost v denících [S] a [SS]. U deníku [S] je to z důvodu špatně zvolených odstínů šedi (světle šedé znaky na světle šedé podkladu) a u deníku [SS] pak z důvodu malé velikosti znaků zhoršené navíc špatným technickým provedením znaků, jak barevně, tak i tiskařsky (viz obr.18a, 18b).

Obrázek 18: Špatné technické provedení znaků pro oblačnost u deníků [S] a [SS] a špatný soutisk barev u deníku [M] a [P]

(Zdroj: deníky [M], [S], [SS] a [P])

Kvalita soutisku barev a znaků je u všech sledovaných map vyhovující. K chybě soutisku barev dochází u mapy předpovědi počasí pro ČR v deníku [M], kde nelicuje černý rámeček lokalizující jednotlivá města s červenou výplní (viz obr. 18c) a znaků pro oblačnost (déšť) u mapy předpovědi počasí v deníku [P] (viz obr.18d).

9. Estetika mapy. Je obtížné jednoznačně definovat estetiku mapy. Dnešní mapy nejsou uměleckými díly, jak tomu bylo například v době renesance. Estetika mapy se na současných mapách projevuje barevným souladem všech kompozičních prvků i jednotlivých vyjadřovacích prostředků, kvalitou provedení popisu a technickým provedením celé mapy. Ovlivňuje ji i kompozice mapy, použití nadstavbových prvků.

Z deseti deníků celkem devět používá při znázornění mapy alespoň jednu barvu. Pouze deník [HN] uvádí mapu černobílou. Ale právě deník [HN] je příkladem toho, že i mapa černobílá může být přehledná a dobře čitelná. To se nedá říct ani o některých mapách barevných – př. deníky [S] nebo [SS].

Komerční reklamy jsou ve všech případech spíše rušivým elementem (deníky [A], [B], [S] a [Š]).

Obrázky naopak celkovou kompozici sekce předpovědi počasí příjemně dotváří (např. deníky [HN], [LN] nebo [Š]).

10. Vědecká hodnota

Tato část hodnocení není uvedena, neboť vědecká hodnota mapy je důležitá zejména u map pro vědecké účely, vzniklých na základě vyjadřování informací vyvozených z myšlenkových pochodů a účelových abstrakcí (zejména u syntetických a komplexních map).

5.4.2. Mapy předpovědi počasí v internetových verzích deníků

Ačkoli se mapy předpovědi počasí vyskytovaly u všech sledovaných tištěných deníků, v případě jejich internetových verzí tomu tak není. Plnohodnotnou mapu předpovědi počasí poskytují pouze 4 servery internetových deníků a jsou jimi server deníku Hospodářské noviny (<http://ihned.cz>), server deníku Mladá fronta DNES (<http://www.idnes.cz>), server deníku Právo (www.novinky.cz) a server deníku Šíp (www.mojenoviny.cz). Server deníku Lidové noviny (www.lidovky.cz) předpověď počasí poskytuje, ale je pouze ve formě piktogramu. Ostatní deníky na svých internetových stránkách předpověď počasí neposkytují.

Hodnoceny a porovnávány byly navzájem mapy předpovědi počasí publikované na jednotlivých serverech ve stejný den.

5.4.2.1. Sledované charakteristiky u map předpovědi počasí v internetových verzích deníků

Stejně jako u map předpovědi počasí v novinách, tak i ve skupině map předpovědi počasí na internetových stránkách deníku, bylo sledováno několik kategorií charakteristik (viz tab. 5). Oproti tab. 4 je ale množství charakteristik nižší. Vynechány byly charakteristiky, které se u map předpovědi počasí v internetových verzích deníků nevyskytují.

Tabulka 5: Sledované skupiny charakteristik u map předpovědi počasí v internetové verzi deníku

1. Základní informace
název mapy, legenda, měřítko grafické, číselné
2. Navazující obsah
směrovka, vedlejší mapy, obrázky, fotografie, reklamy, grafy, tabulky, doplňkové textové informace
3. Geografická oblast
ČR, Evropa, svět, Praha a střední Čechy
4. Reliefní mapy
hypsometrie, obrysová mapa, digitální model reliéfu, barva, dynamická, statická nebo interaktivní mapa, sídla (počet a lokalizace), řeky, vodní nádrže, hranice krajů, okresů
5. Oblasťové údaje
teplota den, teplota noc, oblačnost
6. Typy počasí
jasno, skoro jasno, polojasno, oblačno, zataženo, déšť, dešťové přeháňky, sněhové přeháňky, sníh, mlhy, bouřky, celkový počet značek pro oblačnost
7. Doplňkové informace
směr větru, východ a západ Slunce, fáze Měsíce, východ a západ Měsíce, biopředpověď, tlaková tendence, rozptylové podmínky, ozón, rekordní teploty, dlouhodobý normál, popis počasí dnes, předpověď na další dny, uveden zdroj informací, celkový počet doplňkových informací

(Zdroj: vlastní zpracování)

Při hodnocení map předpovědi počasí v internetových verzích deníků bylo nutné omezit se pouze na hodnocení stránek, na kterých se vyskytují mapy. Doplňkové informace o počasí umístěné na jiné stránce než na stránce hodnocené, nebudou při hodnocení brány v úvahu.

5.4.2.2. Hodnocení map předpovědi počasí v internetových verzích deníků

Na základě charakteristik uvedených v tabulce 5 v předchozí kapitole byla vytvořena tabulka s názvem Hodnocení tiskových map předpovědi počasí v internetových verzích deníků (viz příloha 3).

Na základě této tabulky a s použitím metod hodnocení tematických map podle Voženílka bylo vytvořeno celkové zhodnocení a porovnání map předpovědi počasí ve všech sledovaných internetových verzích deníků. Popis hodnocené skupiny je psán tučným písmem, samotné hodnocení a porovnání jednotlivých map je psáno kurzívou.

Popis sledovaných charakteristik je uveden v příloze 1, a proto, stejně jako u kapitoly 5.4.1.2., již nebude v této části znovu vypisován.

Na internetovém serveru deníku Hospodářské noviny byla hodnocena stránka s mapou z adresy <http://pocasi.ihned.cz> (obr.19).

Obrázek 19: Výřez z internetové stránky deníku [HN] s mapou předpovědi počasí

iHNed.cz Počasí

Komplexní informace o počasí najdete iHNed

Předpověď na zítra 14.07.2006

Mapa předpovědi počasí pro ČR

Aktuální počasí
Předpověď pro Česko
Předpověď pro zahraničí
Meteoindexy

Místo	Den	Teplota
Brno	☀	31°
České Budějovice	☁	28°
Hradec Králové	☁	30°
Jihlava	☁	28°
Karlovy Vary (Cheb)	☁	27°
Liberec	☁	28°

Aktuální počasí v Praze	
teplota (°C)	28
počasí	☁
směr větru	5
rychlost větru	4

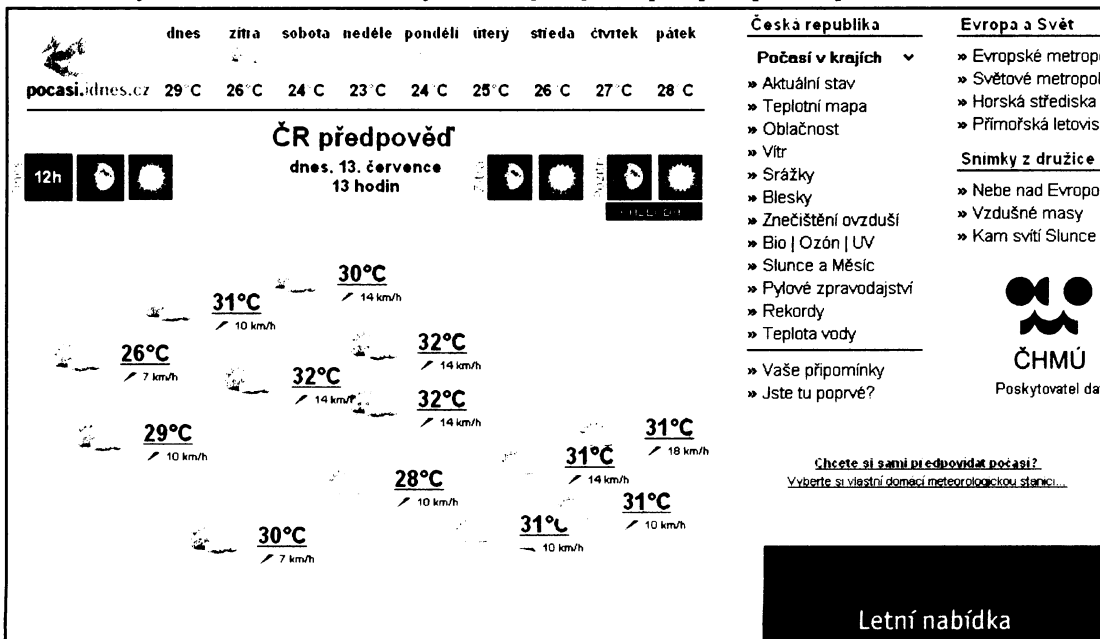
Rozptylové podmínky / Ozón

(Zdroj: <http://pocasi.ihned.cz>, 13.7.2006)

Na internetovém serveru deníku [MF] byla hodnocena stránka s mapou z adresy <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn> (obr.20), která je na serveru přístupná od 12.6.2006. Na serveru deníku [MF] se vyskytují ještě další mapy týkající se předpovědi počasí (např. předpověď počasí pro jednotlivé kraje, předpověď na dalších šest dní, teplotní mapa a

mapa stavu větru). Z důvodu možnosti porovnání map předpovědi počasí na serverech deníku tyto mapy ale do hodnocení zahrnuty nebudou.

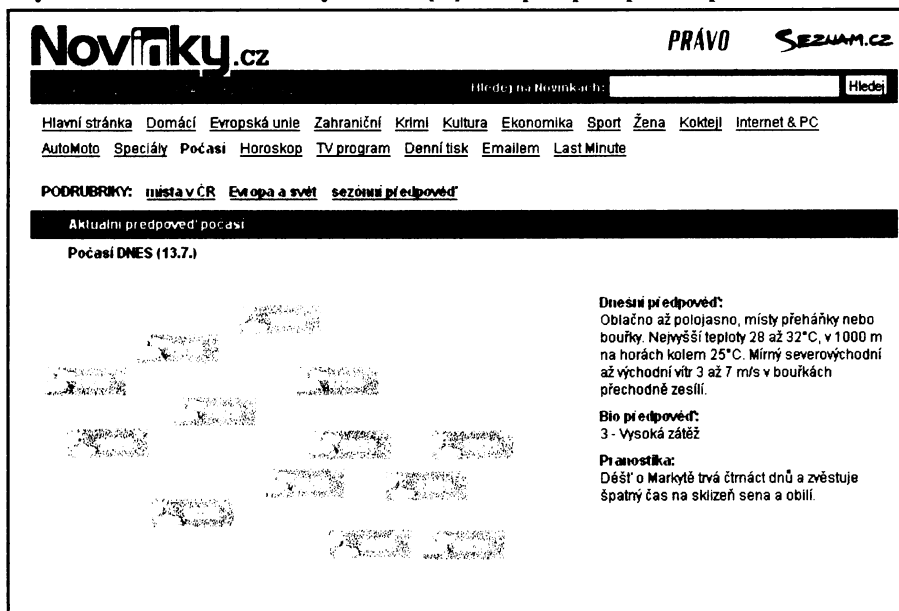
Obrázek 20: Výřez z internetové stránky deníku [MF] s mapou předpovědi počasí

(Zdroj: <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn>, 13.7.2006)

Na internetovém serveru deníku Právo byla hodnocena stránka s mapou ČR na adrese <http://www.novinky.cz/pocasi/> (obr. 21).

Obrázek 21: Výřez z internetové stránky deníku [P] s mapou předpovědi počasí

(Zdroj: <http://www.novinky.cz/pocasi/>, 13.7.2006)

Na internetovém serveru deníku Šíp byla hodnocena stránka s mapou ČR na adrese <http://www.mojenoviny.cz/pocasi/> (obr. 22).

Obrázek 22: Výřez z internetové stránky deníku [Š] s mapou předpovědi počasí

Noviny
regionální deníky online

Bohemia: vyber noviny
Moravia: vyber noviny

ÚVODNÍ STRÁNEK INZERÁT TV PROGRAM DĚJASÍ RECEPTY A VARENÍ HURONĚUDY KOMENTÁŘE LIDELGA

Z DOMOVA
ZAHRANIČÍ
SPORT
KRIMI
KULTURA
EKONOMIKA
ZE SPOLEČNOSTI
VEDA A TECHNIKA
CESTOVÁNÍ
ZDRAVÍ
HOBBY
AUTO

Mojenoviny.cz > Počasí

LETOVSKA

vzduch / voda	vzduch / voda
Rujana 22 / 20	Rujana 22 / 20
Bordeaux 28 / 21	Bordeaux 28 / 21
Lisabon 35 / 21	Lisabon 35 / 21
Kanárské o. 25 / 22	Kanárské o. 25 / 22
Costa Brava 37 / 25	Costa Brava 37 / 25
Malorca 31 / 26	Malorca 31 / 26
Nice 31 / 25	Nice 31 / 25
Benátky 32 / 26	Benátky 32 / 26
Spit 34 / 26	Spit 34 / 26
Dubrovnik 29 / 26	Dubrovnik 29 / 26

REKLAAMA

100.000 registrovaných v Aukru
Od spuštění aukčního portálu Aukru neuplynuly ještě 3 roky a již ve svých řadách přivítal registrovaného uživatele s pořadovým číslem 100 000. Pokud v Aukru ještě registrováni nejste, neváhejte a proveďte svou registraci již nyní.

REKLAAMA

Módní trička pro horké léto
Léto je tady a je čas doplnit svůj šatník s módy triček od OTTO se nevyhnete obdivným pohledům svého okolí. A nakoupit je můžete pohodlně na www.otto-zasilatelstvi.cz.

Situace pro dnešní den
Zvlhčená studená fronta bude v oblasti vysokého tlaku vzduchu

Aktuální zprávy

(Zdroj: <http://www.mojenoviny.cz/pocasi/>, 13.7.2006)

1. Obecné údaje. Hodnocení mapy začíná výčtem obecných údajů, které obsahují název mapy, téma, formát, vydavatele (autora), místo, rok a pořadí vydání, cenu a distributora.

U všech čtyř sledovaných internetových serverů deníků byl název mapy uveden. Časové vymezení chybělo pouze u mapy na stránce <http://www.mojenoviny.cz/pocasi/>, není tedy zřejmé, zda se jedná o předpověď na dnešní den nebo na den jiný.

Velikost mapy je všech případech dostačující, nikde nedochází v důsledku velikosti mapy ke špatné čitelnosti nebo přehlednosti mapy.

Zdroj informací uvádí tři ze čtyř sledovaných serverů. Server <http://ihned.cz> a <http://www.novinky.cz> spolupracují s Meteopressem. Server <http://www.idnes.cz> spolupracuje s Českým hydrometeorologickým ústavem. Server deníku Šíp zdroj informací neuvádí.

Ostatní obecné údaje (vydavatel - autor, místo, rok a pořadí vydání, cena a distributor) již nejsou hodnoceny, neboť se k mapám předpovědi počasí neuvádějí. Uvádí se např. při komplexním hodnocení tematických map a atlasů.

2. Kompozice map. Hodnotí se sestavení, grafické provedení a umístění všech základních i nastavbových kompozičních prvků, omezení mapového pole a doplňkových prvků mapy.

Velikost map předpovědi počasí pro Českou republiku je na všech stránkách přibližně stejná. Rovněž všechny servery používají jednobarevnou obrysovou mapu jako podklad.

Ze základních kompozičních prvků byly sledovány název, legenda a měřítko. Ani na jedné sledované stránce nebylo uvedeno měřítko a legenda.

Z nadstavbových prvků hodnotíme směrovku, vedlejší mapy, obrázky, fotografie, reklamy, grafy, tabulky a doplňkové textové informace.

Směrovka, vedlejší mapy, obrázky a grafy nejsou uvedeny ani u jedné sledované mapy.

Fotografie zpestřují mapu předpovědi počasí na stránce <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn>. U ostatních serverů se nevyskytují.

Tabulky s upřesňujícími daty nalezneme u map předpovědi počasí na serverech <http://pocasi.ihned.cz>, <http://www.novinky.cz/pocasi> a <http://www.mojenoviny.cz>. Nevyskytují se na stránce <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn>.

Na všech sledovaných stránkách nalezneme komerční reklamy a rovněž doplňkové textové informace.

Veškeré nadstavbové kompoziční prvky jsou vždy vhodně zakomponovány do stránky a nijak nezasahují do hlavní mapy.

3. Matematické prvky. Jedná se o hodnocení konstrukčních základů tematické mapy. Hodnotí se měřítko, volba a vlastnosti zobrazení, souřadnicové sítě.

Jak již bylo uvedeno v předešlém odstavci, měřítko se nevyskytuje ani u jedné hodnocené mapy.

Ostatní matematické prvky není možné u map předpovědi počasí v internetových verzích deníků hodnotit.

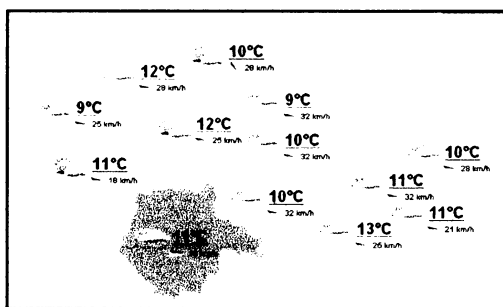
4. Úplnost a náplň obsahu. Uvažuje se nejen struktura a počet zobrazených objektů a jevů v mapě, ale také objem všech podávaných informací. Ten závisí na počtu vyjadřovacích charakteristik v jejich diferenciaci dané značkovým klíčem. Systematicky se hodnotí jednotlivé prvky obsahu mapy a posuzuje se vhodnost jejich zastoupení. Náplň mapy se posuzuje ve vztahu k účelu mapy. Grafické zatížení a únosnost mapy jsou velmi různorodé.

Hodnocení podkladové mapy

Co se týká zobrazovaného území, na serverech všech deníků se na stránkách vybraných pro hodnocení vyskytují mapy zobrazující území ČR.

Jako podkladová mapa byla pro mapu ČR ve všech případech použita jednobarevná obrysová mapa: server <http://ihned.cz/> zvolil barvu tmavě zelenou (obr.19) a server <http://www.mojenoviny.cz> zelenomodrou barvu (obr.22). Servery <http://www.novinky.cz> a <http://www.idnes.cz> zvolily světle šedivou barvu (obr.21 a 20). První dva servery zvolily barvu tak, že je tvar zobrazeného území dobře viditelný a přitom není ztížena čitelnost znaků a popisu v mapě. Světle šedá barva podkladových map na zbývajících serverech čitelnost mapy na bílém pozadí znesnadňuje. U serveru <http://www.idnes.cz> se ale jednotlivé kraje při pohybu myši modře zvýrazní (obr.23), čímž se přehlednost a čitelnost mapy zvyšuje. Interaktivní mapa na serveru <http://www.novinky.cz> sice umožňuje rovněž zjistit detailnější informace o jednotlivých krajích, ale bohužel nedochází při pohybu myši ke zvýraznění vybraného kraje.

Obrázek 23: Zvýraznění kraje na interaktivní mapě předpovědi počasí pro ČR na serveru www.idnes.cz

(Zdroj: <http://www.idnes.cz/pocasi>, 13.3.2007)

Jak již bylo zmíněno výše, podkladové mapy ČR jsou na stránkách <http://www.novinky.cz/pocasi> a <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn> interaktivní. Kliknutím na jeden ze 14 krajů ČR získáme informace o teplotách v jednotlivých městech ve zvoleném kraji. Tyto informace jsou dostupné jak u mapy předpovědi počasí na aktuální den, tak i pro den následující v případě stránky <http://www.novinky.cz/pocasi>, v případě stránky <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn> jsou interaktivní kraje funkční pro následující dva dny.

Mapa na serveru deníku [MF] je interaktivní a zároveň i dynamická. Na podkladové mapě jsou umístěny znaky pro oblačnost a pro směr větru, které se pohybují, jsou dynamické.

Zbývající dva servery poskytující pouze statické mapy předpovědi počasí pro ČR.

Podkladová mapa předpovědi počasí na stránce <http://www.mojenoviny.cz/pocasi> obsahuje rovněž popis sídel. Uvedeno je 10 největších měst v ČR, ale města nejsou přesně lokalizována. Ostatní sledované mapy názvy sídel neobsahují.

Popis rychlosti větru je na serveru <http://www.idnes.cz> a je uveden u všech 14 krajů.

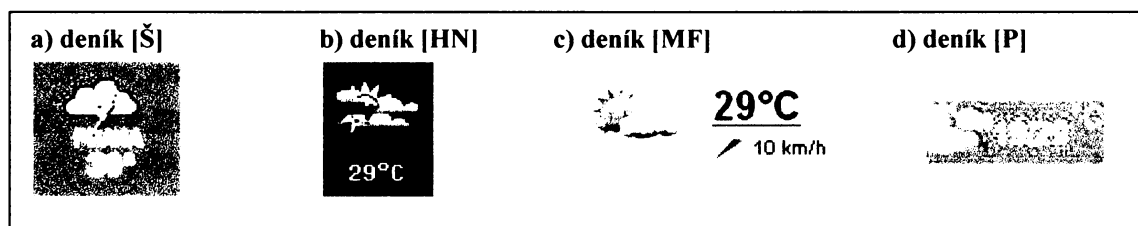
Dalším prvkem, který se na podkladových mapách kromě popisu sídel a rychlosti větru vyskytuje, jsou hranice krajů. Rozdělení republiky na 14 krajů je možné vidět na mapách předpovědi počasí na dvou stránkách: <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn> a <http://www.novinky.cz/pocasi>.

Hodnocení zaznamenání sledovaných charakteristik

U všech map na sledovaných stránkách se uvádí teplotní charakteristika. Ve většině případů je uváděna pouze předpokládaná denní teplota. Teplota v noci je společně s očekávanou denní teplotou uváděna pouze u mapy na stránce <http://www.novinky.cz>. U žádné ze sledovaných map chybí legenda či jen poznámka, co teplota uvedená v mapě znamená.

Uvedení jednotek, ve kterých jsou teploty prezentovány, chybí na stránce <http://www.mojenoviny.cz/pocasi> – zde je uvedena pouze značka pro stupně, ale chybí v jakých stupních jsou teploty uvedeny (obr.24a). Správně a úplně jsou jednotky uvedeny na stránkách <http://pocasi.ihned.cz/> (obr.24b), <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn> (obr.24c), <http://www.novinky.cz/pocasi> (obr.24d).

Obrázek 24: Neúplné uvedení jednotek teploty u serveru deníku [Š] a úplné uvedení jednotek u serverů deníků [HN], [MF] a [P]

(Zdroj: deníky [Š], [HN], [MF], [P])

Oblačnost je sledována na všech zobrazených mapách. Počet značek se v mapě ČR pohybuje od 9 až po 13. Nejmenší počet značek pro oblačnost je na mapě na stránce <http://pocasi.ihned.cz/>, kde je zobrazeno jen 9 znaků. Znaky jsou v mapě umístěny, dalo by se říct, náhodně. Znaky nejsou lokalizovány, navíc v mapě nejsou ani zakresleny hranice krajů, k nimž by se daly znaky přiřadit.

Deset znaků pro oblačnost nalezneme u mapy na stránce <http://www.mojenoviny.cz/pocasi>. Počet znaků odpovídá počtu popsaných sídel.

Po třinácti znacích pro oblačnost nalezneme u map na stránkách <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn> a <http://www.novinky.cz/pocasi>. Počet znaků je o jeden menší než počet vyznačených krajů. Důvodem je sloučení krajů Praha a Středočeský kraj do jedné územní jednotky, pro kterou je uveden pouze jeden znak pro oblačnost. U ostatních vymezených krajů je vždy uveden jeden znak pro oblačnost.

Při hodnocení celkového možného počtu znaků pro oblačnost zjistíme, že nejvyšší počet byl u serveru deníku [P] - 10 různých značek pro oblačnost. Po devíti značkách pro oblačnost měly servery deníků [HN] a [MF]. Server deníku [Š] použil pro vyznačení oblačnosti osm různých značek pro oblačnost. Všechny čtyři výše jmenované servery použily znaky pro stav oblačnosti jasno, polojasno, oblačno, zataženo, déšť, sníh a bouřky. Některé servery zavedly i znaky pro stav oblačnosti skoro jasno, skoro zataženo, dešťové přehánky, sněhové přehánky a mlhy.

Čitelnost znaků je ve všech případech dobrá. Nikde nedochází k nečitelnosti nebo ke špatnému rozpoznání znaků pro jiný druh oblačnosti.

Hodnocení doplňkových informací

Informace o směru větru je uvedena celkem u třech map na sledovaných stránkách. Jsou to stránky <http://pocasi.ihned.cz/>, <http://www.novinky.cz/pocasi> a <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn>. Server deníku Šíp tuto informaci nepodává.

Informace o východu a západu Slunce jsou uvedeny pouze u mapy předpovědi počasí na stránce <http://pocasi.ihned.cz/>. U ostatních map tato informace uvedena není.

Informace o východu, západu a fázi Měsíce není, stejně jako informace o tlakové tendenci, uvedena na žádné ze sledovaných stránek.

Biopředpověď je uvedena ve třech případech ze čtyř. Neposkytuje ji pouze stránka <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn>, ostatní sledované servery ano.

Informace o rozptylových podmínkách, rekordních teplotách a dlouhodobém průměru je možné zjistit ze stránky <http://pocasi.ihned.cz/>. Ostatní sledované stránky tyto informace neposkytují.

O stavu ozónu informuje server deníku Šíp na internetové stránce <http://www.mojenoviny.cz/pocasi/>.

Předpověď počasí na aktuální den je v jediném případě znázorněna pouze mapou (stránka <http://pocasi.ihned.cz/>), ve zbývajících třech případech je připojen vysvětlující text s popisem počasí.

Předpověď počasí na další dny u mapy předpovědi počasí na stránce <http://pocasi.ihned.cz/> není uvedena. Na ostatních serverech se počet dní pohybuje od dvou do pěti dní. Na stránce <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn> je uvedena předpověď na následujících osm dní. Ve všech případech je zobrazena mapou. Stránka <http://www.mojenoviny.cz/pocasi/> poskytuje předpověď počasí na následující dva dny, ale zde se jedná o textovou informaci. Stránka <http://www.novinky.cz/pocasi/> uvádí předpověď na následujících pět dní. Předpověď na další den je ve formě mapy, další čtyři dny jsou pouze jednoduché piktogramy doplněné textovou informací.

Informace o sjízdnosti řek, o teplotě vody v řekách a o aktuálním počasí v Praze jsou uvedeny pouze u mapy předpovědi počasí na stránce <http://pocasi.ihned.cz/>. Ostatní sledované stránky tuto informaci neposkytují.

Informace o letoviskách v Evropě jsou k dispozici na stránkách <http://www.novinky.cz/pocasi/> a <http://www.mojenoviny.cz/pocasi/>.

Pranostika pro aktuální den je uvedena na stránce <http://www.novinky.cz/pocasi/>, ostatní sledované stránky tuto informaci neposkytují.

Odkazy na další informace o počasí (jako např. satelitní snímek, radarová data, škodliviny v ovzduší) jsou přístupná na stránkách <http://pocasi.ihned.cz/>, <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn> a <http://www.novinky.cz/pocasi/>.

Odkazy na aktuality jsou u map předpovědi počasí k vidění na třech sledovaných stránkách a to na <http://pocasi.ihned.cz/> a <http://www.mojenoviny.cz/pocasi/>. Pouze stránka <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn> je celá věnována pouze předpovědi počasí.

Zhodnotíme-li doplňkové informace celkově, tak zjistíme, že nejvíce doplňkových informací podává stránka <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn> – celkem dalších 20 doplňkových informací týkajících se předpovědi počasí, následuje stránka <http://pocasi.ihned.cz/> s 13 doplňkovými informacemi, dále pak stránka <http://www.novinky.cz/pocasi/> s 8 doplňkovými informacemi. Nejméně doplňkových informací (pouze 6) podává stránka <http://www.mojenoviny.cz/pocasi/>.

5. Obsahová správnost a aktuálnost obsahu. Obsahová správnost se hodnotí srovnáním s jinými mapami a nekartografickými zdroji. Hodnotí se výsledky kartografické generalizace. Nejlepším hodnotitelem obsahové správnosti je specialista odborné stránky mapy. V případě hodnocení aktuálnosti obsahu mapy se jedná o zjištění, zda-li mapa zachycuje všechny svůj obsah k určitému společnému datu. Aktuálnosti obsahu nejlépe zhodnotí odborníci na jednotlivá témata mapy.

Aktuálnost obsahu je možné hodnotit u map na stránkách <http://pocasi.ihned.cz/>, <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn> a <http://www.novinky.cz/pocasi/>. Mapu na stránce <http://www.mojenoviny.cz/pocasi> nelze z hlediska aktuálnosti hodnotit, neboť zde není uvedeno datum, ke kterému se mapa vztahuje.

6. Čitelnost mapy. Snadnost čtení mapových informací pomocí kartografické symboliky je důležitějším kritériem pro úspěšné využití mapy. Uživatel mapy musí snadno nalézt v mapě konkrétní objekt a vytvořit si správnou představu o prostorovém rozmístění znázorňovaných objektů a jevů. Zde se projeví vhodnost kartografických vyjadřovacích prostředků, jejich tvarové, rozměrové i barevné provedení, čitelnost a umístění popisu, hierarchizace a strukturovanost i dominantnost nejdůležitějších prvků obsahu mapy.

Za nejméně zdařilou můžeme označit mapu na serveru <http://www.novinky.cz>. Světle šedá barva pro všechny tři podkladové obrysové mapy (mapa ČR, mapa Evropy, mapa světa) není zvolena vhodně. Bílé pozadí stránky totiž splývá s barvou podkladové mapy, což značně zhoršuje čitelnost mapy. Světle šedá barva zvolená pro zákres hranic zhoršuje jejich čitelnost. Světle šedá barva je zvolena i pro podkladovou mapu na serveru <http://www.idnes.cz>. Problém je odstraněn interaktivitou mapy, kdy se jednotlivé kraje zvýrazní po najetí myši na zvolený kraj. U zbývajících dvou map problém s barvou podkladové mapy není.

Znaky pro oblačnost jsou v rámci jednotlivých serverů dobře odlišitelné, čitelné i snadno interpretovatelné.

7. Věrnost znázornění reality a geometrická přesnost. V podstatě se jedná o hodnocení kvality kartografické generalizace. Jde o objektivní vyjádření reality v daném stupni generalizace pro jednotlivé mapové prvky a s přihlédnutím k účelu mapy. Nezbytné je i srovnání se spolehlivými podklady.

Generalizaci hranic ČR a hranic jednotlivých okresů není pro účely mapy předpovědi počasí v zobrazeném měřítku nutné hodnotit, neboť u map předpovědi počasí je důležitá především názornost.

Diskutabilní zůstává lokalizace znaků pro oblačnost po území ČR. Server <http://www.mojenoviny.cz> uvádí 10 teplotních charakteristik se znakem pro oblačnost společně s názvy 10 měst, ale jedná se o předpověď pouze pro dané město či pro celý kraj? Servery <http://www.idnes.cz> a <http://www.novinky.cz> uvádí 13 charakteristik počasí pro 14 krajů. Shodně slučují středočeský kraj a Prahu do jednoho celku. Chybí ale upřesnění, zda se jedná o průměrnou teplotu v celé kraji, nebo o předpovídanou teplotu v krajském městě? Je důležité si uvědomit, že většina českých krajů nemá krajinu stejného rázu a pak se tedy může oblačnost a teplota ve vyšších nadmořských výškách zcela odlišovat od níže položených míst.

Tento nedostatek je ještě zesílen v případě mapy předpovědi počasí pro ČR na serveru <http://ihned.cz>, kde je uvedeno devět náhodně rozmístěných znaků pro oblačnost společně s teplotní charakteristikou.

8. Kvalita technického provedení kartografické interpretace. Posuzuje se technické provedení jednotlivých vyjadřovacích prostředků a to jak jednotlivě, tak i v celém značkovém klíči.

Všechny vyjadřovací prostředky jsou technicky dobře provedené. Nejvíce propracované jsou dynamické znaky pro oblačnost na stránce <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn> (obr.24c). Za technicky méně zdařilé lze kvůli nevhodně zvolené barvě považovat znaky pro oblačnost na mapách na serveru <http://www.novinky.cz>. Jsou laděny do odstínu šedé barvy, ohraničeny šedým rámečkem a situovány na světle šedé podkladové mapě (obr.24d).

Znaky pro oblačnost jsou na mapách předpovědi počasí v různých formátech. Server <http://www.novinky.cz>, server <http://www.idnes.cz> i server <http://ihned.cz> zvolily pro znaky grafický formát GIF. Formát GIF je pro mapu počasí použit i na serveru <http://www.mojenoviny.cz> akorát s tím rozdílem, že v tomto formátu je celá mapa, tzv. není rozdělen obrázek podkladové mapy a něj zvašť umístěny jednotlivé znaky pro oblačnost.

9. Estetika mapy. Je obtížné jednoznačně definovat estetiku mapy. Dnešní mapy nejsou uměleckými díly, jak tomu bylo například v době renesance. Estetika mapy se na současných mapách projevuje barevným souladem všech kompozičních prvků i jednotlivých vyjadřovacích prostředků, kvalitou provedení popisu a technickým provedením celé mapy. Ovlivňuje ji i kompozice mapy, použití nadstavbových prvků.

Fotografie příjemně doplňují kompozici základních i nadstavbových prvků u mapy na stránce <http://pocasi.idnes.cz/pocasi.idn>.

Pro ostatní sledované mapy a stránky platí, že nejsou zbytečně přeplněny kartografickými znaky ani informacemi. Počet základních, nadstavbových prvků stejně jako počet doplňkových informací je přiměřený k prostoru, který je pro mapu předpovědi počasí vymezen.

Jediným rušivým elementem, který by se dal vytknout všech sledovaným mapám, je přítomnost velkého počtu reklam na stránce.

10. Vědecká hodnota

Tato část hodnocení není uvedena, neboť vědecká hodnota mapy je důležitá zejména u map pro vědecké účely, vzniklých na základě vyjadřování informací vyvozených z myšlenkových pochodů a účelových abstrakcí (zejména u syntetických a komplexních map).

5.4.3. Ostatní mapy v novinách

Kromě map předpovědi počasí se v novinách vyskytovaly i jiné mapy. Jejich výskyt není ale tak hojný a častý. Ve většině případů tyto mapy společně s obrázky graficky zpestřovaly článek a prostorově čtenářovi přibližovaly místo, o kterém se v článku

psalo. Téměř vždy se jednalo o mapy jednoduché, přehledové, ve většině případů mapy převzaté.

Skupina ostatní mapy v novinách byla sledovány v období 1.4.2006 až 1.4.2007. Z deseti vybraných deníků bylo pro toto hodnocení vyselektováno pouze 8 deníků, neboť v denících Sport a SuperSpy se ve sledovaném období žádné mapy z této skupiny nevyskytovaly.

V této skupině map byl zvolen odlišný způsob hodnocení než tomu bylo u map předpovědi počasí. Zvoleny byly i odlišné skupiny charakteristik, neboť v této skupině map nebylo možné srovnávání, jaké bylo možné u skupiny mapy předpovědi počasí. Mapy v jednotlivých denících totiž nezachycovaly stejná témata a v rámci jednoho deníku se nejedná vždy o stejný typ mapy. Oproti hodnocení map předpovědi počasí bylo následující hodnocení značně stručnější a méně obsáhlé.

5.4.3.1. Sledované charakteristiky u ostatních map v novinách

Charakteristiky, které byly zvoleny pro zhodnocení ostatních map v novinách, byly zaznamenány do Tab. 6.

Tabulka 6: Charakteristiky sledované u ostatních map v novinách

1. Získání mapy
název mapy, legenda, měřítko (grafické nebo číselné)
2. Doplnění mapy
směrovka, vedlejší mapy, obrázky, fotografie, reklamy, grafy, tabulky, doplňkové textové informace
3. Barva
barevné mapy, černobílé mapy
4. Popis v mapě
popis je uváděn vždy, popis není uváděn
5. Původ map (úplně z autorovy ruky)
vlastní, převzaté, převzaté upravené

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.4.3.2. Hodnocení ostatních map v novinách

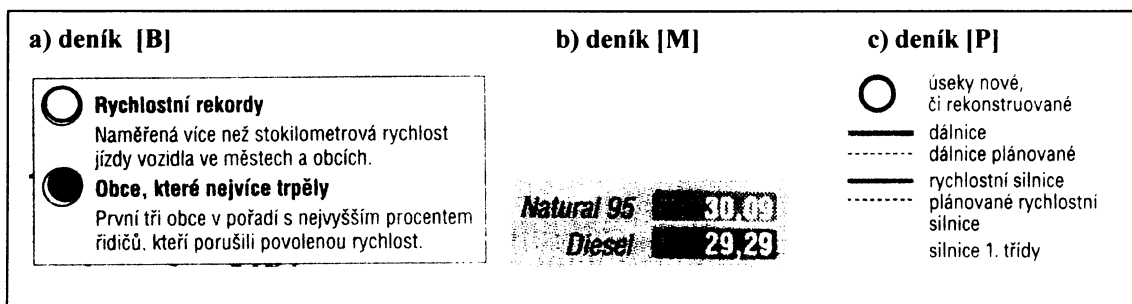
Hodnocení této skupiny map bylo od předešlých skupin poněkud odlišné a složitější. Nejednalo se totiž v rámci jednoho deníku o stejné druhy map, a protože hodnotit každou mapu by bylo velice náročné, zdlouhavé a neefektivní, uvedeno bylo pouze obecné zhodnocení. U map předpovědi počasí byly při hodnocení použity metody hodnocení tematických map podle Voženílka (2004). Tyto metody v následujícím hodnocení použity nebyly, zde bylo postačující obecné zhodnocení pěti základních sledovaných charakteristik (viz tab. 5). Na základě charakteristik uvedených v tabulce 6 v předchozí kapitole byla vytvořena tabulka s názvem Hodnocení ostatních map v internetových verzích deníků (viz příloha 4).

1. Zhodnocení základních kompozičních prvků

Název mapy je uváděn ve všech osmi sledovaných denících nedůsledně. Bývá to v případech, kdy nadpis článku dostatečně mapu nepopisuje.

Legenda je rovněž ve všech osmi sledovaných denících uváděna nedůsledně. Uváděna bývá především v případech, kde by mohlo dojít k záměně znaků či barev v mapě. Nejčastěji je uváděna legenda jednoduchá (př. legendy v denících [B], [M], [P]) - obr.25.

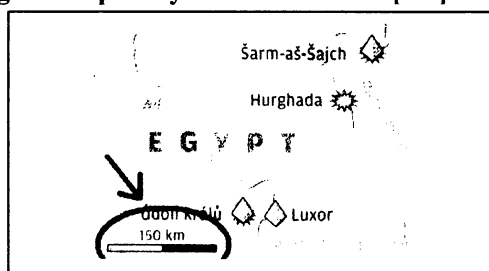
Obrázek 25: Ukázky jednoduchých legend u deníků [B], [M] a [P]

(Zdroj: deníky [B], [M] a [P])

Šest deníků neuvádí měřítko mapy nikdy, objevuje se pouze v denících [LN] (obr.26) a [P], v obou případech v grafické podobě.

Obrázek 26: Ukázka grafické podoby měřítka z deníku [LN]

(Zdroj: deník [LN])

2. Zhodnocení nadstavbových kompozičních prvků

Směrovka nebyla zaznamenána na žádné mapě ve všech osmi sledovaných denících.

Co se týká ostatních nadstavbových prvků, nejvíce objevují vedlejší mapy - přehledové. Většinou se jedná o mapu celého kontinentu se zvýrazněným státem nebo oblastí, která je pak zobrazena ve větším měřítku. Vedlejší mapy byly zaznamenány nejvíce v denících [B], [HN], [LN] a [P].

3. Zhodnocení počtu barev v mapě

V jednotlivých denících bylo sledováno, zda se vyskytují pouze mapy barevné nebo mapy černobílé, nebo oba dva druhy.

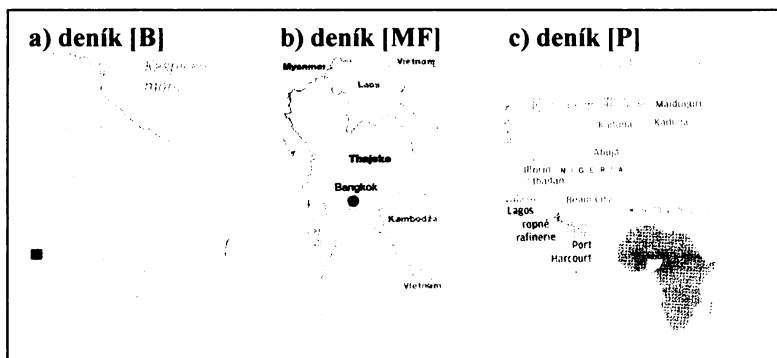
Deníky [A], [B], [M], [MF] a [Š] publikují jen barevné mapy. Zbývající dva deníky ([HN] a [LN]) obsahují pouze mapy černobílé.

Deník [P] publikuje mapy barevné i černobílé.

4. Zhodnocení popisu v mapě

Popis je jednou ze základních součástí obsahu mapy. Ve všech sledovaných denících se vyskytují mapy obsahující popis. Nejčastěji se jedná o názvy států, krajů, okresů či měst, památek nebo důležitých míst, kterých se týká článek (obr.26).

Obrázek 27: Ukázka popisu v mapě v denících [B], [MF] a [P]

(Zdroj: deníky [B], [MF], [P])

5. Zhodnocení původu map

V denících bylo sledováno publikování map vlastních, převzatých a převzatých upravených.

Čtyři z osmi deníků ([A], [B], [LN] a [P]) publikují převzaté a grafikem z redakce upravené mapy. Mapy jsou ve všech případech upravovány podle redakčních pokynů tak, aby zapadaly do celkového designu stránky.

Pouze převzaté mapy publikují deníky [HN] a [M].

Deníky [MF] a [Š] publikují mapy převzaté a zároveň jednodušší mapy vytváří grafici sami v redakci.

Nejčastěji se mapy přejímají z agentur Reuters a ČTK. Využity jsou ale rovněž volně dostupné zdroje a agentury AP, Marco Polo a Graphic News.

5.4.4. Ostatní mapy v internetových verzích deníků

Dalo by se očekávat, že tato skupina obsahovala velké množství map. Na serverech jednotlivých deníků se mapy vyskytovaly, ale obecně lze říci, že v novinách bylo map více. Články, které se na serverech deníků objevovaly, byly ve většině případů doplněny pouze jedním grafickým doplňkem a tím byl ve většině případů obrázek.

Servery čtyř deníků neobsahují mapy vůbec. Jedná se o deníky [P], [S], [SS] a [Š].

Speciálním případem je internetový server deníku [M], neboť na něm nalezneme PDF soubor s jednotlivými vydáními tištěných deníků. Na serveru se vyskytují stejné mapy, které jsou publikovány v tištěné formě deníku.

Zbývajících pět deníků ([A], [B], [HN], [LN] a [MF]) na svých serverech mapy publikuje. Někdy byly v internetovém magazínu deníku uvedeny stejné mapy jako v novinách, někdy byla mapa např. pouze v novinách a na internetu chyběla nebo naopak.

5.4.4.1. Sledované charakteristiky u ostatních map v internetových verzích deníků

Sledované charakteristiky byly podobné charakteristikám sledovaným u skupiny ostatní mapy v novinách, jejich přehled podává Tab. 7.

Tabulka 7: Charakteristiky sledované u ostatních map v internetové verzi deníku

1. Základní kompoziční prvky
název mapy, legenda mapy, měřítko (grafické nebo číselné)
2. Nadstavbové kompoziční prvky
směrovka, vedlejší mapy, obrázky, fotografie, reklamy, grafy, tabulky, doplňkové textové informace
3. Barva
barevné mapy, černobílé mapy
4. Popis v mapě
popis uveden vždy, popis není uváděn
5. Původ map (vlastní, převzaté, upravené)
vlastní, převzaté, převzaté upravené

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.4.4.2. Hodnocení ostatních map v internetových verzích deníků

Stejně jako u skupiny ostatní mapy v novinách, i zde při sledování a hodnocení ostatních map v internetových verzích deníků, se prokázalo, že vzájemné porovnání map z různých deníků není možné. Při porovnání a hodnocení bylo využito pouze pěti výše uvedených charakteristik. Na základě charakteristik uvedených v tabulce 7 v předchozí kapitole byla vytvořena tabulka s názvem Hodnocení ostatních map v internetových verzích deníků (viz příloha 5).

1. Zhodnocení základních kompozičních prvků

Název mapy je uváděn na dvou serverech z pěti pouze někdy. Jedná se o servery <http://www.ahaonline.cz>, a <http://www.idnes.cz>. Servery, <http://www.blesk.cz>, <http://ihned.cz> a <http://www.lidovky.cz> neuvádějí název nikdy.

Uvádět legendu zcela opomněly servery <http://www.blesk.cz> a <http://www.lidovky.cz>. Zbývající tři servery ji u některých map uvádí.

Měřítko u některých map uvádí pouze server <http://www.idnes.cz>. Na ostatních serverech není měřítko v grafické ani číselné podobě u map uváděno.

2. Zhodnocení nadstavbových kompozičních prvků

V této kategorii byla sledována směrovka a ostatní nadstavbové kompoziční prvky (vedlejší mapy, obrázky, fotografie, reklamy, grafy, tabulky, doplňkové informace).

Směrovka nebyla zaznamenána na žádné mapě na žádném serveru.

Co se týká ostatních nadstavbových prvků, objevují se na u map na serverech <http://ihned.cz>, <http://www.lidovky.cz> a <http://www.idnes.cz>. Na serveru deníku *Hospodářské noviny* se jedná např. o doplňkové textové informace, na serveru deníku

Lidové noviny o fotografii a server deníku Mladá fronta Dnes k některým mapám připojuje ještě mapy vedlejší (přehledové).

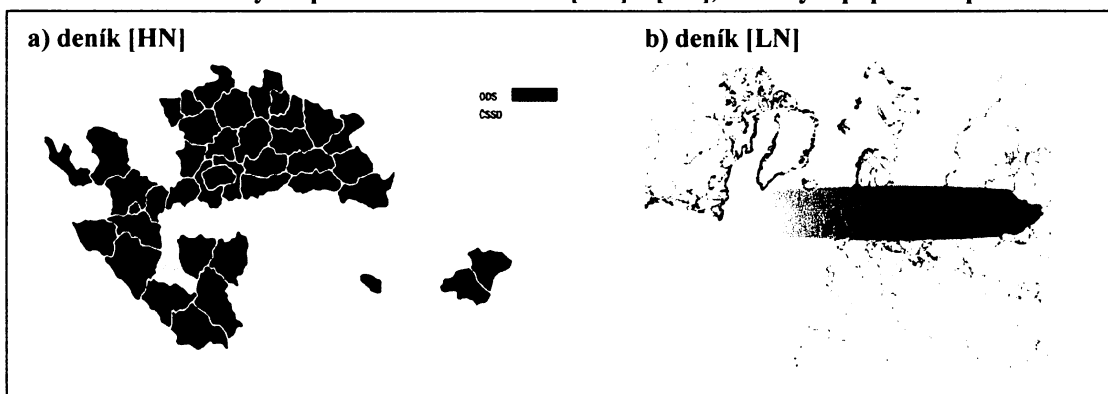
3. Zhodnocení počtu barev v mapě

Servery <http://www.ahaonline.cz>, <http://www.blesk.cz>, <http://www.lidovky.cz> a <http://www.idnes.cz> publikují na svých internetových stránkách pouze mapy barevné. Na serveru <http://ihned.cz> jsou kromě map barevných k vidění i mapy černobílé.

4. Zhodnocení popisu v mapě

Popis jako jedna ze základních součástí obsahu mapy je uváděn na mapách na serverech <http://www.ahaonline.cz>, <http://www.blesk.cz> a <http://www.idnes.cz> na všech mapách. Na dvou zbývajících serverech je uváděn pouze na některých mapách.

Obrázek 28: Příklady map na serverech deníků [HN] a [LN], kde chybí popis v mapě

(Zdroj: server deníku [HN] ze dne 10. července 2006 a server deníku [LN] ze dne 2.5.2006)

5. Zhodnocení původu map

Na pěti serverech bylo sledováno publikování map vlastních, převzatých a převzatých upravených.

Servery deníků [A], [B] a [LN] publikují převzaté a grafikem upravené mapy.

Pouze převzaté mapy publikuje server deníku [HN].

Deník [MF] publikuje mapy převzaté a zároveň vytváří mapy vlastní (především ty jednodušší).

Nejčastěji se mapy přejímají z agentur Reuters a ČTK. Využity jsou ale rovněž volně dostupné zdroje a agentury AP, Marco Polo a Graphic News.

Zdroj u svých map uvádí všechny sledované servery nedůsledně, zdroje uváděny ve většině případů chybí. Nejčastěji tuto informaci podává u map pouze server deníku [MF].

5.5. Schémata tvorby map v jednotlivých denících

Cílem této kapitoly bylo zjistit postup tvorby map v redakcích jednotlivých deníků. Snaha byla o zjištění co nejvíce informací týkajících se tvorby a prezentace map (např.

jedná-li se o mapy převzaté nebo vlastní, jaké vzdělání má člověk, který mapy připravuje, kdo navrhuje znakový klíč map apod.)

5.5.1. Oslovení redakcí

Jednotlivé redakce všech deníků byly kontaktovány emailovým dotazem. V několika případech bylo nutné do redakce zatelefonovat, případně si domluvit se členem redakce schůzku. Kontaktní údaje jednotlivých redakcí jsou zachyceny v tab. 8.

Tabulka 8: Kontakty na redakce všech 10 sledovaných celostátních deníků

Název deníku	Poštovní adresa	Emailová adresa	Telefon
Aha!	Panská 10, Praha 1	ahaonline@ahaonline.cz	296817140
Blesk	U Průhonu 13, Praha 7	blesk@blesk.cz	225977616
Hospodářské noviny	Dobrovského 25, Praha 7	hn@economia.cz	233071111
Lidové noviny	Karla Engliša 519/11	dopisy@lidovky.cz	225067111
Metro	Sokolovská 86, Praha 8	redakce@metro.cz	224742738
Mladá fronta DNES	Karla Engliša 519/11	mfdnes@mfdnes.cz	225061111
Právo	Slezská 2127/13, Praha 2	redakce@pravo.cz	221001111
Sport	U Průhonu 13, Praha 7	deniksport@deniksport.cz	225975111
Superspy	Drtinova 8, Praha 5	superspy@stratosfera.cz	234109513
Šíp	Přátelství 986, Praha 10	redakce@deniksip.cz	221999111

(Zdroj: deníky [A], [B], [HN], [LN], [M], [MF], [P], [SS], [SS] a [Š])

5.5.2. Schéma tvorby map v deníku Aha!

Redakce deníku Aha! sídlí na adrese Panská 10, Praha 1. Informace o tvorbě map mi sdělil art director deníku [A] pan David Kunc.

Mapa předpovědi počasí vyskytující se v deníku Aha! včetně všech symbolů značících druhy oblačnosti byla vytvořena grafikem z redakce deníku Aha! v programu Adobe Illustrator.

Jako předloha byla využita obecně zeměpisná mapa ČR. Do mapy bylo orientačně zaneseno pouze třináct největších měst ČR (jejich názvy) a velmi orientačně a zjednodušeně třemi odstíny zelené barvy výšková členitost ČR. Nejsvětější zelená barva značí nížiny, zelená barva pak vrchoviny a nejtmaší zelená barva byla zvolena pro hornatiny.

Stejným způsobem jako podkladová mapa ČR byla vytvořena i menší podkladová mapa pro předpověď počasí v Evropě. Na té byla vyznačena vybraná hlavní města a pomocí metody barevných vrstev byly znázorněny teplotní zóny.

Celý vzor map byl v elektronické podobě předán před vznikem deníku Aha! firmě ATS Praha, která zajišťuje její každodenní aktualizaci. ATS Praha je komerční firma, která čerpá informace z hydrometeorologického ústavu a mapu posílá denně FTP klientem ve formátu pdf do redakce deníku [A], kde je umístěna na své místo v novinovém výtisku.

Ostatní mapy vyskytující se v deníku Aha! jsou mapy převzaté (z volně dostupných zdrojů) a grafikem z redakce deníku Aha! upravené a přetvořené tak, aby graficky zapadly do celkového layoutu stránky.

5.5.3. Schéma tvorby map v deníku Blesk

Redakce deníku Blesk sídlí na adrese U Průhonu 13, Praha 7. Informace týkající se map v deníku [B] poskytl člen grafického oddělení pan Martin Trojan.

Mapa předpovědi počasí vyskytující se v deníku [B] nevzniká v redakci. V grafickém oddělení v redakci vzniká pouze grafický návrh bloku počasí a grafickým oddělením jsou rovněž stanoveny rozměry mapy. Samotný blok počasí dodává redakci [B] na klíč firma Meteopress dle stanovených požadavků. Firma Meteopress každý den posílá nový blok počasí, který grafik z redakce již pouze umístí na příslušnou stránku.

Ostatní mapy vyskytující se na stránkách deníku [B] zpracovává grafické oddělení redakce dle příslušných požadavků k jednotlivým článkům. Podklady k mapám dodává firma Marco Polo, se kterou má deník [B] uzavřenou smlouvu. Další zpracování podkladových map se provádí již grafickým oddělením.

5.5.4. Schéma tvorby map v deníku Hospodářské noviny

Redakce deníku Hospodářské noviny sídlí na adrese Dobrovského 25, Praha 7. Editorem infografiky je Jaroslav Novák, který mi sdělil informace týkající se tvorby map v deníku [HN].

Podkladovou mapu předpovědi počasí pro ČR v novinách vytvořil grafik z redakce [HN]. Znakový klíč byl rovněž vytvořen grafikem z redakce deníku [HN].

Navržená podkladová mapa byla se znakovým klíčem poskytnuta firmě Meteopress, která s nimi dále pracuje. Každý den do mapky zanesou aktuální údaje o počasí a takto připravenou mapu pak posílá do redakce [HN]. Za tuto službu deník [HN] firmě Meteopress platí.

Mapa předpovědi počasí je pouze orientační a proto se redakce měřítkem při vytváření mapy nezabývala.

Podkladová mapa pro předpověď počasí v Evropě je překreslená z agentury a ikony pro počasí do ní stejným způsobem jako do mapy ČR zanáší firma Meteopress podle aktuální předpovědi.

Ostatní mapy v deníku [HN] vyskytující se jak v novinách, tak i na internetu jsou mapy převzaté. Deník [HN] čerpá mapy a informace především z agentury Reuters, dále pak z AP a ČTK. Díky těmto zdrojům má redakce [HN] k dispozici mapy pro celý svět. Navíc agentura Reuters vydává své mapy také na CD-ROM, které redakce [HN] odebírá. Výše zmíněné zdroje pro potřebu redakce [HN] pro publikování map bohatě postačují.

5.5.5. Schéma tvorby map v deníku Lidové noviny

Redakce deníku Lidové noviny sídlí na adrese Karla Engliša 519/11 Praha 5. Informace o tvorbě map mi poskytl art director (vedoucí grafického oddělení) Lidových novin pan Kamil Holán.

Základní model mapy předpovědi počasí byl, stejně jako ikony pro značení jednotlivé druhy oblačnosti, vytvořen společnou prací všech grafiků a art directora redakce

Lidových novin v programu Adobe Illustrator. O konečném vzhledu základního modelu mapy i ikon pro oblačnost rozhoduje artdirector redakce.

Z Českého hydrometeorologického ústavu obdrží redakce předpověď počasí i s grafickým náhledem. Podle náhledu grafik použije vlastní ikony pro oblačnosti a umístí je do mapy.

Konkrétní měřítko u mapy předpovědi počasí použito není. Velikost mapy pro předpověď vychází z velikosti místa k tomu určené na stránce.

Ostatní mapy vyskytující se v deníku [LN] jsou přejímány z různých zdrojů (např. Reuters). V redakci [LN] je snaha při publikování map o jednotný design, proto se veškeré zpravodajské mapy překreslují. Využívají se jak mapy tištěné, tak i mapy náhledové z internetu.

5.5.6. Schéma tvorby map v deníku Metro

Redakce deníku Metro sídlí na adrese Sokolovská 86, Praha 8. Informace mi poskytl šéfredaktor deníku pan Miroslav Mareš.

Podkladové mapy pro předpověď počasí v ČR a v Evropě byly vytvořeny v redakci deníku. Člen grafického oddělení podkladové mapy vytvořil na základě podkladů získaných z internetu a upravil podle stanovených požadavků redakce. Grafické symboly pro vyjádření oblačnosti byly rovněž navrženy grafiky z redakce.

Navržené podkladové mapy obou území byly poskytnuty firmě Foreca, která do nich každý den zanáší aktuální údaje o počasí podle aktuálních předpovědí. Mapy se všemi zaznamenanými aktuálními údaji firma Foreca posílá pravidelně každý všední den do redakce do grafického oddělení, kde grafici mapy vloží na příslušné místo na stránce.

Ostatní mapy vyskytující se v deníku [M] se přebírají z různých zdrojů (nejčastěji z Reuters).

5.5.7. Schéma tvorby map v deníku Mladá fronta DNES

Redakce deníku Mladá fronta DNES sídlí na adrese Karla Engliše 519/11, Praha 5. Informace o tvorbě map jsem dostala od layoutéra listu pana Petra Hořejšího.

Mapu předpovědi počasí vytváří vždy jeden z grafiků z redakce, který má zrovna službu. Vytváří ji stejně jako jinou grafickou práci (boxy, poutací prvky, schémata, grafy).

Předpovědní mapa vzniká na základě dat, která každý den dostáváme od ČHMÚ. Podle získaných údajů se do mapy zanášejí ikonky a údaje o stupních.

Podkladovou mapu pro předpověď počasí pro ČR a pro Evropu vytvořil člen redakce – layouter listu - na základě podkladů získaných na internetu. Layouter listu rovněž navrhl znakový klíč pro jednotlivé stavy oblačnosti. Znaky pro oblačnost do mapy umísťuje grafik, který má právě službu. Znaky se lokalizují podle informací z ČHMÚ.

Na internetu vytvářel předpovědní mapu grafik, který se stará o infografiky pro iDNES.

Základní tvar a vzhled (nastavení barevného schématu, typografických značek, pravidel pro používání fontů) ostatních map vyskytujících se v deníku navrhoval rovněž layouter listu. Jedná se o dva základní typy map: jedna zcela jednoduchá převzatá z Corel Clipart, kterou lze používat do malých grafik o velikosti jednoho sloupce. Jde o velmi rychlou a hrubou orientaci (například, kde se bojuje, kde vybuchla bomba, atd.), zobrazením daného a okolních států, hlavního města státu a dalších - již aktuálních míst (místa bojů...). Druhá mapa je podrobnější a lze ji využívat i pro účely zobrazení jednotlivého státu na rozměry větší než je jeden sloupec.

Co se týká zdrojů ostatních map, deník [MF] má předplaceny agentury Reuters a Graphics News. Převzetí map od těchto agentur není problém. V případě, že není žádná vhodná mapa k dispozici, je jediným řešením najít ji na internetu a pak ji kousek po kousku překreslit. Další variantou je najít mapu v pdf formátu a doufat, že se najde v křivkách tak, aby se mohla použít.

Co se týče map České republiky, redakce [MF] má vytvořeno několik map pro různé účely - malé mapky s vyznačením krajů, mapu podle okresů, fyzickou mapu celé republiky pro použití na větší rozměry, mapu silniční sítě atd. Tyto mapy jsou buď získané ze spolupráce s firmou Geodézie nebo vytvořené členy grafického oddělení.

5.5.8. Schéma tvorby map v deníku Právo

Redakce deníku Právo sídlí na adrese Slezská 2127/13, Praha 2. Informace o tvorbě map v deníku mi ochotně a důkladně poskytl odborný redaktor pan Dr. Jan Tihlařík.

Podkladová mapa ČR pro předpověď počasí byla zakoupena od podniku Geodézie ČS. Mapu okresů středních Čech podle zákona o územních celcích vytvořil odborný redaktor z redakce deníku [P]. Mapa Evropy byla zakoupena před osmi lety u francouzské firmy Graphi-Orge.

Mapa předpovědi počasí pro ČR v deníku [P] vzniká tak, že operátor zlomu umístí průhlednou vektorovou vrstvu s grafickými symboly počasí a hodnotami teplot na mapu ČR, která je trvale umístěna již v předloze stránky, na níž se počasí zveřejňuje. Vektorovou vrstvu s aktuální grafikou a hodnotami teplot obdrží v přesně stanovenou dobu od firmy Meteopress. Mapa předpovědi pro Střední Čechy vzniká identicky. Předpověď pro Evropu vzniká tak, že firma Meteopress vezme křivkovou vrstvu Evropy bez výplně a pod ni položí barevně odlišené oblasti dle aktuálních teplot a tento celek odešle ve stanovenou dobu operátorovi zlomu, který ji umístí do stránky.

Znakový klíč navrhoval a upravoval podle připomínek všech, kteří se mohli ke klíči vyjádřit odborný redaktor z redakce deníku [P]. Značky umísťuje do průhledné vrstvy s ostatními značkami a hodnotami teplot pracovník firmy Meteopress. Celou vrstvu s aktuálními hodnotami umísťuje na stránku spolu s ostatními články a fotografiemi operátor zlomu, zaměstnanec redakce.

Žádné konkrétní měřítko před vlastním vznikem mapy nebylo stanoveno. Při umístění všech tří map do stránky bylo jediným kritériem, aby se do vymezeného prostoru vešly, byly přehledné a srozumitelné čtenářům.

Předlohu na kompozici celé stránky navrhoval odborný redaktor a upravoval podle připomínek vedení redakce. Kompozice se nemění, mění se jen hodnoty teplot a symboly.

Informace o počasí se čerpají, jak již bylo uvedeno i výše, od firmy Meteopress. Od firmy Meteopress se čerpají informace pro textovou část předpovědi počasí a rovněž od ní dostáváme vektorové vrstvy aktuálních symbolů a hodnot teplot v krajích, ČR a v Evropě.

Mapu počasí na internetu si vytvořila hostingová firma Seznam a aktuální vrstvou překrývá automaticky podle podkladů firmy Meteopress.

Ostatní mapy v deníku jsou jednak zakoupené u agentur (Reuters, ČTK), jednak vlastní podle podkladů zakoupených u dalších firem. Vždy jsou však přepracovávány dle přesně stanovených redakčních pravidel, aby byly srozumitelné, ilustrativní a nechyběly tam, kde nelze použít fotografii či text. Pravidelně je uváděn u všech map zdroj, v případě, že se jedná o aktualizaci zakoupené mapové předlohy, uvádí se jen podpis Právo-(značka autora).

5.5.9. Schéma tvorby map v deníku Sport

Redakce deníku Sport sídlí na adrese U Průhonu 13, Praha 7. Cheflayouter pan Jiří Štefl mi oznámil, že mapu předpovědi počasí deník Sport sám ve vlastní redakci nevytváří. Mapu předpovědi počasí dostává deník Sport vyrobenou na klíč od agentury Great Art. Emailové spojení na tuto agenturu je pocasi@topicpress.cz. Informace o mapě předpovědi počasí mi z agentury Great Art sdělila grafička paní Lenka Přidalová.

Podkladovou původní mapu ČR i Evropy vytvořil kartograf. Mapa předpovědi počasí vzniká dle požadavků jednotlivých deníků. Důraz je při tvorbě kladen především na jednoduchou stylizaci mapy, včetně jednotlivých komponentů a barevnost, která se liší u jednotlivých deníků, dle ekonomických možností.

Specifické znakové klíče pro znázornění oblačnosti byly vytvořeny již v minulosti. Vycházelo se z tzv. piktogramů, které by byly pochopitelné a snadno identifikovatelné i pro analfabety. Umísťují se do oblastí na mapě, pro něž je "předpovězen" charakter počasí.

Měřítko map předpovědi počasí v novinách se nevypočítává. Mapa má pouze orientační charakter. Velikost mapy je přizpůsobena místu, které je pro mapu předpovědi počasí určené.

Na celkové kompozici mapy se podílejí grafici, na než jsou kladeny požadavky z redakcí jednotlivých novin. Udělá se návrh, který projde řadou kompromisů a nakonec se vytvoří celkový návrh, který se dnes a denně obměňuje a doplňuje o potřebné údaje.

Informace o počasí se čerpají z ČHMÚ, dle platných smluvních dohod.

5.5.10. Schéma tvorby map v deníku Superspy

Redakce deníku Superspy sídlí na adrese Drtinova 8, Praha 5. Informace potřebné k popsání schématu tvorby mapy předpovědi počasí v novinách mi poskytl vedoucí grafik – retušér pan Přemek Drozd.

Mapu předpovědi počasí pro ČR vytvořil v redakci deníku [SS] grafik pan Přemek Drozd. Mapa byla stažena z internetu a upravena v programu Adobe Photoshop. Velikost výsledné mapy je asi 5cm při rozlišení 200dpi.

Ikony pro znázornění oblačnosti byly rovněž vytvořeny grafikem v programu Adobe Photoshop a do mapy se rozmísťují podle informací o počasí od firmy Meteopress.

5.5.11. Schéma tvorby map v deníku Šíp

Redakce deníku Šíp sídlí na adrese Přátelství 986, Praha 10. Šéf fotooddělení pan Michal Brož mi sdělil, že mapu předpovědi počasí deník Šíp sám ve vlastní redakci nevytváří. Mapu předpovědi počasí dostává deník Šíp vyrobenou na klíč od agentury Great Art. Emailové spojení na tuto agenturu je pocasi@topicpress.cz. Informace o mapě předpovědi počasí mi z agentury Great Art sdělila grafička paní Lenka Přidalová.

Princip tvorby mapy předpovědi počasí v novinách je v případě deníků Šíp stejný jako byl u deníku Sport. Podkladovou mapu ČR a Evropy vytvořil kartograf, který se řídil požadavky deníku. Požadavky se týkaly především jednoduché stylizaci mapy, barevnosti a velikosti.

Znakový klíč používá jednoduché piktogramy, které jsou snadno pochopitelné a identifikovatelné.

Měřítko se nevyočítává, neboť mapa má pouze orientační charakter. Velikost mapy je přizpůsobena místu, které je pro mapu předpovědi počasí určené.

Informace o počasí se čerpají z ČHMÚ, dle platných smluvních dohod.

Na webových stránkách deníku Šíp <http://www.denik.cz/pocasi/> se objevuje mapa předpovědi počasí pro území ČR. Podkladová mapa je shodná s mapou publikovanou v novinách, piktogramy jsou odlišné.

Ostatní mapy publikované v deníku Šíp i na serveru vznikají různě. Některé mapy jsou součástí tiskových materiálů, některé přebíráme od České tiskové kanceláře. Jednodušší mapy v redakci vytváříme sami. Nejčastěji jde o vyznačení tras či objektů. Jako podklad používáme volně dostupné ortofomapy měst, ostatní obsah mapy se doplňuje v grafických programech (Adobe Photoshopu nebo Adobe Indesignu).

6. VÝSLEDKY ANALÝZY

V předešlé kapitole bylo provedeno hodnocení map v jednotlivých denících podle určených skupin charakteristik a rovněž byl zjištěn postup vytváření map. Tato kapitola bude shrnutím získaných poznatků, zhodnocením analýzy a bude přinášet odpovědi na otázky, jako například v čem se jednotlivé mapy liší nebo co mají společné, co je obsahem map a jaké jsou použity metody pro znázorňování jevů, jaké přednosti či zápory jednotlivé mapy mají, jakým způsobem se mapy v jednotlivých redakcích vytváří.

6.1. Obsahové odlišnosti a převládající metody znázornění obsahu map předpovědi počasí

Kapitola je rozdělena na hodnocení map předpovědi počasí v denících a na internetových serverech deníků.

6.1.1. Mapy předpovědi počasí v denících

K závěrečnému srovnávacímu zhodnocení a porovnání sledovaných map předpovědi počasí v novinách byly současně využity tabulky z příloh 1 a 2. Skupiny charakteristik byly rozděleny na dvě skupiny, které byly hodnoceny rozdílným způsobem (viz tab.9). Základní kompoziční prvky, nadstavbové kompoziční prvky a charakteristiky zobrazované v mapě byly hodnoceny známkovým systémem (1 = nejlepší = charakteristika uvedena bez chyb, 5 = nejhorší = charakteristika uvedena nevyhovujícím způsobem, nepřipustné množství chyb, viz příloha 1). Zobrazené území, podklad map, celkový možný počet znaků pro oblačnost a počet doplňkových informací byl hodnocen bodovým systémem. U podkladu map byly hodnoceny pouze parametry: sídla, řeky, vodní nádrže a hranice.

Tabulka 9: Výsledky hodnocení map předpovědi v novinách podle skupin charakteristik

Skupina charakteristik	Způsob hodnocení	[A]	[B]	[HN]	[LN]	[M]	[MF]	[P]	[S]	[SS]	[Š]
Základní kompoziční prvky	Klasifikační známka	3,3	4	4,5	3,8	3,5	3,8	4,5	4,3	4,3	4
Nadstavbové kompoziční prvky	Klasifikační známka	3	2,3	3	3,5	4,5	3,5	4	3,5	4	3,3
Zobrazené území	Počet prvků	2	1	2	2	2	2	3	2	1	3
Podklad map	Počet prvků	4	1	1	4	3	7	10	2	1	3
Charakteristiky zobraz. v mapě	Klasifikační známka	3,5	3	2,8	1,8	3,8	3,5	3,4	4	3	3,4
Celk. počet znaků pro oblačnost	Počet prvků	9	7	8	7	9	8	9	7	7	8
Počet doplňkových informací	Počet prvků	11	11	8	15	5	10	13	9	5	13

(Zdroj: vlastní zpracování)

K získání celkového hodnocení map bylo nutné výsledky z tabulky 9 převést (transformovat) do jednotné posuzovací stupnice a poté je sloučit. Zvolena byla

transformace na známkový systém (klasifikační známky). Skupiny charakteristik, které již ve známkovém systému byly hodnoceny, transformovány nebyly.

U zobrazeného území bylo sledováno, pro kolik lokalit je mapa předpovědi počasí vytvořena. Maximální počet bodů, kterého bylo možné dosáhnout, byl 3, minimální 1, neboť ve všech denících se mapa předpovědi počasí nacházela. Známkové rozmezí pro transformaci bylo nastaveno následovně: za tři předpovědní mapy byla známka 1, za dvě mapy známka 2, za jednu mapu známka 3 (viz tab.10).

U podkladu map bylo možné získat maximálně 11 bodů, minimum bylo 0 bodů. Za lokalizovaná sídla byly udělovány 2 body, za sídla nelokalizovaná 1 bod. Transformace na známkový systém proběhla podle stanoveného rozmezí: 11-10 bodů známka 1, 9-8 bodů známka 2, 7-5 bodů známka 3, 4-2 body známka 4 a méně než 2 body známka 5 (viz tab.10).

Celkový možný počet znaků pro oblačnost byl transformován podle kritéria, že maximálnímu počtu znaků (9) byla přiřazena známka 1, osmi znakům přiřazena známka 2 a sedmi znakům (nejmenšímu počtu znaků, který se v mapách vyskytoval) známka 3 (viz tab.10).

Počet doplňkových informací byl transformován dle rozmezí maximálního možného a minimálního počtu doplňkových informací (15 – 0). Rozmezí bodů a známkové ohodnocení bylo stanoveno takto: 15-13 bodů známka 1, 12-10 bodů známka 2, 9-7 bodů známka 3, 6-4 body známka 4 a méně než 4 body známka 5 (viz tab.10).

Tabulka 10: Transformace výsledků dílčích hodnocení map předpovědi počasí v novinách na jednotnou známku stupnici

Kritérium	Transformace na	[A]	[B]	[HN]	[LN]	[M]	[MF]	[P]	[S]	[SS]	[Š]
Základní kompoziční prvky	Klas. známka	3,3	4	4,5	3,8	3,5	3,8	4,5	4,3	4,3	4
Nadstavbové kompoziční prvky	Klas. známka	3	2,3	3	3,5	4,5	3,5	4	3,5	4	3,3
Zobrazené území	Klas. známka	2	3	2	2	2	2	1	2	3	1
Podklad map	Klas. známka	4	5	5	4	4	3	1	4	5	4
Charakteristiky zobraz.v mapě	Klas. známka	3,5	3	2,8	1,8	3,8	3,5	3,4	4	3	3,4
Celk. počet znaků pro oblačnost	Klas. známka	1	3	2	3	1	2	1	3	3	2
Počet doplňkových informací	Klas. známka	2	2	3	1	4	2	1	3	4	1
CELKOVÁ PRŮMĚRNÁ ZNÁMKA			3,18	3,18	2,72	3,25	2,82				

(Zdroj: vlastní zpracování)

Nejhorších výsledků v hodnocení obsahu map v pěti ze sedmi sledovaných charakteristik dosáhl *deník [SS]* a jeho poslední místo potvrdila i jeho celková průměrná známka. Hlavními nedostatky mapy předpovědi počasí byly chybějící základní kompoziční prvky, nevhodná podkladová mapy a nízký počet uvedených doplňkových informací. Předposlední místo obsadil *deník [S]*, který dosáhl nejhorších výsledků ve dvou sledovaných skupinách charakteristik. Mapa měla pro vyznačení oblačnosti zavedeno pouze sedm znaků, které byly od sebe navíc velmi špatně rozeznatelné. Druhým největším nedostatkem bylo nedostatečné vysvětlení charakteristik zobrazených v mapě a jejich nízký počet.

Naopak zcela **nejlepších výsledků** v hodnocení obsahu map dosáhl *deník [P]*, který získal ve čtyřech ze sedmi sledovaných charakteristik nejlepší známkové ohodnocení.

Uvedl největší počet doplňkových informací a poskytl předpověď počasí pro tři různá území (ČR, Evropu a střední Čechy s Prahou). Rovněž zavedl největší počet znaků pro oblačnost a na podkladové mapě měl zaneseno největší množství údajů (řeky, vodní nádrže, lokalizovaná sídla). O druhé místo se dělí *deníky [A] a [Š]*, které vynikly díky vysokému počtu doplňkových informací, velkému množství znaků pro oblačnost a mapám pro dvě, respektive tři různá území.

Co se týká nejčastěji používaných *metod kartografického znázorňování*, nejčastěji byla na sledovaných mapách předpovědi počasí pro ČR a na mapách středních Čech a Prahy v novinách využívána *metoda bodových znaků* (na všech deseti mapách) a *metoda barevných vrstev* (barevná hypsometrie u podkladové mapy v denících [A], [MF] a [SS]).

Na mapách předpovědi počasí pro Evropu v novinách byla nejvíce použita *metoda bodových znaků* (na všech osmi mapách), *metoda barevných vrstev* (oblasti se stejnou teplotou vzduchu na mapách v denících [A], [HN], [LN], [M] a [P]), *metoda izolinií* (izobary v denících [HN] a [LN]) a *metoda pohybových čar* (průběh meteorologických front v denících [HN] a [LN]).

6.1.2. Mapy předpovědi počasí na internetových serverech

K závěrečnému srovnávacímu zhodnocení a porovnání sledovaných map předpovědi počasí na internetových serverech deníků byly současně využity tabulky z příloh 1 a 3. Stejným způsobem jako u map předpovědi počasí v novinách byly charakteristiky rozděleny na dvě skupiny, které byly hodnoceny rozdílným způsobem (viz tab.11). Základní kompoziční prvky, nadstavbové kompoziční prvky a charakteristiky zobrazované v mapě byly hodnoceny známkovým systémem (1 = nejlepší = charakteristika uvedena bez chyb, 5 = nejhorší = charakteristika uvedena nevyhovujícím způsobem, nepřijatelné množství chyb, viz příloha 1).

Zobrazené území, podklad map, celkový možný počet znaků pro oblačnost a počet doplňkových informací byl hodnocen bodovým systémem. Zobrazeným územím byla na všech mapách pouze ČR. U podkladu map byly hodnoceny pouze parametry: interaktivní mapa, dynamická mapa, statická mapa, sídla a hranice.

Tabulka 11: Výsledky hodnocení map předpovědi na internetových serverech deníků podle skupin charakteristik

Skupina charakteristik	Způsob hodnocení	[HN]	[MF]	[P]	[Š]
Základní kompoziční prvky	Klasifikační známka	3,7	3,7	3,7	4
Nadstavbové kompoziční prvky	Klasifikační známka	3,5	3,5	3,5	3,5
Zobrazené území	Počet prvků	1	1	1	1
Podklad map	Počet prvků	1	6	5	2
Charakteristiky zobraz.v mapě	Klasifikační známka	3,5	2	3	3,5
Celk. počet znaků pro oblačnost	Počet prvků	9	9	10	8
Počet doplňkových informací	Počet prvků	13	5	8	6

(Zdroj: vlastní zpracování)

Transformaci na známkový systém (klasifikační známky) bylo nutné provést u charakteristik podklad map, celkový možný počet znaků pro oblačnost a počet doplňkových informací.

U podkladu map bylo možné získat maximálně 8 bodů, minimum bylo 0 bodů. Za lokalizovaná sídla byly udělovány 2 body, za sídla nelokalizovaná 1 bod. Za interaktivní mapu byly uděleny 3 body, za dynamickou 2 body a za statickou 1 bod. Transformace na známkový systém proběhla podle stanoveného rozmezí: 8 bodů známka 1, 7-6 bodů známka 2, 5-4 bodů známka 3, 3-2 body známka 4 a méně než 2 body známka 5.

Celkový možný počet znaků pro oblačnost byl transformován podle kritéria, že maximálnímu počtu znaků (10) byla přiřazena známka 1, devíti znakům přiřazena známka 2 a osmi znakům (nejmenšímu počtu znaků, který se v mapách vyskytoval) známka 3 (viz tab.12).

Počet doplňkových informací byl transformován dle rozmezí maximálního možného a minimálního počtu doplňkových informací (13 – 0). Rozmezí bodů a známkové ohodnocení bylo stanoveno takto: 13-11 bodů známka 1, 10-8 bodů známka 2, 7-5 bodů známka 3, 4-3 body známka 4 a méně než 3 body známka 5 (viz tab.12).

Tabulka 12: Transformace výsledků dílčích hodnocení map předpovědi počasí na internetových serverech deníků na jednotnou známku stupnice

Skupina charakteristik	Transformace na	[HN]	[MF]	[P]	[Š]
Základní kompoziční prvky	Klasifikační známka	3,7	3,7	3,7	4
Nadstavbové kompoziční prvky	Klasifikační známka	3,5	3,5	3,5	3,5
Zobrazené území	Klasifikační známka	3	3	3	3
Podklad map	Klasifikační známka	5	2	3	4
Charakteristiky zobraz.v mapě	Klasifikační známka	3,5	2	3	3,5
Celk. počet znaků pro oblačnost	Klasifikační známka	2	2	1	3
Počet doplňkových informací	Klasifikační známka	1	3	2	4
CELKOVÁ PRŮMĚRNÁ	ZNÁMKA	3,7	3,7	3,7	4

(Zdroj: vlastní zpracování)

Nejhorších výsledků v hodnocení obsahu map ve všech šesti sledovaných charakteristikách dosáhl *deník [Š]*. Deník [Š] nejhůře dodržel pravidla pro uvádění základních kompozičních prvků, nadstavbové kompoziční prvky byly uváděny nevhodně, pro znázornění oblačnosti měl zaveden nejméně znaků a zároveň poskytoval nejmenší počet doplňkových informací. Druhé místo patří *deníku [HN]*, který zvolil za pokladovou mapu statickou obrysovou mapu ČR, na které nebyla lokalizována žádná sídla, ani hranice správních celků.

O prvenství se díky **nejlepším výsledkům** v hodnocení obsahu map dělí *deníky [MF] a [P]*. Nejlépe uváděly základní i nadstavbové kompoziční prvky, měly interaktivní podkladové mapy, uváděly vysoký počet doplňkových informací a zvolily pro znázornění oblačnosti nejvíce znaků.

Pro znázornění kartografického obsahu zvolily všechny čtyři servery deníků pouze **metodu bodových znaků**.

6.1.3. Srovnávací hodnocení obsahových odlišností a převládajících metod znázornění obsahu map předpovědi počasí v denících a na internetových serverech deníků

Základním rozdílem při porovnání map předpovědi počasí v novinách a na internetech serverech je **zobrazené území**. Na internetu byla předpověď k dispozici pouze pro území ČR, oproti mapám v novinách, kde na jediném místě byly mapy předpovědi počasí i pro tři různá území (viz tab.9 a tab.11)

Co se týká **základních a nadstavbových kompozičních prvků**, obecně lze říci, že obě dvě sledovaná média se dopouští stejných chyb - **nedůsledně uvádí** název mapy, legendu, měřítko.

Pro znázornění oblačnosti zavádí noviny i servery **přibližně stejný počet znaků**. Přibližně stejný je i počet zobrazených charakteristik. Ve všech případech se uvádí oblačnost a teplota.

Významný **rozdíl** lze vysledovat **v počtu uváděných doplňkových informací**. Obecně lze říci, že více jich uvádí tištěné noviny (v průměru deset doplňkových informací na jeden deník oproti osmi doplňkovým informacím na jeden internetový server).

Při stejném způsobu hodnocení lze podle vypočítaných průměrných známek říci, že **mapy předpovědi počasí na internetu jsou obsahově zpracovány přibližně stejně nedůsledně jako mapy předpovědi počasí v novinách**. Průměrná známka pro noviny i pro servery je trojka. Což znamená, že ani jedna mapa výrazně obsahově nepřevyšuje nad ostatními. Všechny mapy uvádí přibližně stejný obsah a žádná mapa není uvedena bez chyb.

Mapy na internetových serverech využívají pro **znázornění obsahu mapy** předpovědi počasí pro ČR pouze metodu bodových znaků, v novinách je použita navíc ještě metoda barevných vrstev.

6.1.4. Srovnávací hodnocení ostatních map v denících a na internetových serverech deníků

Bylo sledováno celkem osm novinových deníků (viz příloha 4) a pět internetových serverů deníků (viz příloha 5). Ve zbývajících novinách a na zbývajících serverech deníků se ostatní mapy nevyskytovaly.

Pro obě dvě skupiny sledovaných médií platí, že **základní kompoziční prvky uvádí nedůsledně**. Měřítko, legenda a název mapy by měly být uváděny vždy na všech mapách. Toto pravidlo důsledně nedodržuje žádný novinový deník ani server.

Nejdůležitější je v uvádění základních kompozičních prvků **deník [MF]**, který jak na svém serveru tak i v tištěných novinách tyto prvky uvádí alespoň u některých map. **Nejhůře dopadl tištěný [B]**, který nikdy neuvádí ani jeden základní kompoziční prvek. Z **internetových serverů** nejvíce nedostatků v uvádění základních kompozičních prvků bylo zaznamenáno u **deníku [P]**, který nikdy neuvádí u svých map název ani legendu.

Z nadstavbových kompozičních prvků nebyla směřovka zaznamenána ani u jednoho tištěného či internetového serveru deníku. O závažnou chybu se jedná v případech, kdy v mapě není zakreslena např. zeměpisná síť nebo pokud se jedná o výřez mapy neznámého území, které čtenář není schopen ihned lokalizovat (např. mapa na obr.28b). Ostatní kompoziční prvky se vyskytovaly téměř u všech deníků obou typů. Uváděny byly s ohledem na mapu hlavní, nikdy do ní nezasahovaly a nepřekrývaly či nenarušovaly její obsah.

Při hodnocení barevnosti map lze konstatovat, že převládají v tištěných verzích i na internetových serverech deníků *barevné mapy*. Pouze barevné mapy publikují deníky [A], [B] a [MF] a to jak v tištěných novinách, tak i na svých internetových serverech. Deník [LN] na internetu uvádí mapy barevné, ale v novinách se vyskytují pouze mapy černobílé. Oproti deníku [LN] na internetu uveřejňuje deník [HN] mapy jak černobílé, tak i barevné.

Popis je součástí každé mapy. Popis se objevoval na všech mapách ve všech sledovaných tištěných denících. V případě internetu na většině mapách uveden rovněž byl, scházel ovšem na některých mapách na serverech [HN] (viz obr.27a) a [LN] (viz obr.27b).

Co se týká *původu map*, všechny tištěné verze i internetové servery deníků publikují mapy *převzaté*. Převzaté mapy buď dále redakce deníků *upravují* dle vlastních redakčních požadavků na vzhled (deníky [A], [B], [LN], [P]), nebo v případě deníků [HN], [M], [MF], [P] a [Š] se mapy publikují přímo bez dodatečných úprav. Kromě převzatých map se vyskytují také mapy *vlastní*, vytvořené přímo v redakci deníku členy redakce, a vyskytují se pouze ve dvou denících [MF] a [Š]. U všech map je uváděn zdroj, případně autor.

6.2. Rozdíly v tvorbě map v redakcích deníků

Kapitola je rozdělena na dvě části: první část popisuje tvorbu map předpovědi počasí a druhá tvorbu map ostatních.

6.2.1. Tvorba map předpovědi počasí

Mapy předpovědi počasí vznikají v redakcích jednotlivých deníků třemi různými způsoby: redakční, poloredakční a externí způsob vzniku mapy.

Zcela redakční způsob vzniku mapy je využit u deníků [LN], [MF], [P] a [SS]. Podkladová mapa a znakový klíč byly vytvořeny grafiky nebo layouterem listu přímo v redakci. Výjimkou jsou pouze mapa ČR a Evropy v deníku [P], kde byly podkladové mapy zakoupeny. Z ČHMÚ nebo z Meteopressu každý den do redakcí deníků přichází informace o počasí společně s grafickými náhledy. Podle grafických náhledů s teplotními charakteristikami se pak do mapy zanášejí ikony a údaje o stupních.

Poloredakční způsob vzniku mapy je praktikovaný u deníků [A], [B], [HN] a [M]. Podkladová mapa i znakový klíč byly navrženy a vytvořeny grafiky z redakce deníku. Tyto poklady poté byly zaslány do externí firmy (v případě deníku [A] do firmy ATS Praha, v případě deníků [B] a [HN] do firmy Meteopress a v případě deníku [M] firmě Foreca).

Tyto firmy zajišťují každodenní aktualizaci map. Aktualizované mapy jsou zaslány do redakcí deníků, kde je grafici umísťují každý den na své místo na stránce v novinách.

Externí způsob vzniku mapy praktikují redakce deníků [S] a [Š]. Mapu předpovědi počasí dostávají deníky [S] a [Š] vyrobenou na klíč od agentury Great Art. Podkladovou původní mapu ČR i Evropy vytvořil stejně jako znakový klíč kartograf z agentury Great Art podle požadavků jednotlivých redakcí. Zdrojem informací o počasí je ČHMÚ.

6.2.2. Tvorba ostatních map v denících

Ostatní mapy se vyskytují v osmi sledovaných denících. Jsou jimi deníky [A], [B], [HN], [LN], [M], [MF], [P] a [Š]. V denících [S] a [SS] se skupina ostatní mapy nevyskytuje.

Pro ostatní mapy v denících platí, že vznikají různými způsoby. Kombinuje se přejímání map z agentur a jiných zdrojů (internet, jiné firmy) a vlastní tvorba map.

S přejímáním map se setkáme u všech deníků. Nejčastější je **přejímání map z agentur**. Z agentury Reuters přejímají mapy a informace deníky [HN], [M], [MF], [P]. Druhou nejvíce citovanou agenturou je agentura ČTK, ze které mapy získávají deníky [HN], [P] a [Š]. Využívána je rovněž agentura AP, ze které mapy přejímá deník [HN] a agentura Graphics News, jejíž mapy se vyskytují v deníku [MF]. Z internetu a jiných volně dostupných zdrojů čerpají informace deníky [A], [LN], [M], [MF], [P] a [Š]. U všech převzatých map ale platí, že vždy jsou **grafikem upravené** tak, aby zapadly do celkového layoutu a designu stránky!

Bezproblémové přejímání map má zajištěno redakce deníku [HN], která odebírá od agentury Reuters mapy na CD-ROM, nebo redakce deníku [MF], která má předplaceny agentury Reuters a Graphics News. Redakce [MF] spolupracuje rovněž z firmou Geodézie. Deník [B] získává mapy od firmy Marco Polo.

Mapy vlastní vytvořené členy redakce můžeme nalézt pouze v denících [MF] a [Š].

6.2. Pozitiva a negativa sledovaných map

V následujícím přehledu jsou pomocí bodového seznamu nazvaného „Pozitiva“ uvedeny jednotlivé aspekty, které uživateli usnadní správné pochopení informací, které mapa poskytuje. Bodový seznam nazvaný „Negativa“ naopak upozorňuje na zásadní chyby opakující se v kompozicích map, které mohou zapříčinit chybné pochopení či vytvoření si nesprávné představy o znázorněné charakteristice. Chyby vznikly především v důsledku nedodržování základních kartografických zásad pro tvorbu tematických map.

Pozitiva map předpovědi počasí v novinách

- zastoupení nadstavbových kompozičních prvků: obrázky příjemně dotváří celkovou kompozici mapy (např. deníky [HN], [LN] nebo [Š])
- barevné provedení map (výjimka deník [HN])

- technické zpracování map je kvalitní (na všech sledovaných mapách objeveny pouze dva malé detaily, kdy došlo k špatnému soutisku barev u deníku [M] a [P])
- všechny mapy uvádí teplotní charakteristiku se znakem pro oblačnost

Negativa map předpovědi počasí v novinách

- nedůsledné uvádění základních kompozičních prvků (u některých map chybí úplný název mapy, chybí informace o zdroji informací)
- absence správných legend:
 - překrývají se hranice intervalů (např. mapy předpovědi počasí pro Evropu v denících [A], [M], [P])
 - znaky v legendě velikostně neodpovídají znakům v mapě (např. mapa ČR v deníku [A])
 - znaky v legendě graficky neodpovídají znakům v mapě (např. mapa Evropy v deníku [P], nebo mapa ČR v deníku [MF])
 - zcela špatný popis barev v legendě (např. mapa Evropy v deníku [LN], kde barvy v legendě značí nejspíše pouze uvedenou teplotu?)
 - počet znaků v legendě neodpovídá počtu znaků uváděných v mapě nebo naopak (např. mapa ČR v deníku [A], [MF])
 - počet barev v legendě neodpovídá počtu barev použitých v mapě (např. mapa Evropy v deníku [A], [LN], [M], [P])
 - v legendě chybí vysvětlení prvku vyskytující ho se v mapě nebo naopak (např. deníky [A], [MF] - znak pro mlhu v legendě, ale chybí v mapě)
 - chybějící vysvětlení čísel v mapě v legendě (vysvětlení „teplota ve dne/teplota v noci“ je uvedeno jen u deníku [LN])
- neuvádění měřítka
- neuvádění jednotek, ve kterých jsou teplotní charakteristiky uváděny
- nedůsledné uvádění směrovky
- rušivým elementem je u map přítomnost reklamních bloků (deníky [A], [B], [S] a [Š])
- nezakreslení Islandu, jakožto součásti Evropy, do map (Island je zakreslen pouze na jediné mapě v deníku [M])
- nezakreslení celého území severských států (oblast Norska, Finska a Švédska je celá zobrazena pouze na mapách v denících [M] a [MF])
- mapa Evropy obsahuje i údaje k mimoevropským městům (např. deníky [HN], [P], [S] a [Š] uvádí informace k Tunisu či Alžíru)
- nesprávný zákres Gibraltarů (např. deníky [A], [HN], [P])
- nesprávný zákres Messinského průlivu (např. deníky [A], [HN], [LN], [MF] a [Š])

Pozitiva map předpovědi počasí na internetových serverech deníků

- důsledné uvádění názvu mapy

- dobrá velikost map, nikde nedochází ke špatné čitelnosti nebo přehlednosti mapy
- jednoduchá, čitelná, přehledná, jednobarevná obrysová mapa jako podkladová mapa
- dobrá čitelnost znaků pro oblačnost
- veškeré nadstavbové kompoziční prvky jsou vždy vhodně zakomponovány do stránky a nijak nezasahují do hlavní mapy
- interaktivní mapy (např. na serverech deníků [MF] a [P])
- na mapě použity dynamické znaky (např. server deníku [MF])
- všechny mapy uvádí teplotní charakteristiku se znakem pro oblačnost
- správné uvádění jednotek u teploty (pouze u serveru deníku [Š] je uvedena pouze značka pro stupeň, chybí upřesnění o jaký stupeň se jedná)
- vhodně umístěné doplňkové informace

Negativa map předpovědi počasí na internetových serverech deníků

- nedůsledné uvádění zdroje informací
- neuvádění legendy (ani jedna mapa neobsahovala)
- neuvádění měřítka (ani jedna mapa neobsahovala)
- rušivým elementem je přítomnost reklamních bloků

6.3. Návrh na změny v tvorbě map

Jak je z předešlé kapitoly zřejmé, ani jedna mapa neobstála zcela bez chyb. V této kapitole bude stručně nastíněno, čeho by se redakce měly vyvarovat a čemu věnovat větší pozornost při tvorbě map.

6.3.1. Změny v tvorbě map

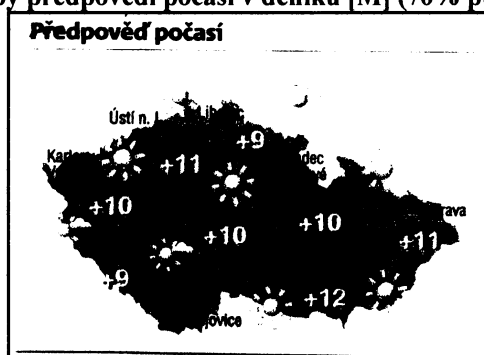
V průběhu zpracování práce došlo v několika případech ke změně mapy předpovědi počasí v novinách. Z deseti sledovaných deníků jeden deník zanikl. Z deníku [SS] se stal týdeník, který mapu předpovědi počasí již neuvádí. Tři deníky [A], [HN] a [LN] zůstaly beze změn a šest deníků [B], [M], [MF], [P], [S] a [Š] změnilo mapu předpovědi počasí.

K relativně malým změnám v předpovědních mapách došlo u deníků [M], [P] a [Š]:

- **Deník [M]** mapu předpovědi počasí pro ČR nezměnil vůbec, pouze zvětšil její velikost, což přispělo k lepší čitelnosti mapy. Obsahově a vzhledově mapa ČR zůstala nezměněna. Shodné jsou i znaky pro oblačnost, charakteristiky zobrazované v mapě i počet uváděných znaků pro oblačnost. Největší změnami jsou absence mapy předpovědi počasí pro Evropu, předpověď počasí na další dny, informace o východu a západu Slunce a informace o fázi Měsíce (viz obr.7 a obr.29).

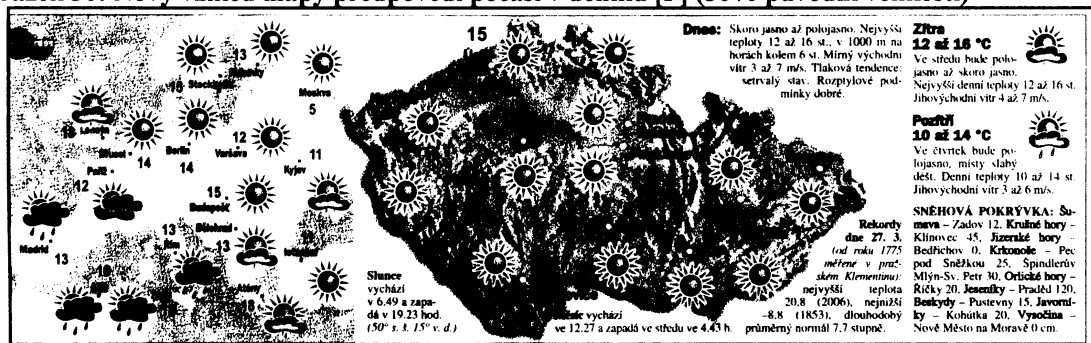
- **Deník [P]** i nadále poskytuje mapu předpovědi počasí pro území ČR i Evropy ve stejných rozměrech, předpovědní mapa pro střední Čechy a Prahu již uváděna není. Největší změna se týká barevnosti podkladové mapy – původní předpovědní mapy byly celobarevné, nyní se jedná o mapu černobílou, která je pouze oživena v případě mapy ČR do červena laděnou podkladovou mapou a v případě mapy Evropy je bílá podkladová mapa obklopena “červeným mořem”. Znaků pro oblačnost zůstaly graficky stejné, nejsou ale již barevné, ale černobílé. Charakteristiky zobrazované v mapě a počet doplňkových informací zůstávají nezměněny (viz obr.9 a obr.30).
- V případě **deníku [Š]** došlo k opačné změně: černobílá mapa s jednou doplňkovou barvou byla převedena na mapu barevnou. Deník [Š] poskytuje mapy předpovědi počasí pro ČR a Evropu, předpovědní mapa pro střední Čechy a Prahu v nové verzi uváděna není. Znaků pro oblačnost zůstaly grafiky stejné, původní černobílé se akorát změnilo na barevné. Počet znaků uváděných v mapě i charakteristiky v mapě zobrazované zůstávají beze změn. Z doplňkových informací není již uváděna informace o stavu ozónu, naopak přibyla předpověď počasí na popozití (viz obr.11 vpravo a obr.31).

Obrázek 29: Nový vzhled mapy předpovědi počasí v deníku [M] (70% původní velikosti)

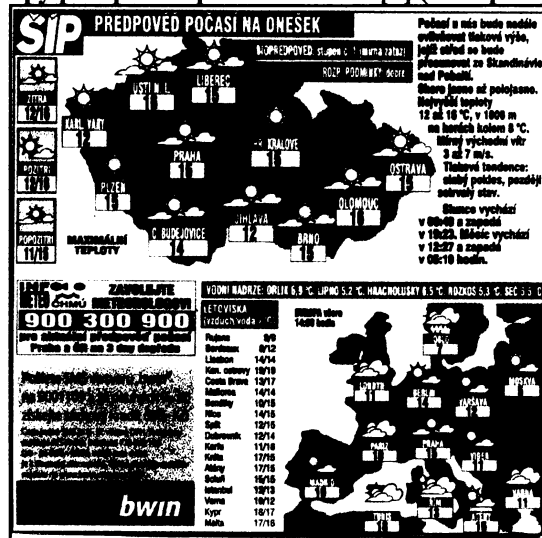
(Zdroj: deník [M], [úterý 27.3.2007])

Obrázek 30: Nový vzhled mapy předpovědi počasí v deníku [P] (50% původní velikosti)

(Zdroj: deník [P], úterý 27.3.2007)

Obrázek 31: Nový vzhled mapy předpovědi počasí v deníku [Š] (50% původní velikosti)

(Zdroj: deník [Š], úterý 27.3.2007)

K významným změnám došlo u deníků [B], [MF] a [S]:

- **Deník [B]** zcela změnil kompozici předpovědní mapy. Zcela byla změněna podkladová mapa, která byla uváděna dříve v systému JTSK, v nové verzi mapy se jedná o systém S-42 (změna určena podle směrovky). Zcela byly změněny i znaky pro oblačnost, které jsou stejně jako ve staré verzi mapy dobře čitelné, na podkladové mapě dobře viditelné a od sebe navzájem zřetelně rozeznatelné. Počet znaků zůstal zachován. Nově je v mapě značena charakteristika předpovídané teploty v noci, u níž ale bohužel chybí vysvětlení v legendě, co která uváděná teplota znamená. Z původních uváděných doplňkových informací zmizely údaje o stavu ozónu, rozptylových podmínkách, chybí zdroj informací a u směrovky již nejsou popsány světové strany. Naopak ale přibyla předpověď počasí na tři nadcházející dny (viz obr.4 a obr.32).
- **Deník [MF]** kompozici předpovědních map neměnil. Zůstaly předpovědní mapy pro ČR a pro Evropu, nezměnil se počet znaků pro oblačnost ani počet doplňkových informací. Graficky znaky pro oblačnost zůstávají rovněž stejné, liší se pouze velikostí: první verze uváděla v případě mapy ČR znaky oproti legendě velikostně menší, nová verze oproti znakům v legendě uvádí znaky výrazně větší. Znaky na mapě Evropy jsou v obou verzích mapy stejné, oproti legendě menší. Nejvýraznější změna je v podkladu map, kde barevná hypsometrie u mapy ČR a DMR u mapy Evropy byly nahrazeny šedivou obrysovou mapou se zákřesem hranic krajů (mapa ČR) a států (mapa Evropy). Významnou změnou je rovněž změna v legendě, kde jsou již znaky uváděny bez stínu (viz obr.8 a obr.33).
- **Deník [S]** poskytoval dříve předpovědní mapy pro ČR a Evropu, v nové verzi však předpovědní mapa pro Evropu chybí. Nejvýraznější je změna barvy podkladové mapy ze světle modré na bílou s modrým zákřesem krajských hranic. Došlo rovněž

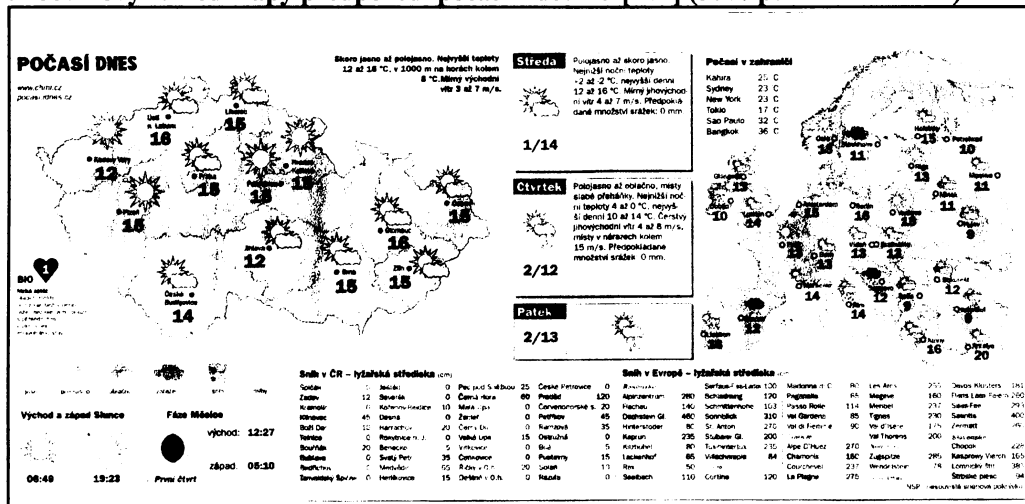
ke změně zobrazení z JTSK na S-42. Pro znázornění oblačnosti byly zvoleny zcela odlišné znaky, které jsou lépe čitelné a od sebe navzájem zřetelněji rozeznatelné. Došlo i ke změně počtu znaků z 11 na 12 (přibyl znak pro Zlínsko). Nově je v mapě zavedena předpovídaná teplota v noci, u které ovšem chybí vysvětlující legenda. Z doplňkových informací jsou nově uváděny údaje o teplotních rekordech, směru a intenzitě větru a předpovídaném stavu počasí na následující tři dny (viz obr.10 a obr.34).

Obrázek 32: Nový vzhled mapy předpovědi počasí v deníku [B] (50% původní velikosti)

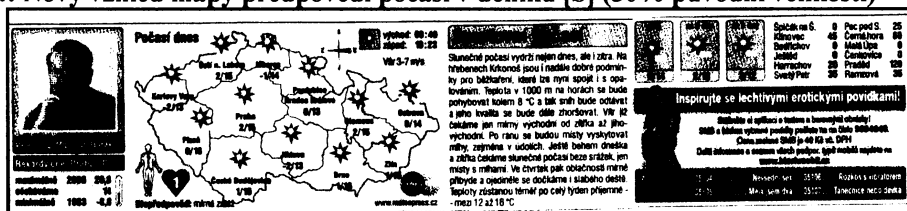
(Zdroj: deník [B], úterý 27.3.2007)

Obrázek 33: Nový vzhled mapy předpovědi počasí v deníku [MF] (50% původní velikosti)

(Zdroj: deník [MF], úterý 27.3.2007)

Obrázek 34: Nový vzhled mapy předpovědi počasí v deníku [S] (50% původní velikosti)

(Zdroj: deník [S], úterý 27.3.2007)

Změny popsané výše se dají celkově zhodnotit spíše jako *změny designerské*: nedošlo k výrazné změně počtu znaků pro oblačnost, ani k výrazné změně uváděných charakteristik či doplňkových informací.

K *největší změně vzhledu mapy* došlo u *deníků [B] a [S]*. Mapy změnily zobrazení podkladové mapy a zvolily nové znaky pro oblačnost.

K *největší obsahové změně k lepšímu* došlo na mapě předpovědi počasí pro ČR u *deníku [S]*. Graficky nevhodné a na podkladu špatně čitelné znaky pro oblačnost byly nahrazeny graficky propracovanějšími znaky, které jsou na nové podkladové mapě i lépe viditelné a od sebe navzájem odlišitelné. Dalším pozitivem nové verze mapy je zákres krajských hranic.

Počtem předpovědních map pro různá území si nejvíce pohoršil deník [P], neboť neposkytuje mapu předpovědi počasí pro střední Čechy a na mapě Evropy nejsou zobrazeny teplotní zóny, na mapě jsou uváděny jen teplotní charakteristiky pro vybraná města. Menší počet předpovědních map pro různá území poskytují rovněž deníky [M], [S] a [Š].

Deníky [MF], [P] a [Š] změnily vzhled podkladové mapy pro území ČR.

6.3.2. Návrh na změny v tvorbě map předpovědi počasí v novinách

Změny, ke kterým v průběhu sledování a hodnocení map došlo, lze charakterizovat obecně jako prospěšné.

V **novém bloku o počasí v deníku [B]** je kladně ohodnoceno vymizení reklam, které v původní mapě zasahovaly do mapy ČR. Kladně je hodnoceno i uvedení doplňkové informace o předpovědi počasí na další tři dny, která ve staré verzi mapy chyběla. Neutrální hodnocení dostává nově uváděná teplota v noci, neboť bohužel chybí vysvětlující text, či legenda, co které číslo v mapě znamená. Negativně je ohodnoceno vymazání názvů měst. Změnu lze hodnotit jako prospěšnou.

Při další změně by bylo vhodné vrátit do mapy názvy měst, či do mapy zakreslit alespoň hranice, aby rozmístění znaků pro oblačnost nebylo chápáno jako nahodilé. Rovněž je potřeba uvádět vysvětlující text k číslům v mapě, co znamenají (např. teplota v noci/teplota ve dne a to včetně jednotek!) Za úvahu by stálo i zmenšení velikosti údaje o teplotní charakteristice, aby bylo možné umístit znaky pro oblačnost na území ČR. Znaky pro oblačnost jsou velikostně vyhovující, z důvodu dobré čitelnosti by nebylo vhodné je zmenšovat.

V **novém bloku o počasí v deníku [M]** je kladně ohodnoceno zvětšení velikosti jak podkladové mapy, tak i znaků pro oblačnost společně s teplotní charakteristikou. Kladně je ohodnoceno i vynechání mapy předpovědi počasí pro Evropu, neboť obsahovala velké množství chyb a byla vzhledem ke své velikosti i špatně čitelná a pro čtenáře téměř nepoužitelná. Negativně je ohodnoceno odebrání doplňkových informací (východ a západ Slunce, fáze Měsíce a předpověď počasí na další dny). Změnu lze hodnotit jako prospěšnou.

Při další změně by bylo vhodné uvádět vysvětlující text k číslům v mapě, co znamenají (např. teplota ve dne a to včetně jednotek!) a rozvrhnout názvy měst, znaky pro oblačnost a teplotní charakteristiku tak, aby se znaky pro oblačnost daly umístit na území ČR a nebyly umístěna zcela mimo území ČR!

V novém bloku o počasí v deníku [MF] nedošlo k velkým změnám. Kladně je ohodnoceno odebrání stínů od znaků pro oblačnost v legendě. Neutrálně je ohodnocena změna podkladové mapy a negativně je ohodnocena skutečnost, že znaky v mapě ČR jsou oproti legendě větší, v mapě Evropy oproti legendě menší a navíc se v legendě vyskytují i znaky, které v mapě nejsou. Změnu lze hodnotit jako neutrální.

Při další změně by bylo vhodné v legendě uvádět pouze ty znaky, které se v mapě vyskytují a znaky uvádět velikostně shodné. K číslům v mapě připojit vysvětlující text včetně jednotek, co číslo značí a znaky pro oblačnost uvádět na území ČR. Na mapu Evropy by měl být doplněn Island a vhodné by bylo zvětšit Messinský průliv mezi Itálií a Sicílií.

V novém bloku o počasí v deníku [P] došlo hlavně k barevným změnám. Jako neutrální se hodnotí změna barevných znaků pro oblačnost na černobílé, neboť zůstávají stejně čitelné. Neutrální je rovněž neuvádění teplotních zón v mapě Evropy, neboť legenda obsahovala chyby. Neutrální je rovněž absence mapy předpovědi počasí pro střední Čechy a Prahu, neboť nebylo vhodně vyřešeno umístování znaků, teplotních charakteristik a názvů měst do mapy. Změnu lze hodnotit jako neutrální.

Při další změně by bylo vhodné k číslům v mapě připojit vysvětlující text včetně jednotek, co číslo značí a znaky pro oblačnost uvádět na území ČR. Na mapu Evropy by měl být zakreslen Island a celé území severských států. Vynechána by naopak měla být informace o počasí v Tunisu a Alžíru!

V novém bloku o počasí v deníku [S] je kladně ohodnocena změna podkladové mapy se zákresem krajských hranic, změna znaků pro oblačnost, uvádění teploty v noci a nových doplňkových informací (směr a intenzita větru, teplotní rekordy dne, předpověď počasí na další tři dny a zdroj informací). Neutrálně je ohodnoceno neuvedení mapy Evropy, neboť byla přehledná, správně zobrazovala Gibraltar a Messinský průliv, ale chyběl Island a zákres celých severských zemí a uváděna byla informace o mimoevropském městě (Tunisu). Změnu lze hodnotit jako prospěšnou.

Při další změně by bylo vhodné k číslům v mapě připojit vysvětlující text, co číslo značí (teplota v noci/teplota ve dne a to včetně jednotek!). Snaha by měla být o lokalizaci měst na území ČR.

V novém bloku o počasí v deníku [Š] je kladně zhodnoceno zvětšení podkladové mapy a zavedení barvy na podkladovou mapu a na znaky pro oblačnost. Došlo ke zlepšení čitelnosti mapy. Kladně je ohodnocena i absence mapy pro střední Čechy a Prahu, neboť mapa částečně zakrývala mapu hlavní. Na mapě Evropy nedošlo kromě změny z černobílé na barevnou mapu k žádné změně. Změnu lze hodnotit jako prospěšnou.

Při další změně by bylo vhodné k číslům v mapě připojit vysvětlující text včetně jednotek, co číslo značí a znaky pro oblačnost uvádět na území ČR. Pro lepší orientaci čtenáře by bylo vhodné města lokalizovat nebo do podkladové mapy zakreslit krajské hranice. Do mapy Evropy by měl být zanesen Island a celé území severských států, vynechána by naopak měla být informace o počasí v Tunisu!

Při případné změně bloku o počasí v deníku [A] by bylo vhodné zlepšit uváděnou legendu, tak aby se v ní vyskytovaly jen znaky, které se vyskytují v mapě a aby si znaky velikostně v legendě a v mapě odpovídaly. K údajům o teplotě by bylo vhodné uvést, že se jedná o stupně Celsia, nebo alespoň tuto informaci uvést do legendy. Vhodná by byla i lokalizace měst v ČR tak, jak je tomu na mapě Evropy. Na mapě Evropy je nutné zoptimalizovat legendu, aby nedocházelo k překrývání intervalů a aby v ní byly vysvětleny jen ty barvy, které se v mapě uvádí. Území Evropy by mělo být uváděno celé, z toho důvodu by bylo potřeba do mapy zanechat Island a i celé území severských států. Větší pozornost by si při zákresu do mapy zasloužil Gibraltar a Messinský průliv.

Při případné změně bloku o počasí v deníku [HN] by bylo vhodné do podkladové mapy zanechat krajské hranice, nebo lokalizovat alespoň nějaká města, čímž by se odstranil dojem nahodile rozmístěných znaků pro oblačnost společně s teplotními charakteristikami v mapě. U čísel v mapě je postrádána informace o jakou veličinu v jakých jednotkách se jedná. Mapa Evropy obsahuje zákres izobar a průběhu front. Fronty jsou popsány velkými písmeny „L“ a „H“, ale chybí vysvětlující legenda. U izobar popis chybí, bylo by vhodné ho uvést, aby v mapě nebyly zakresleny nic neříkající čáry. Mapa Evropy není zakreslena celá, nutné by bylo doplnit Island a v mapě zobrazit celé území severských zemí.

Při případné změně bloku o počasí v deníku [LN] by bylo pro lepší názornost vhodné na mapě ČR lokalizovat uvedená města a připojit k teplotám informaci, že se jedná o stupně Celsia. Na mapě Evropy by musela být každopádně změněna legenda, neboť čísla uvedená u jednotlivých barev jsou naprosto nesmyslná a nepoužitelná! Navíc se v legendě musí vyskytovat jen barvy, které se vyskytují v mapě! Vhodné by bylo zmenšit znaky pro oblačnost na mapě Evropy, aby mohly být přesněji lokalizovány a mapa by se stala pro čtenáře použitelnější a přehlednější.

Deník [SS] zanikl. Kdyby deník [SS] býval nezanikl a chtěl by i nadále publikovat mapu předpovědi počasí pro ČR, bylo by bývalo vhodné zauvažovat nad celkovou proměnou mapy. Vhodné by bývalo bylo zvětšit velikost a zjednodušit podkladovou mapu (např. jednobarevná obrysová se zřetelnějším zákresem krajských hranic). Podle velikosti podkladové mapy pak zvolit nový znakový klíč, určitě jednodušší znaky, lépe čitelné a od sebe navzájem rozpoznatelné. Chybět by neměla vysvětlující informace o číslech uvedených v mapě, co znamenají a v jakých jednotkách jsou uvedena.

6.3.3. Návrh na změny v tvorbě map předpovědi počasí na internetových serverech deníků

V průběhu zpracování diplomové práce nedošlo ke změně bloků počasí na sledovaných internetových serverech deníků.

Základním doporučením a návrhem pro všechny servery deníků je veškeré mapy předpovědi počasí *zinteraktivnit a doplnit dynamickými a multimediálními znaky* (zvuky, animacemi, obrázky, fotografiemi).

Při případné změně bloku počasí na serveru deníku [HN] by bylo vhodné vytvořit mapu interaktivní, neboť pak poskytuje více možností, jak sdělit informace. Pro čtenáře určitě alespoň vzhledově přitažlivější by byly dynamické, případně i multimediální znaky. Základním nedostatkem, který by byl potřeba odstranit, je absence legendy. Díky internetu by se mohla jednat o legendu, která by automaticky generovala a vysvětlovala jen znaky, které se právě v mapě vyskytují. Kromě textové informace o směru větru by mohla být připojena k mapě směrovka, do které by byl směr větru zakreslen. Rušivým elementem, který by měl být v rámci možností odstraněn, nebo alespoň minimalizován, je přítomnost velkého počtu reklam.

Při případné změně bloku počasí na serveru deníku [MF] by bylo vhodné odstranit základní nedostatek, kterým je absence legendy, která by obsahovala a vysvětlovala jen ty prvky, které se právě v mapě vyskytují. Druhým rušivým elementem, který by měl být v rámci možností odstraněn, nebo alespoň minimalizován, je přítomnost velkého počtu reklam. Mapa by se dala oživit i různými multimediálními znaky.

Při případné změně bloku počasí na serveru deníku [P] by bylo vhodné, stejně jako u serveru deníku [HN], vytvořit interaktivní mapu, která by poskytovala širší možnosti v poskytování informací uživatelům. K interaktivní mapě by pak pro čtenáře přitažlivější byly i dynamické a multimediální znaky pro znázornění oblačnosti. Připojena by mohla být i grafická informace o směru větru, která je pro čtenáře rychleji pochopitelná než informace textová. Nutné je k mapě uvádět legendu s vysvětlením znaků, které se v mapě vyskytují. Omezit by se měl rušivý dopad reklamních bloků.

Při případné změně bloku počasí na serveru deníku [Š] by bylo vhodné, stejně jako u serverů deníků [HN] a [P], vytvořit interaktivní mapu, která by poskytovala širší možnosti v poskytování informací uživatelům a která by obsahovala dynamické, případně i multimediální znaky pro oblačnost. K teplotní charakteristice je nutné uvádět, že se jedná o stupně Celsia. Informace o směru větru by mohla být kromě textové formy i grafická. Základem je pak uvádět legendu s vysvětlením znaků, které se v mapě objevují. Snaha by rovněž měla být v omezení rušivého dopadu reklamních bloků.

7. DISKUSE POUŽITÝCH METOD, DAT A VÝSLEDKŮ

Hlavním cílem práce byla analýza všech českých periodik z pohledu tvorby a prezentace map a zhodnocení map jednotlivých periodik dle návodu pro hodnocení tematických mapových děl. Pozornost byla věnována i internetovým verzím periodik.

Pro analýzu bylo metodou sběru informací a dat z velkého množství periodik vybráno deset českých celostátních deníků, ve kterých se každý den objevuje mapa předpovědi počasí. Chyby, které by mohly vzniknout při vybírání deníků, byly eliminovány zjišťováním počtu českých celostátních tištěných deníků a jejich názvů z různých zdrojů: internet, různé novinové stánky a velká knihkupectví.

Při vyhledávání map na internetových serverech deníků metodou vyhledávání informací pomocí internetu mohlo dojít k přehlédnutí některých map ze skupiny Ostatní mapy, neboť na serverech deníků se nachází velké množství článků. Chyby by se daly eliminovat tím, kdyby jednotlivé servery procházelo nezávisle na sobě více osob.

Při hodnocení a srovnávání všech získaných map byly použity metody hodnocení tematických map podle Voženílka (2004). Některé body osnovy byly v práci vynechány, neboť je nebylo nutné při hodnocení map předpovědi počasí uvádět.

Metody tematické kartografie byly použity při hodnocení a srovnávání obsahu, náplně a znakového klíče map a při posuzování vhodnosti použitých barevných stupnic. K případným chybám mohlo dojít např. z důvodu špatné čitelnosti hodnocené mapy či při nedůsledném uvádění charakteristik.

Chyby, které by mohly být zapříčiněné metodou studia stávající odborné literatury a ostatních pramenů, bylo na snaze eliminovat vyhledáváním literatury z různých zdrojů: internet, knihovny, odborné publikace, studijní skripta i již napsané ročníkové, bakalářské a diplomové práce.

Díličními cíli bylo navázání kontaktů se všemi českými periodiky a sestavení schémat tvorby map v jejich redakcích.

Informace o tvorbě map byly získány emailovými dotazy adresovanými členům redakcí. Ve většině případů byla vedena komunikace s členy grafického oddělení. Z odpovědí bylo ihned zřejmé, jaký postoj k tvorbě map jednotlivé redakce mají. K možnému chybnému vytvoření schémat tvorby map v jednotlivých redakcích by mohl přispět např. fakt, že byly informace získány od geograficky nevzdělaného člověka nebo neochota člena redakce důkladněji objasnit fáze práce při vytváření mapy.

Při hodnocení map byla největší pozornost věnována obsahu, náplni a znakovému klíči map. Pro snadnější hodnocení byly veškeré sledované mapy rozděleny na mapy předpovědi počasí a na mapy ostatní. K chybným výsledkům hodnocení by mohla přispět nemožnost naprosto stejného porovnání map, nebo nevhodně zvolené skupiny charakteristik či špatné nastavení zvolených hodnotících systémů. Tyto chyby bylo na snaze eliminovat a to především tím, že současně byla prováděna i jiná hodnocení s odlišnými skupinami

charakteristik a odlišnými hodnotícími systémy. Pro práci pak byly použity nejvhodnější varianty.

Je potřeba uvést, že při hodnocení obsahových odlišností map předpovědi počasí v novinách a na internetových serverech deníků byl hodnocen u charakteristik zobrazené území, podklad map, celkový počet znaků pro oblačnost a počet doplňkových informací (viz tab.9 a tab.11) pouze počet prvků, nikoliv jejich kvalita! Zahrnutí kvality do hodnocení by bylo velice náročné a z důvodu nestejnorodých informací u map i nemožné. V případě zahrnutí kvality prvků do hodnocení by se pravděpodobně došlo k zcela odlišným výsledkům.

V kapitole s názvem „Pozitiva a negativa sledovaných map“ jsou vyzdvíženy kladné a záporné aspekty sledovaných map. Stranou ale zůstávají aspekty, které nebylo možné zařadit ani do jedné skupiny. **Problematické a diskutabilní zůstávají ve skupině map předpovědi počasí v novinách otázky:**

- Jak řadit barevná označení teplotních intervalů v legendě pro mapu Evropy? (např. Jak řadit intervaly v legendě pro mapu Evropu v denících [A], [M], [P], dle „teploměru“ – nejnižší teplota dole, nejvyšší nahoře, nebo podle „zeměpisné šířky“ – nejnižší teplota nejseverněji a nejvyšší nejjižněji?, Řadit u deníku [LN] intervaly nejvyšší teplota nejvíce vlevo, nebo by měla být napravo?)
- Mají se k mapě Evropy zobrazovat i okolní kontinenty?
- Jak lokalizovat jednotlivé znaky pro oblačnost společně s teplotní charakteristikou na mapě předpovědi počasí pro ČR? Jsou uváděné charakteristiky lokalizovány pro dané město nebo kraj?
- Lze znaky lokalizovat i mimo území ČR? (např. jako na mapě v deníku [M]?)
- Jsou znaky na mapě Evropy lokalizovány k daným městům nebo pro celý stát?
- Používat pro popis sídel Evropy české vžitě názvy hlavních měst (Londýn, Paříž), i když je to v rozporu s usnesením OSN a jejich používání se na mapách nedoporučuje?

U map předpovědi počasí na internetových serverech deníků zůstávají diskutabilní otázky:

- Jak lokalizovat jednotlivé znaky pro oblačnost společně s teplotní charakteristikou na mapě předpovědi počasí pro ČR? Jsou uváděné charakteristiky lokalizovány pro dané město nebo kraj?

Celkově lze říci, že všechny **hlavní vytyčené cíle práce byly dosaženy**. Byla provedena analýza map předpovědi počasí i ostatních map v českých celostátních denících i na jejich internetových serverech a veškeré mapy byly zhodnoceny dle návodu na hodnocení tematických mapových děl. Vyzdvíženy byly silné a slabé stránky sledovaných map. Rovněž byly navázány kontakty se členy redakcí jednotlivých deníků, sestavena schémata tvorby map a byly navrženy změny ve vytváření map v redakcích.

Nejnáročnější částí bylo zhodnocení obsahu a náplně map. Srovnání obsahu a náplně map předpovědi počasí bylo komplikováno především nestejnorodostí sledovaných map. Proto bylo hodnocení omezeno pouze na ty charakteristiky, které bylo možné sledovat u všech map.

Problematikou hodnocení tiskových map v českých periodikách se zatím ještě nikdo nikdy nezabýval, jedná se tedy o práci první – průkopnickou. Problematice by ale bylo vhodné se i v budoucnu věnovat. Je důležité, aby se informace objevující se každý den na stránkách tištěných i internetových deníků byly pravdivé a neposkytovaly čtenářům zkreslené nepravdivé informace. I přes snahu na minimalizaci nákladů redakcí deníků spojených s vydáváním novin by měl být každý publikovaný grafický doplněk (obrázek, graf, tabulka či mapa) dobře čitelný, přehledný, aby mohl správně plnit svou funkci.

Je zřejmé, že díky rychlému vývoji budou informace uvedené v této práci dříve či později neaktuální. K určitým změnám došlo i v průběhu vytváření práce a proto by bylo vhodné, kdyby se v určité periodicitě objevovaly další podobné práce, ze kterých by bylo možné vysledovat posuny (buď k lepšímu, nebo naopak k horšímu) v tvorbě a prezentaci map v českých periodikách.

Z poznatků práce mohou těžit zejména tvůrci map v redakcích jednotlivých deníků, ale rovněž i tiskové kanceláře poskytující redakcím grafické mapové materiály. Práce navazující na tuto diplomovou práci by se například mohly zabývat závislostí technického provedení grafických doplňků v periodikách a čtenosti periodik. Je zřejmé, že i přes prudký rozvoj moderních technologií klasická média jako jsou periodika nezaniknou.

8. ZÁVĚR PRÁCE

Diplomová práce s názvem „Tiskové mapy českých periodik“ se zabývá problematikou tvorby a prezentace map v českých celostátních periodikách.

Hlavním cílem diplomové práce bylo vytvořit analýzu všech českých celostátních periodik z pohledu tvorby a prezentace map, zhodnotit všechny aspekty map dle návodu pro hodnocení tematických mapových děl, navázat kontakty s redakcemi periodik a vytvořit schémata tvorby map v jejich redakcích. Pozornost byla věnována jak tištěným novinovým deníkům, tak i jejich internetovým verzím.

V úvodních kapitolách byly zdokumentovány použitá data, použité metody, postup zpracování a stručný souhrn stávající dostupné literatury týkající se hodnocení map.

V hlavní části byl čtenář seznámen s vybranými deníky, se sledovanými druhy map a charakteristikami, které byly při hodnocení map použity. Zahrnuto bylo i hodnocení map internetových verzí sledovaných deníků. Popsána byla schémata tvorby map v redakcích jednotlivých deníků a rozdíly mezi nimi.

Výsledkem práce je seznam hlavních pozitiv a negativ map, shrnuty jsou rozdíly v tvorbě a prezentaci map jak v tištěných denících, tak i v jejich internetových verzích. Definovány byly rovněž návrhy na změny ve fungování redakcí jednotlivých deníků. Provedena je i diskuse nad použitými metodami, daty a výsledky.

Mapy předpovědi počasí vznikají v redakcích deníků třemi různými způsoby.

Zcela redakční způsob, kde je mapa vytvořena v redakci a znaky pro oblačnost vkládány rovněž v redakci, praktikují deníky [LN], [MF], [P] a [SS]. **Poloredakční způsob**, kde mapu navrhla redakce, ale aktualizuje ji externí firma, využívají deníky [A], [B], [HN] a [M]. **Externí způsob**, kde je celá mapa vytvořena za zakázku externí firmou, upřednostňují deníky [S] a [Š].

V celkovém **srovnání obsahu map** předpovědi počasí **nejlépe** dopadly mapy **v novinových denících [P], [A] a [Š]**, neboť poskytovaly největší množství informací důležitých pro uživatele. **Nejhůře** ve srovnání obsahu map dopadl **deník [SS]** a předposlední místo patří **deníku [S]**.

U map předpovědi počasí **na internetových serverech** nejvíce informací poskytují servery deníků **[MF] a [P]**.

Co se týká **převládajících metod znázorňování obsahu, novinové deníky** využívají celkem **čtyři metody kartografického znázorňování** (metoda bodových znaků, metoda barevných vrstev, metoda izolinií a metoda pohybových čar) oproti **serverům deníků**, kde je na mapách využita **pouze metoda bodových znaků**.

Základním rozdílem ve skupině „Mapy předpovědi počasí“ mezi tištěnými novinami a jejich internetovými servery je zobrazené území. Servery poskytují předpověď počasí pouze pro území ČR, v novinách se vyskytují navíc mapy pro Evropu a pro Střední Čechy a Prahu. Obě dvě skupiny médií nedůsledně uvádí základní i nadstavbové kompoziční prvky a pro

znázornění oblačnosti zavádí přibližně stejný počet znaků. Tištěné noviny uvádí vyšší počet doplňkových informací než internetové servery.

Obsahově jsou mapy předpovědi počasí v novinách i na internetu zpracovány přibližně stejně: všechny mapy poskytují přibližně stejné informace a dopouští se rovněž velice podobných chyb.

Ostatní mapy jsou nejčastěji mapy **převzaté**. Nejčastěji jsou mapy přejímány z agentur Reuters, ČTK, Graphics News, Geodézie, Marco Polo. Dále se vyskytují mapy **převzaté upravené** dle grafických požadavků na design a mapy **vlastní**, které vytváří přímo členové redakce.

Ve skupině “Ostatní mapy” v tištěných novinách i jejich serverech převládají **barevné převzaté mapy**.

Nedůsledně jsou uváděny **základní kompoziční znaky** (název, legenda, měřítko). **Nejdůslednějším deníkem** v uvádění základních kompozičních prvků je **deník [MF]** a toto tvrzení platí jak pro tištěné noviny, tak i pro internetový server. **Nejhůře** dopadl tištěný **deník [B]**, u něhož nebyl vysledován jediný základní kompoziční prvek. Z internetových serverů propadl server deníku [P].

Co se týká pozitiv a negativ všech sledovaných map, **nejčastějším problémem je absence správných legend! Vážným nedostatkem byla rovněž absence měřítka!**

Celkově lze konstatovat, že **všechny hlavní vytyčené cíle práce byly dosaženy**. Byla provedena analýza map předpovědi počasí i ostatních map v českých celostátních denících i na jejich internetových serverech a veškeré mapy byly zhodnoceny dle návodu na hodnocení tematických mapových děl. Vyzdviženy byly silné a slabé stránky sledovaných map. Rovněž byly navázány kontakty se členy redakcí jednotlivých deníků, byla sestavena schémata tvorby map v redakcích jednotlivých deníků a byly navrženy změny ve vytváření map v redakcích.

Na základě zjištěných skutečností je možno říci, že poznatky získané z této práce budou přínosné pro členy redakcí deníků, kteří mapy vytváří či editují, zároveň ale i pro tiskové agentury, od kterých redakce deníků velké množství map přejímají. Práce by mohla jednotlivé redakce inspirovat ke zlepšení publikovaných grafických doplňků (zejména map) a tím i zvýšit jejich čtenost. Problematikou tiskových map by bylo vhodné se věnovat i do budoucna, neboť klasická média i přes prudký rozvoj moderních technologií nezaniknou a je důležité, aby informace v nich publikované byly správné a pro uživatele použitelné.

9. A B S T R A K T

Diplomová práce s názvem „Tiskové mapy českých periodik“ se zabývá problematikou tiskových map v českých periodikách. Hlavním cílem práce je provést analýzu všech českých periodik z pohledu tvorby a prezentace map, zhodnotit mapy podle návodu pro hodnocení tematických mapových děl a navázat kontakty s redakcemi všech českých periodik. Pozornost je věnována rovněž internetovým verzím periodik. Při hodnocení byl hlavní důraz kladen na obsah, náplň a znakový klíč map, upozorněno je na silné a slabé stránky map, navrženy jsou změny v tvorbě map.

V úvodních kapitolách jsou vymezeny hlavní cíle práce, zdokumentována použitá data, použité metody a postup zpracování. Následuje stručný souhrn stávající dostupné literatury týkající se hodnocení map.

Hlavní část se zaměřuje na vybrané deníky, sledované druhy map (mapy předpovědi počasí a ostatní mapy) a charakteristiky, které byly při hodnocení map použity. Do této části práce je zahrnuto i hodnocení map internetových verzích sledovaných deníků. Popsána jsou schémata tvorby map v redakcích jednotlivých deníků a rozdíly mezi nimi.

Práce poskytuje přehled hlavních pozitiv a negativ tiskových map vyskytujících se v českých celostátních denících. Shrnuje rozdíly v tvorbě a prezentaci map jak v tištěných periodikách, tak i v jejich internetových verzích. Práce přináší i návrhy na změny v tvorbě map pro jednotlivé redakce deníků.

Informace uvedené v této diplomové práci mají mnoho využití. Je důležité, aby informace poskytované veřejnosti byly správné. Informace tedy mohou využít např. redaktoři deníků, kteří mapy vytváří či upravují, nebo tiskové kanceláře, které poskytují mapy redakcím deníků.

10. A B S T R A C T

The diploma thesis called “Press maps of the Czech periodicals” deals with press maps of the Czech periodicals. The main point of the thesis is to make an analysis of the map creation and the map presentation in all Czech periodicals. Newspaper dailies and also internet servers of dailies are monitored.

The first part of the thesis is devoted to the main points. Dates, methods, the workflow and the literature about evaluating maps are also described.

The next part of the thesis brings names of the selected dailies, two main evaluated types of maps (“maps of weather forecast” and “other maps”) and monitored characteristics used for evaluating maps. Both maps in dailies and maps in internet servers are monitored. One chapter is dedicated to the description of the map creation and the map production in editor's offices as well as differences among them.

The thesis gives a list of the most important positives and negative of press maps in all Czech national dailies. It summarizes differences in the map creation and the map presentation in dailies and their internet servers. The thesis projects also suggestions of changes in the map creation in editor's offices.

Information in the thesis has a lot of application. It is important to provide correct information for the public, so information can be used, for example, by editors who create or edit maps in the Czech national dailies. Information can be also served to news agencies, who provide maps for editor's offices.

11. SEZNAM ZKRATEK

- [A] - deník Aha!
- [B] - deník Blesk
- ČHMÚ - Český hydrometeorologický ústav
- ČR - Česká republika
- ČTK - Česká tisková kancelář
- DMR - digitální model reliéfu
- GPS - navigační družicový systém, zkratka z anglického Global Positioning System
- [HN] - deník Hospodářské noviny
- [LN] - deník Lidové noviny
- [MF] - deník Mladá fronta DNES
- [M] - deník Metro
- OSN - Organizace spojených národů, anglicky United Nations Organization
- [P] - deník Právo
- [S] - deník Sport
- SMS - krátká textová zpráva, zkratka SMS z anglického Short Message Service
- [SS] - deník Superspy
- [Š] - deník Šíp

12. SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Schéma znázorňující jednotlivé fáze práce	9
Obrázek 2: Schéma znázorňující postup při hodnocení mapy	10
Obrázek 3: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Aha! (50% původní velikosti)	19
Obrázek 4: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Blesk (50% původní velikosti)	19
Obrázek 5: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Hospodářské noviny (50% původní velikosti).....	20
Obrázek 6: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Lidové noviny (50% původní velikosti).....	20
Obrázek 7: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Metro (70% původní velikosti)	20
Obrázek 8: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Mladá fronta DNES (50% původní velikosti)	21
Obrázek 9: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Právo (50% původní velikosti)	21
Obrázek 10: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Sport (50% původní velikosti)	21
Obrázek 11: Náhled hodnocené mapy předpovědi počasí v deníku Superspy (vlevo) a v deníku Šíp (vpravo) (50% původní velikosti)	22
Obrázek 12: Směrovka se zákresem směru větru u deníků [B] vlevo a [HN] vpravo	24
Obrázek 13: Legendy u map předpovědi počasí pro Evropu	26
Obrázek 14: Legenda u map předpovědi počasí pro ČR	27
Obrázek 15: Předpověď počasí pro Evropu – chybějící popis izobar u deníku [HN] (mapa vlevo), deník [LN] uvádí popis u izobar i u meteorologických front (mapa vpravo).....	29
Obrázek 16: Zakreslení mimoevropských měst do mapy Evropy	30
Obrázek 17: Nejednoznačná lokalizace znaků pro oblačnost společně s teplotní charakteristikou na mapách předpovědi počasí pro ČR	32
Obrázek 18: Špatné technické provedení znaků pro oblačnost u deníků [S] a [SS] a špatný soutisk barev u deníku [M] a [P]	33
Obrázek 19: Výřez z internetové stránky deníku [HN] s mapou předpovědi počasí	35
Obrázek 20: Výřez z internetové stránky deníku [MF] s mapou předpovědi počasí	36
Obrázek 21: Výřez z internetové stránky deníku [P] s mapou předpovědi počasí	36
Obrázek 22: Výřez z internetové stránky deníku [Š] s mapou předpovědi počasí	37
Obrázek 23: Zvýraznění kraje na interaktivní mapě předpovědi počasí pro ČR na serveru www.idnes.cz ..	39
Obrázek 24: Neúplné uvedení jednotek teploty u serveru deníku [Š] a úplné uvedení jednotek u serverů deníků [HN], [MF] a [P]	40
Obrázek 25: Ukázky jednoduchých legend u deníků [B], [M] a [P]	45
Obrázek 26: Ukázka grafické podoby měřítka z deníku [LN]	45
Obrázek 27: Ukázka popisu v mapě v denících [B], [MF] a [P]	46
Obrázek 28: Příklad map na serverech deníků [HN] a [LN], kde chybí popis v mapě	48
Obrázek 29: Nový vzhled mapy předpovědi počasí v deníku [M] (70% původní velikosti)	64
Obrázek 30: Nový vzhled mapy předpovědi počasí v deníku [P] (50% původní velikosti)	64
Obrázek 31: Nový vzhled mapy předpovědi počasí v deníku [Š] (50% původní velikosti)	65
Obrázek 32: Nový vzhled mapy předpovědi počasí v deníku [B] (50% původní velikosti).....	66
Obrázek 33: Nový vzhled mapy předpovědi počasí v deníku [MF] (50% původní velikosti)	66
Obrázek 34: Nový vzhled mapy předpovědi počasí v deníku [S] (50% původní velikosti)	66

13. SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Počet celostátních periodik	14
Tabulka 2: Seznam internetových adres sledovaných deníků	15
Tabulka 3: Osnova pro hodnocení mapy	18
Tabulka 4: Sledované skupiny charakteristik u map předpovědi počasí v novinách	22
Tabulka 5: Sledované skupiny charakteristik u map předpovědi počasí v internetové verzi deníku	34
Tabulka 6: Charakteristiky sledované u ostatních map v novinách	44
Tabulka 7: Charakteristiky sledované u ostatních map v internetové verzi deníku	47
Tabulka 8: Kontakty na redakce všech 10 sledovaných celostátních deníků	49
Tabulka 9: Výsledky hodnocení map předpovědi v novinách podle skupin charakteristik	55
Tabulka 10: Transformace výsledků dílčích hodnocení map předpovědi počasí v novinách na jednotnou známku stupnici	56
Tabulka 11: Výsledky hodnocení map předpovědi na internetových serverech deníků podle skupin charakteristik	57
Tabulka 12: Transformace výsledků dílčích hodnocení map předpovědi počasí na internetových serverech deníků na jednotnou známku stupnici	58

14. SEZNAM LITERATURY

14.1. Knihy

ČAPEK, R. a kol. (1992): Geografická kartografie, Praha, SPN, 373 s.

HOJOVEC, V. a kol. (1987): Kartografie. GKP, Praha, 660 s.

KAŇOK, J. (1999): Tematická kartografie. Ostrava, Ostravská univerzita v Ostravě, 318 s.

MIKLOŠÍK, F. (2005): Teorie řízení v kartografii a geoinformatice, Praha, nakladatelství Karolinum, 262s.

MIKŠOVSKÝ, M. (1987): Kartografie. Praha, GKP, 209 s.

MURDYCH, Z. (1987): Tematická kartografie. Praha, MŠMT, 248 s.

VEVERKA, B. (1995): Topografická a tematická kartografie. Praha, Vydavatelství ČVUT, 202 s.

VOŽENÍLEK, V. (2002): Diplomové práce z geoinformatiky, Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, 61 s.

VOŽENÍLEK, V. (2004): Aplikovaná kartografie I. – tematické mapy, Olomouc, vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 2.vydání, 187 s.

14.2. Akademické práce

ČABÁK, P. (2004): Kartografické vyjadřovací prostředky podnebí a vodstva pro školní atlasy světa, 100 s, Bakalářská práce.

HUDEČEK, Tomáš (2005): Kartografické hodnocení obsahu regionálního učiva učebnic zeměpisu, 100 s. Diplomová práce.

KARASOVÁ, Magdalena (2001): Ortofotomapa Prahy 1 : 5 000000 (GŠ AČR) – kartografické hodnocení, 100 s. Diplomová práce.

KUDRNOVSKÝ, E. (2002): Kartografické hodnocení cykloturistických map na současném

trhu, PřF UP Olomouc, 100 s. Bakalářská práce.

LAMBERT, Petr (2002): InfoMapa 7.0 firmy PJSOFT - kartografické hodnocení, 100 s. Diplomová práce.

ZMRZLÍK, J. (2004): Využití tematické kartografie v cestovním ruchu. PřF UK Praha, 56 s. Ročníková práce.

14.3. Internet

KAŇOK, Jaromír a kol., Sekce kartografie a GIS ČGS [online]. 2000 [cit. 2006-07-17]. Dostupný z WWW: <http://www.geoinformatics.upol.cz/kartoCGS/hodnoceni/atlas_dnesnisvet.htm>.

KAŇOK, Jaromír a kol., Sekce kartografie a GIS ČGS [online]. 2000 [cit. 2006-07-17]. Dostupný z WWW: <http://www.geoinformatics.upol.cz/kartoCGS/hodnoceni/atlas_kartografie.htm>.

KAŇOK, Jaromír a kol, Sekce kartografie a GIS ČGS [online]. 1999 [cit. 2006-07-17]. Dostupný z WWW: <http://www.geoinformatics.upol.cz/kartoCGS/hodnoceni/atlas_geodezie.htm>.

KARASOVÁ, Magdalena. GIS Ostrava 2002 - Karasová M.: Specifika hodnocení digitálních map [online]. 2002 [cit. 2006-07-17]. Dostupný z WWW: <http://gis.vsb.cz/GIS_Ostrava/GIS_Ova_2002/Sbornik/Referaty/karasovar.htm>.

Periodik - předplatné časopisů a novin [online]. 2005 [cit. 2006-05-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.periodik.cz/>>.

Západočeská univerzita v Plzni [online]. 2005 [cit. 2006-07-17]. Dostupný z WWW: <http://www.gis.zcu.cz/cgi-bin/to.en/studium/tka/Slides/hodnoceni_map.pdf>.

15. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Hodnocení tiskových map v denících – přesné definování hodnocených charakteristik a určení hodnotících stupnic

Příloha 2: Hodnocení tiskových map předpovědi počasí v novinách

Příloha 3: Hodnocení tiskových map předpovědi počasí v internetových verzích deníků

Příloha 4: Hodnocení ostatních tiskových map v novinách

Příloha 5: Hodnocení ostatních map v internetových verzích deníků

Příloha 1: Hodnocení tiskových map v demicích – přesné definování hodnocených charakteristik a určení hodnoticích stupnic

Hodnoticích stupnice:

Obecné definování udělovaných hodnoticích známek:

Odpověď ano: A1 – nejlepší až A3 - nejhorší,

Odpověď ne: N – prvek se nevyskytuje,

Symbol X: mapa není uvedena, nelze hodnotit

Hodnocené charakteristiky:

A) Základní kompoziční prvky:

1. názvy mapy

Název mapy musí obsahovat věcné, prostorové a časové vymezení tematického jevu nebo skupiny, které jsou hlavním tématem mapy. Umísťuje se nejčastěji k hornímu okraji mapy a píše se dostatečně velkými písmeny.

A1 – uvedeno předpověď počasi + pro jakou oblast + datum (časové vymezení)	známka 1
A2 – uvedeno pouze jedno vymezení tematického jevu předpovědi počasi	známka 2
A3 – uvedeno pouze, že se jedná o předpověď počasi	známka 3
N - neuveden	známka 5

2. legenda ČR

Legenda podává výklad použitých mapových značek a ostatních kartografických vyjadřovacích prostředků včetně barevných stupnic.

A1 - legenda je u mapy uvedena a zároveň počet značek v legendě odpovídá počtu v mapě, značky používané v legendě jsou graficky shodné s těmi, které jsou použity v mapě (velikost, znázornění)	známka 1
A2 – legenda je u mapy uvedena, ale počty neodpovídají nebo značky používané v mapě se liší od těch, které jsou uvedeny v legendě	známka 2
A3 – legenda je u mapy uvedena, ale vyskytuje se více než jedna z výše uvedených chyb	známka 3
N – legenda není uvedena vůbec	známka 5
X- mapa se nevyskytuje, není tedy ani legenda	0

3. legenda EV

A1 - legenda je u mapy uvedena a zároveň počet intervalů v legendě odpovídá počtu v mapě, barvy používané v legendě jsou graficky shodné s těmi, které jsou použity v mapě, neexistuje překryvání intervalů barevné stupnice, dobrá rozeznatelnost jednotlivých barev

A2 – legenda je u mapy uvedena, ale počty neodpovídají nebo značky používané v mapě se liší od těch, které jsou uvedeny v legendě, nebo se vyskytuje překryvání intervalů nebo od sebe navzájem špatně rozeznatelné barvy (=velký počet intervalů)	známka 2
A3 – legenda obsahuje více jak jednu z výše uvedených chyb	známka 3
N – legenda není uvedena vůbec	známka 5
X- mapa se nevyskytuje, není tedy ani legenda	0

4. měřítka grafické

5. měřítka číselné

Měřítka mapy je podřízeno účelu a tematickému zaměření kartografického díla. Ovlivňuje podrobnost a přesnost znázornění prvků obsahu a množství řešení úloh na mapách. Uvádí se obvykle v grafické a číselné podobě, někdy i slovně. Základní měřítko je grafické.

A1 – měřítko je uvedeno	známka 1
A2 – je uvedeno, ale s chybou	známka 3
N – není uvedeno	známka 5
X- není mapa, není tedy ani měřítko	0

B) Některé kompoziční prvky:

6. směrovka

Směrovka je grafické vyjádření orientace mapy ke světovým stranám. Směrovka se na mapách uvádí vždy. Označení světových stran směrovky se provádí v jazyce, ve kterém je uveden název, legenda a tiráž. Nelze tedy na české mapě použít označení anglickými písmeny N, E, S, W.

A1 – směrovka uvedena a i se správných označením	známka 1
A2 – směrovka uvedena, ale špatně popsána	známka 3
N – směrovka není uvedena vůbec	známka 5

7. vedlejší mapy

Vedlejší mapy znázorňují výřezy nebo lokalizační mapky. Doplňují hlavní mapu ve stejném nebo odlišném (zpravidla menším) měřítku.

A1 – vedlejší mapa se vyskytuje a nezakrývá ani nepřekrývá mapu hlavní	známka 1
A2 – vedlejší mapa se vyskytuje, ale překrývá mapu hlavní	známka 3
N - vedlejší mapy nejsou vůbec	známka 5

8. obrázky

Obrázky doplňují estetickou stránku mapy.

A1 – obrázky se vyskytují a nenarušují do ostatních kompozičních prvků	známka 1
A2 – obrázky se vyskytují, ale narušují ostatní kompoziční prvky	známka 3
N – obrázky se nevyskytují	známka 5

9. fotografie

Fotografie doplňují estetickou stránku mapy. Mohou jimi být barevné i černobílé fotografie.

A1 – fotografie se vyskytují a nenarušují, nepřekrývají, nezasahují do mapy hlavní či vedlejší	známka 1
A2 – fotografie se vyskytují, ale narušují celkovou kompozici mapy	známka 3
N – fotografie nejsou vůbec	známka 5

10. reklamy

Reklamy jsou na mapách nejčastěji umístěny za sponzorské příspěvky.

A1 – reklamy se vyskytují a nenarušují celkovou kompozici mapy	známka 1
A2 – reklamy se vyskytují, ale narušují celkovou kompozici mapy	známka 3
N – reklamy nejsou vůbec	známka 5

11. grafy

Grafy bývají na tematických mapách hojně zastoupeny. Může se jednat buď o diagramy nebo schémata.

A1 – grafy se vyskytují a nenarušují celkovou kompozici mapy	známka 1
A2 – grafy se vyskytují, ale narušují celkovou kompozici mapy	známka 3
N – grafy nejsou vůbec	známka 5

12. tabulky

Tabulky obsahují zpřesňující informace.

A1 - tabulky se vyskytují a nenarušují celkovou kompozici mapy	známka 1
A2 - tabulky se vyskytují, ale narušují celkovou kompozici mapy	známka 3
N - tabulky nejsou vůbec	známka 5

13. doplnkové textové informace

Jedná se zpravidla o vysvětlující texty, definice.

A1 - doplnkové informace se vyskytují a nenarušují celkovou kompozici mapy	známka 1
A2 - doplnkové informace sel vyskytují, ale narušují celkovou kompozici mapy	známka 3
N - doplnkové informace nejsou vůbec	známka 5

X - mapa není uvedena, nelze hodnotit	počet * bod
22. Sídla Evropa / počet	počet * bod
ČR / počet	počet * bod
Sřídlní Čechy / počet	počet * bod
A1 - v mapě pouze názvy měst a zároveň zobrazena pouze sídla, která patří do mapy dle názvu mapy A2 - v mapě jsou uvedeny názvy měst, jak pro oblast dle názvu mapy, tak i pro ostatní oblasti A3 - mapa neobsahuje názvy měst N - sídla nejsou popsána vůbec X - mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	
23. Lokalizace sídel Evropa	
ČR	
Sřídlní Čechy	
A1 - města jsou lokalizována	2 body
A2 - lokalizována jsou pouze některá města	
N - žádná města nejsou lokalizována	1 bod
X - mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit nebo nelze hodnotit z důvodu, že sídla nejsou popsána	
24. Řeky Evropa	1 bod
ČR	1 bod
Sřídlní Čechy	1 bod
A1 - v mapě jsou zakresleny všechny hlavní řeky a zároveň jsou dobře čitelné A2 - v mapě jsou zřetelné a čitelné zakresleny jen ty největší toky N - řeky nejsou v mapě zakresleny vůbec X - mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	
25. Vodní nádrže Evropa	1 bod
ČR	1 bod
Sřídlní Čechy	1 bod
A1 - vodní nádrže jsou do mapy zakresleny a jsou zároveň dobře zřetelné a čitelné A2 - vodní nádrže jsou do mapy zakresleny, ale nepřiliš dobře čitelné N - vodní nádrže nejsou zakresleny do mapy vůbec X - mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	
26. Hranice států Evropa	1 bod
27. Hranice krajů ČR	1 bod
28. Hranice okresů sřídlní Čechy	1 bod
A1 - hranice jsou do mapy zakresleny a zároveň jsou velmi dobře čitelné A2 - hranice jsou do mapy zakreslena, ale nejsou zřetelné čitelné N - hranice nejsou do mapy zakresleny X - mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	
Interaktivní mapa (u map předpovědi počasí na internetových serverech deníku)	3b
Dynamická mapa (u map předpovědi počasí na internetových serverech deníku)	2b
Statická mapa (u map předpovědi počasí na internetových serverech deníku)	1b

O. Zobrazení území	1 bod
14. ČR	1 bod
A1 - zobrazeno celé území, tvar ČR nezkrácený, žádná část území není překryta doplň. informacemi A2 - nezobrazeno celé území nebo tvar zkrácený nebo částečně je mapa ČR překryta doplň. informacemi A3 - vyskytují se více než dva z výše uvedených nedostatků X - mapa není uvedena	
15. Evropa	1 bod
A1 - zobrazeno celé území Evropy = včetně celého území severovýchodní části, Islandu, nezkrácený tvar, žádné doplňkové informace mapu nenarušují A2 - vykazuje se jedna výše uvedená chyba A3 - vyskytují se více než dva z výše uvedených nedostatků X - mapa není uvedena	
16. svět	1 bod
X - mapa není uvedena	
17. Praha a sřídlní Čechy	1 bod
A1 - zobrazeno celé území, tvar nezkrácený, žádná část území není překryta doplň. informacemi A2 - nezobrazeno celé území nebo tvar zkrácený nebo částečně je mapa ČR překryta doplň. informacemi A3 - vyskytují se více než dva z výše uvedených nedostatků X - mapa není uvedena	

D) Použití map:	
18. Anamorfická Evropa	
ČR	
Sřídlní Čechy	
A1 - vhodné zvolené barevné stupnice, správné provedení A2 - nepřiliš vhodné zvolené barevné stupnice A3 - spíše pokus o hypsometrii, zcela nevhodné zvolení stupnice N - není použita metoda hypsometrie X - mapa není uvedena, nelze hodnotit	
19. Obrysová mapa Evropa	
ČR	
Sřídlní Čechy	
A - obrysová mapa N - nepoužita obrysová mapa X - mapa není uvedena, nelze hodnotit	
20. DMR Evropa (DMR = digitální model reliéfu)	
ČR	
Sřídlní Čechy	
A1 - vhodné zvolené barvy a dobré znázornění A2 - nevhodné zvolené barvy, „pokus“ o DMT N - není použit DMT X - mapa není uvedena, nelze hodnotit	
21. Barva Evropa	
ČR	
Sřídlní Čechy	
A1 - v mapě jsou použity více jak dvě barvy A2 - v mapě použita pouze jedna barva A3 - mapa není černobílá, v mapě je použita pouze jedna barva, ale použita pro popis, nikoliv pro mapu N - černobílá mapa	

E) Charakteristiky zobrazované v mapě.

29. Teplota den Evropy	
ČR	
Sředitní Čechy	
A1 – teplota je v mapě uvedena a navíc je uvedeno v legendě, co číslo v mapě znamená	známka 1
A2 – teplota je v mapě uvedena, ale chybí vysvětlení, o jakou teplotu se jedná	známka 3
N – teplota není uváděna	známka 5
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	0
30. Teplota noc Evropa	
ČR	
Sředitní Čechy	
A1 – teplota je v mapě uvedena a navíc je uvedeno v legendě, co číslo v mapě znamená	známka 1
A2 – teplota je v mapě uvedena, ale chybí vysvětlení, o jakou teplotu se jedná	známka 3
N – teplota není uváděna	známka 5
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	0
31. Obláčky Evropa	
ČR	
Sředitní Čechy	
A1 – obláčky je do mapy zakreslena pomocí dobře čitelných a navzájem odlišitelných znaků	známka 1
A2 – obláčky je do mapy zakreslena, ale nevhodně zvolené znaky	známka 3
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	0
32. Průběh front – mapa Evropy	
A1 – průběh front je v mapě zakreslen a zároveň popsán	známka 1
A2 – průběh front je v mapě zakreslen, ale není popsán	známka 3
N – průběh front není v mapě zakreslen	známka 5
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	0
33. Izobary – mapa Evropy	
A1 – izobary jsou v mapě zakresleny a zároveň popsány	známka 1
A2 – izobary jsou v mapě zakresleny, ale chybí popis	známka 3
N – izobary v mapě nejsou zakresleny	známka 5
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	0

F) Znaky pro obláčky:

34. Jasně	
35. Škoro jasno	
36. Poloblačno	
37. Oblačno	
38. Zataženo	
39. Džák	
40. Dešťové přehánky	
41. Sněž	
42. Sněžové přehánky	
43. Mlhý	
44. Bouřky	
A – pro prvek zavedena znak	
N – prvek se nevyskytuje	
45. Celková počet znaků pro obláčky v mapě	počet * 1 bod

G) Zhodnocení záznamů obláčky:

46. Počet znaků pro obláčky v mapě ČR	
47. Počet znaků pro obláčky v mapě Evropy	
48. Počet znaků pro obláčky v mapě Praha a střední Čechy	
A1 – počet znaků pro obláčky odpovídá počtu uvedených měst	
A2 – počet znaků pro obláčky neodpovídá počtu měst v mapě uvedených	
A3 – počet znaků je zvolen zcela náhodně	
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	

H) Doplnkové informace:

49. směr větru	
A1 – směr větru je uváděn společně s údajem o jeho intenzitě	
A2 – je udán pouze směr bez doplňkové informací o intenzitě	
N – informace není uvedena	
50. východ slunce	
A – informace uvedena	
N – informace neuvedena	
51. západ slunce	
A – informace uvedena	
N – informace neuvedena	
52. úze měsíce	
A – informace uvedena	
N – informace neuvedena	
53. východ měsíce	
A – informace uvedena	
N – informace neuvedena	
54. západ měsíce	
A – informace uvedena	
N – informace neuvedena	
55. biopředvojce	
A – informace uvedena	
N – informace neuvedena	
56. hlak	
A – informace uvedena	
N – informace neuvedena	
57. rozvojové podstatky	
A – informace uvedena	
N – informace neuvedena	
58. ozón	
A – informace uvedena	
N – informace neuvedena	
59. rekordní teplota	
A – informace uvedena	
N – informace neuvedena	
60. dlouhodobí průměry/rozměry	
A – informace uvedena	
N – informace neuvedena	
61. popis počasí úze	
A – textem	
N – chybí	

62. Předpověď na další dny / počty	
A1 - předpověď na další dny je zobrazena obrázkem společně s textem	
A2 - předpověď na další dny je pouze obrázkem	
N - předpověď na další dny není uváděna	
63. Uvedení zdrojů informací	
A1 - zdroj informací je uveden (formou obrázku nebo textu)	
N - zdroj informací není uveden	
teplovna vodů v Káráčáku (u map předpovědi počasí na internetových serverech deníku)	
A - informace uvedena	
N - informace neuvedena	
sřizňnosť Káča (u map předpovědi počasí na internetových serverech deníku)	
A - informace uvedena	
N - informace neuvedena	
letoviska Evropy (u map předpovědi počasí na internetových serverech deníku)	
A - informace uvedena	
N - informace neuvedena	
praznosťka (u map předpovědi počasí na internetových serverech deníku)	
A - informace uvedena	
N - informace neuvedena	
aktualní počasí v Praze (u map předpovědi počasí na internetových serverech deníku)	
A - informace uvedena	
N - informace neuvedena	
odkazy na aktuality (u map předpovědi počasí na internetových serverech deníku)	
A - informace uvedena	
N - informace neuvedena	
odkazy na další informace o počasí (u map předpovědi počasí na internetových serverech deníku)	
A - informace uvedena	
N - informace neuvedena	
64. Celkem duplikovaných informací	počet * 1 bod

D. Správnost zobrazení:	
65. Zkreslení tvaru ČR	
A - tvar ČR je na mapě zkreslený	
N - tvar ČR je na mapě nezkruslený	
66. Mapa Evropy – správný zářes Gibraltaru?	
A1 – Gibraltar je na mapě zkreslen správně, je zřetelně vidět průřlav mezi Afrikou a Evropou	
A2 – Gibraltar je zkreslen nesprávně, není zřetelně vidět průřlav mezi Afrikou a Evropou	
N – oblast Gibraltaru je překryta popiskem, nebo chybí zářes druhého kontinentu	
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	
67. Mapa Evropy – správný zářes Messinský průřiv?	
A1 – Messinský průřiv je na mapě zkreslen správně, je zřetelný průřiv mezi Itálií a Sicílií	
A2 – Messinský průřiv je zkreslen nesprávně, není zřetelně vidět průřiv mezi Itálií a Sicílií	
N – nelze určit	
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	
68. Mapa Evropy – zkreslena Afrika?	
A – Afrika je zkreslena	
N – Afrika není zkreslena	
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	

69. Mapa Evropy – zkresleno Turecko?	
A – Turecko je zkresleno	
N – Turecko není zkresleno	
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	
70. Mapa Evropy – zkreslen Island?	
A – Island je zkreslen	
N – Island není zkreslen	
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	
71. Mapa Evropy – zkresleny severské země?	
A1 – severské země jsou zkresleny celé	
A2 – severské země jsou zkresleny alespoň částečně	
N – severské země nejsou zkresleny vůbec	
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	
72. Mapa Evropy – uvedena pouze města Evropy?	
A – na mapě předpovědi počasí pro Evropu jsou popsána pouze města evropská	
N – na mapě předpovědi počasí pro Evropu jsou uvedena i města mimoevropská	
X – mapa se nevyskytuje, nelze hodnotit	

D. Správnost legendy:	
73. Mapa Evropy – počet intervalů v legendě	
A – počet intervalů v legendě odpovídá počtu intervalů v mapě	
N – počty se liší	
X – mapa není, nelze hodnotit	
NENI LEG – mapa je, ale není k ní uvedena legenda	
75. Mapa ČR – počet znaků v legendě	
A – znaky odpovídají	
N – znaky se liší (velikostně nebo zobrazením)	
X – mapa není, nelze hodnotit	
NENI LEG – mapa je, ale není k ní uvedena legenda	

Příloha 2: Hodnocení tiskových map předpovědi počasí v novinách

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Aha!	Blesk	HN	LN	Metro	MF Dnes	Právo	Sport	Superspy	Šíp

Základní kompoziční prvky:

1. Název mapy	A	2	A	2	A	3	A	3	A	2	N	A	2	A	3	A	1
2. Legenda ČR	A	3	N		N		N		A	3	N	N		N		N	
3. Legenda EV	A	3	X		N		A	2	A	3	A	3		X		N	
4. Měřítko grafické	N		N		N		N		N		N			N		N	
5. Měřítko číselné	N		X		N		N		N		N			X		N	

Nadstavbové kompoziční prvky:

6. Směrovka	N		A	1	A	1	N		N		N			N		N	
7. Vedlejší mapy	N		N		N		N		N		A	1		N		A	2
8. Obrázky	A	1	A	1	A	1	A	1	A	1	A	1		N		A	1
9. Fotografie	N		N		N		N		N		N			N		N	
10. Reklamy	A	1	A	2	N		N		N		N		A	1	N	N	A
11. Grafy	N		A	1	N		N		N		N		N		N		N
12. Tabulky	A	1	A	1	A	1	A	1	A	1	A	1		A	1	N	A
13. Doplnkové textové informace	A	1	A	1	A	1	A	1	A	1	A	1		A	1	A	1

Zobrazené území:

14. ČR	A	1	A	2	A	2	A	1	A	1	A	1	A	2	A	1	A	2
15. Evropa	A	2	X		A	2	A	2	A	1	A	2	A	3	X		A	3
16. Svět	X		X		X		X		X		X		X		X		X	
17. Praha a střední Čechy	X		X		X		X		X		X	1	X		X		A	2

Charakteristiky zobraz.v mapě:	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10	
	Aha!	Blesk	HN	LN	Metro	MF Dnes	Právo	Sport	Superspy	Šíp										
29. Teplota den Evropa	A 2	X	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	X	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2
ČR	A 2	A 2	A 2	A 1	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2	A 2
Stř.Č.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
30. Teplota noc Evropa	N	X	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
ČR	N	N	A 2	A 1	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Stř.Č.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
31. Oblačnost Evropa	A 1	X	A 1	A 1	A 2	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1
ČR	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1	A 1
Stř.Č.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
32. Průběh front - mapa Evropy	N	X	A 2	A 1	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
33. Izobary – mapa Evropy	N	X	A 2	A 1	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N

Znaky pro oblačnost:

34. Jasnó	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
35. Skoro jasno	A	N	N	N	A	N	N	N	A	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
36. Polojasno	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
37. Oblačno	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
38. Zataženo	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
39. Déšť	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
40. Dešťové přehánky	N	N	A	N	A	N	N	N	A	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
41. Snih	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
42. Sněhové přehánky	N	N	A	N	A	N	N	N	A	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
43. Milhy	A	N	N	N	N	A	N	N	A	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
44. Bouřky	A	A	N	A	n	A	N	A	n	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A
45. Celk.zn.pro oblač.v mapě	9	7	8	7	9	8	9	7	9	8	9	7	7	9	7	7	7	8	8	8

Zhodnocení znázornění oblačnosti:

46. Zn.pro oblač.v mapě ČR	A/13	1	A/12	2	A/12	3	A/9	1	A/9	2	A/13	1	A/13	2	A/11	1	A/11	3	A/11	1
47. Zn.pro oblač.v mapě Evr.	A/19	1	X	A/6	2	A/14	1	A/6	3	A/26	3	A/20	1	A/17	2	A/12	1	X	A/13	1
48. Zn.pro oblač.v m.pro Stř.Č.	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	A/6	2	X	X	X	A/5	2

Doplňkové informace:		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Aha!	Blesk	HN	LN	Metro	MF Dnes	Právo	Sport	Superspy	Šíp
49.	Směr větru	A	A	A	A	N	A	A	N	A	A
50.	Východ slunce	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A
51.	Západ slunce	A	A	A	A	A	A	A	A	N	A
52.	Fáze měsíce	A	N	A	A	A	A	N	N	N	N
53.	Východ měsíce	N	N	N	A	N	A	A	A	N	A
54.	Západ měsíce	N	N	N	A	N	A	A	A	N	A
55.	Biopředpověď	A	A	A	A	N	A	N	A	N	A
56.	Tlaková tendence	N	A	N	A	N	N	A	N	A	A
57.	Rozptylové podmínky	A	A	N	A	N	N	A	N	N	A
58.	Ozón	A	A	N	A	N	N	A	A	N	A
59.	Rekordní teploty	A	A	N	A	N	N	A	N	N	A
60.	Dlouhodobý průměr/normál	A	A	N	A	N	N	A	N	N	A
61.	Popis počasí dnes	A	A	A	A	N	A	A	A	A	A
62.	Předp.na další dny/počet	A/6	N	A/3	2	A/2	2	A/2	2	A/1	A/2
63.	Uveden zdroj informací	N	A	A	A	A	A	A	A	A	N
64.	Celkem dopl.informací	11	11	8	15	5	10	13	9	5	13

Správnost zobrazení:

65.	Zkreslení tvaru ČR	N	N	N	N	N	N	N	A	N	N
66.	M.Ev.-správný zákres Gibraltarů?	A	X	A	1	N	N	A	2	A	1
67.	M.Ev.-správný zákres Messinský průliv?	A	2	A	2	A	2	A	1	A	1
68.	M.Ev.-zakreslena Afrika?	A	X	A	A	N	N	A	A	X	A
69.	M.Ev.-zakresleno Turecko?	A	X	A	A	A	A	A	A	X	N
70.	M.Ev.-zakreslen Island?	N	X	N	N	A	N	N	N	X	N
71.	M.Ev.-zobrazeny celé severské země?	A	2	A	2	A	1	A	2	A	2
72.	M.Ev.-uvedena pouze města Evropy?	A	X	N	A	A	A	N	N	X	N

Správnost legendy:

73.	M.Ev.-počet intervalů v legendě	7	X	X	9	14	NENÍ LEG	7	NENÍ LEG	X	NENÍ LEG
74.	M.Ev.-odpovídá počet int. v leg.počtu int. v mapě	N	X	X	N	N	NENÍ LEG	N	NENÍ LEG	X	NENÍ LEG
75.	M.ČR-počet intervalů v legendě	7	NENÍ LEG	X	NENÍ LEG	NENÍ LEG	6	NENÍ LEG	NENÍ LEG	NENÍ LEG	NENÍ LEG
76.	MČR-odpovídají zn. v leg.zn.v mapě?	N	NENÍ LEG	X	NENÍ LEG	NENÍ LEG	N	NENÍ LEG	NENÍ LEG	NENÍ LEG	NENÍ LEG

Příloha 3: Hodnocení tiskových map předpovědi počasí v internetových verzích deníků

	1	2	3	4
	HN	MF Dnes	Právo	Šíp

Základní kompoziční prvky:

1. Název mapy	A	1	A	1	A	2
2. Legenda	N	N	N	N	N	N
4. Měřítko grafické	N	N	N	N	N	N
5. Měřítko číselné	N	N	N	N	N	N

Nadstavbové kompoziční prvky:

6. Směrovka	N	N	N	N	N	N
7. Vedlejší mapy	N	N	N	N	N	N
8. Obrázky	N	A	1	N	N	N
9. Fotografie	N	A	1	N	N	N
10. Reklamy	A	1	N	N	A	1
11. Grafy	N	N	N	N	N	N
12. Tabulky	A	1	N	A	1	A
13. Doplnkové textové informace	A	1	A	A	1	A

Zobrazené území:

14. ČR	A	1	A	1	A	1
15. Evropa	N	N	N	N	N	N
16. Svět	N	N	N	N	N	N
17. Praha a střední Čechy/ jiný kraj	N	N	N	N	N	N

Podklad map:

19. Obrysová mapa	A	1	A	1	A	1
21. barva	A	1	A	1	A	1
Interaktivní mapa	N	A	A	A	N	N
dynamická	N	A	N	N	N	N
statická	A	N	A	A	A	A
22. Sídla / počet	N	N	N	N	A/10	N
24. Řeky	N	N	N	N	N	N
25. vodní nádrže	N	N	N	N	N	N
27. hranice	N	A	1	A	1	N

Charakteristiky zobrazované v mapě:

29. Teplota den	A	2	A	1	A	2
30. Teplota noc	N	N	A	2	N	N
31. Oblačnost	A	1	A	1	A	1
49. Směr a rychlost větru	N	A	1	N	N	N

Znaky pro oblačnost:

	1	2	3	4
	HN	MF Dnes	Právo	Šíp
34. Jasn	A	A	A	A
35. Skoro jasno	N	N	N	A
36. Polojasno	A	A	A	A
37. Oblačno	A	A	A	A
Skoro zataženo	N	A	N	N
38. Zataženo	A	A	A	A
39. Dešť	A	A	A	A
40. Dešťové přehánky	A	N	A	N
41. Snih	A	A	A	A
42. Snehové přehánky	A	N	A	N
43. Mlhy	N	A	A	N
44. Búrky	A	A	A	A
45. Celk. zn. pro oblač. v mapě	9	9	10	8

Zhodnocení znázornění oblačnosti:

Celkem značek pro oblačnost v mapě	9	13	13	10
------------------------------------	---	----	----	----

Doplnkové informace:

49. Směr větru	A	1	A	1	A	2
50. Východ slunce	A	1	N	N	N	N
51. Západ slunce	A	1	N	N	N	N
52. Fáze měsíce	N	N	N	N	N	N
53. Východ měsíce	N	N	N	N	N	N
54. Západ měsíce	N	N	N	N	N	N
55. Biopředpověď	A	1	N	A	1	A
56. Tlaková tendence	N	N	N	N	N	N
57. Rozptylové podmínky	A	1	N	N	N	N
58. Ozon	N	N	N	N	A	1
59. Rekordní teploty	A	1	N	N	N	N
60. Dlouhodobý průměr/normal	A	1	N	N	N	N
61. Popis počasí dnes	N	A	1	A	1	A
62. Předp. na další dny/počet	N	A/8	1	A/5	1	A/2
63. Uveden zdroj informací	A	1	A	1	A	1
Teplota vody v řekách	A	1	N	N	N	N
Sjizdnost tek	A	1	N	N	N	N
Letoviska Evropy	N	N	A	1	A	1
Pranositka	N	N	A	1	N	N
Aktuální počasí v Praze	A	1	N	N	N	N
Odkazy na aktuality	A	1	N	N	N	A
Odkazy na další info o počasí	A	1	A	1	A	1
71. Celkem dopl. informací	13	5	8	6		

Příloha 4: Hodnocení ostatních tiskových map v novinách

1	2	3	4	5	6	7	10
Aha!	Blesk	HN	LN	Metro	MF Dnes	Právo	Šíp

Základní kompoziční prvky:

1. Název mapy	někdy	někdy	někdy	někdy	někdy	někdy	někdy
2. Legenda	někdy	někdy	nikdy	někdy	někdy	nikdy	někdy
4. Měřítko (grafické, číselné)	nikdy	nikdy	někdy	nikdy	někdy	někdy	nikdy

Nadstavbové kompoziční prvky:

6. Směrovka	nikdy	nikdy	nikdy	nikdy	nikdy	nikdy	nikdy
7. Vedlejší mapy, obrázky, fotografie, reklamy, grafy, tabulky, dopl.text.informace	někdy	někdy	někdy	někdy	někdy	někdy	někdy

Barva

barevné, černobílé, kombinace	B	B	Č	Č	B	B	K	B
-------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---

Popis v mapě

vždy, někdy, nikdy	vždy	vždy	vždy	vždy	vždy	vždy	vždy
--------------------	------	------	------	------	------	------	------

Původ

vlastní (V), převzaté (P), převzaté upravené (PU)	PU	PU	P	PU	P	P, V	PU	P, V
---	----	----	---	----	---	------	----	------

Příloha 5: Hodnocení ostatních map v internetových verzích deníků

1	2	3	4	6
Aha!	Blesk	HN	LN	MF Dnes

Základní kompoziční prvky:

Název mapy	1	2	3	4	6
Legenda	někdy	nikdy	nikdy	nikdy	někdy
Měřítko (grafické, číselné)	někdy	nikdy	někdy	nikdy	někdy
	nikdy	nikdy	nikdy	nikdy	někdy

Nadstavbové kompoziční prvky:

Směrovka	nikdy	nikdy	nikdy	nikdy	nikdy
Vedlejší mapy, obrázky, fotografie, reklamy, grafy, tabulky, dopl.text.informace	někdy	někdy	někdy	někdy	někdy

Barva

barevné, černobílé, kombinace	barva	barva	K	barva	barva
-------------------------------	-------	-------	---	-------	-------

Popis v mapě

vždy, někdy, nikdy	vždy	vždy	někdy	někdy	vždy
--------------------	------	------	-------	-------	------

Původ

vlastní (V), převzaté (P), převzaté upravené (PU)	PU	PU	P	PU	V, P
---	----	----	---	----	------